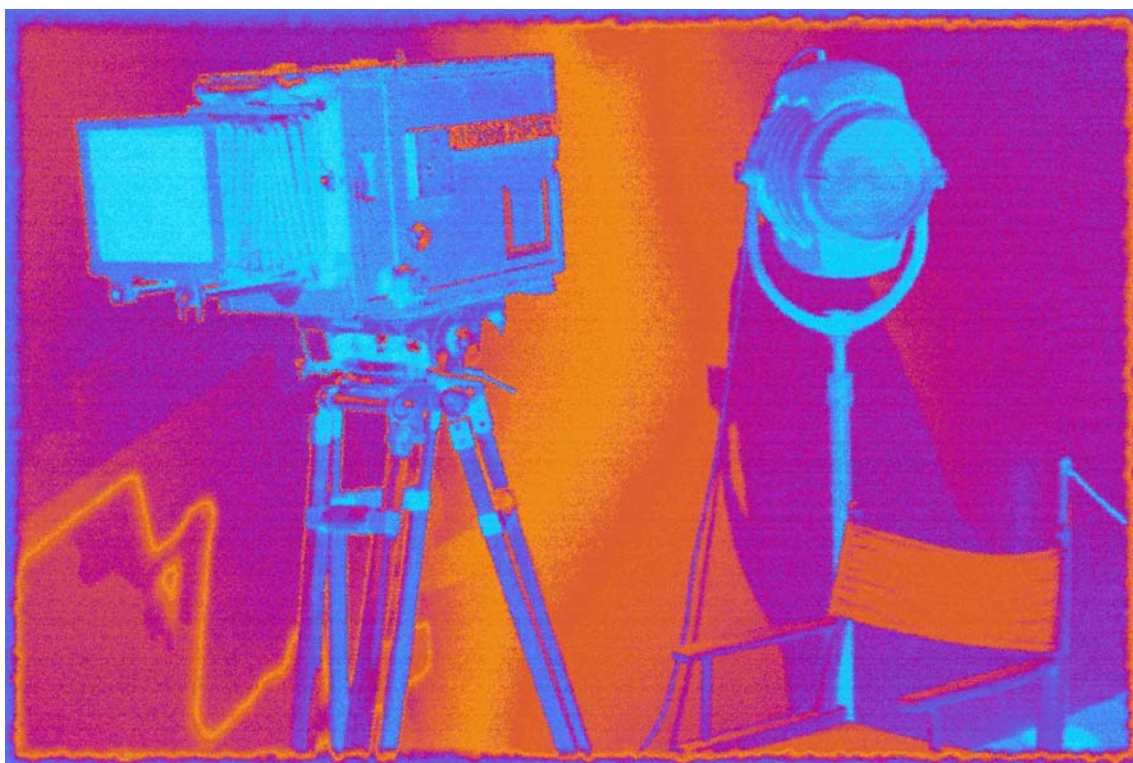

El cinema dins del currículum de l'educació infantil

CLARA HIDALGO MOYA

Curs 2005-2006

Clara HIDALGO MOYA

EL CINEMA

DINS DEL CURRÍCULUM DE L'EDUCACIÓ INFANTIL

La realització d'aquest treball ha estat possible gràcies a una llicència retribuïda concedida pel Departament d'Educació i Universitats de la Generalitat de Catalunya (DOGC núm.: 4471 de 16.9.2005).

© Autoria de les fotografies: Joana-Quitèria Hidalgo

© Imatges del fons del Museu del Cinema de Girona, Col.lecció Tomàs Malloïl

Agraïments:

El present treball s'ha pogut realitzar gràcies a una llicència d'estudis retribuïda pel Departament d'Educació i Universitats de la Generalitat de Catalunya. Vull agrair aquest parèntesi en la meva vida professional; ha estat un temps privilegiat per aprendre i investigar en el món del cinema.

Aquest projecte és fruit d'un treball en equip, tal com és necessari en el cinema. Aquest art esdevé l'art dels cent llenguatges i per aquest motiu és imprescindible un treball en comú on artistes, tècnics, pedagogs, entitats, escoles, docents, alumnat, famílies, hi estiguin implicades.

Em cal agrair l'ajuda inestimable d'un munt de professionals, sense els quals aquesta feina no hauria arribat a aquesta alçada. En primer lloc a Gemma Carbó, com a representant del Servei pedagògic del Museu del Cinema, gràcies a la seva acollida m'ha possibilitat obrir una finestra cap a altres persones implicades en el món del cinema. A Montse Puigdevall, de l'Institut d'Estudis del cinema, pel seu apropament i eficàcia alhora de recórrer sempre a aquell llibre o article referent a la meva feina. A Jordi Pons, director del Museu del Cinema, per haver-me obert les portes i oferir-me la possibilitat de moure'ns dins aquest ambient i d'il·lustrar el meu treball amb peces, joguines i objectes de la Col·lecció Tomàs Mallol del Museu del Cinema.

A l'equip de monitors del Museu del Cinema per apropar-me al món dels tallers cinematogràfics.

A la Biblioteca de la Fílmoteca "Delmiro de Caralt" especialment a Mercè Rueda per l'apropament i ajuda prestada.

A Albert Perafita per obrir finestres i connexions entre professionals, pel seu tracte i apropament.

Al grup de l'ICE-Josep Pallach de la Universitat de Girona, i el Museu del Cinema pel seu enriquiment, per l'experiència aportada en grup i pel bon clima de treball.

A la Sefa Ponseti, per compartir la seva feina amb mi i fer-me partícip del món fascinant de l'animació.

A Dolça Verd, mestra de parvulari de l'escola Puig d'Arques de Cassà de la Selva, per oferir-me la possibilitat de conèixer el treball de mitjans audiovisuals que desenvolupa dins l'aula, per les seves explicacions i material facilitat.

A Maribel Magrans que des del primer dia em va oferir la seva valuosa ajuda.

A la Productora Cromosoma i especialment a Eulàlia Cirera per apropar-me a les noves tècniques d'animació per ordinador i facilitar-me material per el meu estudi.

A l'autora de les fotografies, la Joana -Quitèria Hidalgo.

A Dolors Coromines, per la seva correcció i estil lingüístic.

A Càndid Genovard, tutor i guia en les meves recerques, a ell dec la meva trajectòria. Gràcies pel seu recolzament i gratuïtat.

A Ana Reyes i Rafael Quintana del Grup Comunicar d'Andalusia, a Luis Moreno i a Mari Carmen Ramos per compartir el cicle de cinema i societat, pel seu apropament i apassionament pel món cinematogràfic. A Luis Moreno pels materials facilitats.

A l'equip docent del CEIP Pare Poveda (Barcelona) i especialment a la cap d'estudis, Mercè Canosa, pel seu recolzament continu en aquest projecte d'innovació educativa.

A dues artistes de les ombres, Montse Bertrana i Mercè Framis, per col·locar-me darrera de la pantalla i fer-me veure un món de possibilitats per treballar amb l'alumnat de parvulari.

Gràcies a en Lluch, a la Nora, i a tants infants que m'han ensenyat des de la seva perspectiva el camí màgic de les imatges i el seu moviment.

Al CCCB per oferir-me la possibilitat d'assistir a "El taller del cineasta", taller infantil per a nens i nenes de 8 a 13 anys, dins l'exposició Correspondències Erice-Kiarostami (del 10 de febrer al 21 de maig de 2006).

Com ja podeu veure aquesta feina no ha estat meua sinó fruit de la col·laboració i l'ajuda de tots vosaltres. Així he après que es treballa el cinema, en equip. El meu profund agraïment a totes i cadascuna de les persones que ho hem fet possible.

A tot l'equip dedico aquest projecte educatiu i facilito una còpia a l'Institut d'Estudis del Museu del Cinema de Girona.

ÍNDEX

PRÒLEG.....	7
1.- EL CINEMA DINS DEL CURRÍCULUM DE L'EDUCACIÓ INFANTIL.....	8
1.1.- ELS EIXOS TRANSVERSALS I EL TRACTAMENT INTERDISCIPLINARI.....	11
1.2.- EL LLENGUATGE CINEMATOGRÀFIC DINS EL PROCÉS D'ENSENYAMENT- APRENENTATGE.....	13
1.3.- PROJECTE CURRICULAR DE CENTRE.....	19
1.4.- ELS PROJECTES A PARVULARI.....	21
2.- LES ÀREES CURRICULARS I EL CINEMA.....	23
2.1.- ÀREA I: DESCOBERTA D'UN MATEIX.....	24
2.2.- ÀREA II: DESCOBERTA DE L'ENTORN NATURAL I SOCIAL.....	25
2.3.- ÀREA III: INTERCOMUNICACIÓ I LLENGUATGES.....	26
2.3.1.-LLENGUATGE ARTÍSTIC.....	27
2.3.2.- LLENGUATGE CINEMATOGRÀFIC.....	28
3.- EL CINEMA DES DE LA PERSPECTIVA DELS INFANTS.....	30
3.1.- LES HISTÒRIES ANIMADES.....	31
3.2.- LES OMBRES XINESES.....	33
3.3.- LES JOGUINES ÒPTIQUES.....	35
3.4.- BREU HISTÒRIA DEL CINEMA.....	37
3.4.1.- DE LA CÀMERA OBSCURA AL CINEMATÒGRAF.....	38
3.4.2.- EDISON, GERMANS LUMIÈRE I GEORGES MÉLIÈS.....	39
3.4.3.- EL CINEMA MUT.....	41
3.4.4.- EL SO, LA LLUM, LA MÚSICA, ELS TRUCS I L'ANIMACIÓ.....	42
3.5.- LA FILMACIÓ D'UNA PEL·LÍCULA.....	46
3.5.1.- ELS OFICIS.....	48
3.5.2.- ELS GÈNERES CINEMATOGRÀFICS.....	49
3.6.- FIGURES DEL NOSTRE CINEMA.....	50

4.- UNITATS DE PROGRAMACIÓ.....	51
4.1.- EL CONTE ANIMAT.....	53
4.2.- LES OMBRES.....	56
4.3.- EL CINEMA MUT.....	59
5.- RECURSOS METODOLÒGICS	
5.1.- TALLERS D'APRENTATGE.....	64
5.2.- RACONS DE JOC.....	78
6- CINEMA I EDUCACIÓ EN VALORS.....	80
6.1.- LA SENSIBILITZACIÓ DE LA MIRADA.....	82
6.2.- ELS INFANTS I ELS DRETS HUMANS.....	83
6.3.- L'EDUCACIÓ MEDIAMBIENTAL.....	85
6.4.- LA FAMÍLIA I EL CINEMA: UNA RELACIÓ IMPORTANT.....	91
7.- CLASSIFICACIÓ CINEMATOGràFICA PER COLORS.....	92
7.1.- BLAU : FILMS QUE EXPLIQUEN HISTÒRIES.....	93
7.2.- GROC : FILMS PER DESCOBRIR I APRENDRE COSES.....	102
7.3.- VERMELL : FILMS DE CONTES.....	111
7.4.- VERD : CURTMETRATGES D'ANIMACIÓ.....	114
8.- VOCABULARI BÀSIC DE CINEMA PER A INFANTS.....	130
9.- SELECCIÓ DE FILMS LÚDICO-DIDÀCTICS, EN CATALÀ, A PARTIR DE 3 ANYS.....	137
10.- ON TROBAR RECURSOS.....	140
11.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES I FÍLMIQUES	141
12.- ENLLAÇOS D'INTERÈS.....	145

PRÒLEG

Teniu a les vostres mans una proposta pedagògica innovadora i valuosa. La seva autora ha sabut combinar la imprescindible reflexió teòrica i conceptual amb una àmplia experiència didàctica de treball amb infants a l'aula, i l'aplicació pràctica per tant, d'aquest coneixement global.

Aquesta combinació de factors és fonamental i en canvi es dóna poques vegades. Cal agrair d'entrada doncs, al Departament d'Educació, que hagi trobat la fórmula per facilitar la dedicació dels professionals de l'ensenyament a la recerca que fa possible la innovació pedagògica.

Des del Museu del Cinema, per altra banda, sempre hem tingut molt present la necessitat d'articular xarxes de col·laboració amb el sector educatiu que condueixin a l'intercanvi de coneixements, i al diàleg creatiu que permeti avançar en les propostes educatives entorn del llenguatge de la imatge.

La proposta de la Clara Hidalgo s'adreça a l'etapa d'educació infantil, una de les menys treballades al nostre país. El seu treball cobreix doncs una mancança important, té un caràcter pioner i confiem que serveixi per esperonar i encetar una fructífera línia de recerca.

Amb una actitud oberta i sense prejudicis, essencial en l'àmbit de l'educació infantil, el treball que teniu a les mans planteja una proposta educativa curricular i de centre, interdisciplinària i transversal, que permet definitivament, vincular i treballar un llenguatge artístic, però també mediàtic, fonamental en l'entorn cultural dels nens i nenes de la nostra societat.

L'autora parteix d'un recull exhaustiu –dut a terme amb un entusiasme incombustible– de les experiències, recursos i propostes, molt diverses i plurals, disponibles avui en els nostres àmbits educatius i culturals; i hi inclou un recurs fonamental i únic al nostre país: el dels testimonis materials que permeten entendre l'evolució històrica, estètica i simbòlica d'aquest llenguatge, el Museu del Cinema i la seva exposició permanent.

Estem fermament convençudes que aquesta és una aportació que exemplifica, aquella màxima de l'Eduard Delgado, de pensar en global des de l'experiència local, és a dir que té la gran virtut de ser alhora un recurs aplicable en qualsevol entorn i un material molt concret per treballar a les aules d'educació infantil de Catalunya.

Gemma Carbó
Montse Puigdevall

1.- El cinema dins del currículum de l'educació infantil

El present treball vol fomentar l'aprenentatge del cinema: des dels seus orígens passant per la seva història i trajectòria, el seu llenguatge i vocabulari, ja que la comprensió i comunicació d'aquest art es fa cada dia més necessària a les nostres aules.

Pretén ser un inici a partir del qual es puguin experimentar diferents llenguatges de comunicació: el gestual, el no gestual, el mim, les ombres, el musical, l' oral, el mut ... perquè més endavant omplin de significat la visió del nostre alumnat.

Com va dir Jean Renoir: "El cinema és un art", i com a tal volem que formi part del currículum de l'educació infantil.

Cal que tot el sistema abordi la problemàtica didàctica i d'aprenentatge que demana el tractament de la imatge a l'aula. Cada dia són més la quantitat d'elements icònics que es presenten davant els infants, per la qual cosa esdevé important el seu coneixement i la seva interpretació.

Així doncs, aquest treball primer emmarca el cinema dins del currículum de l'educació infantil, tot estudiant el seu tractament interdisciplinari dins les diferents àrees així com la seva integració dins el projecte de centre.

En segon lloc, es recullen els recursos didàctics i metodològics per treballar a l'aula. Aquesta part pretén oferir eines i estratègies als docents de parvulari per treballar a la classe el llenguatge que ens apropa al cinema: el gestual, l' oral, el visual, el plàstic i l' artístic; i a més, tots els continguts derivats o propis d'aquests llenguatges: les ombres, les imatges en moviment i estàtiques, el moviment i la seva descomposició, l'animació, la narració d'històries, la descomposició de la història en seqüències, la llum, el color i els oficis.

Per tal d'abordar el món del cinema amb els pàrvuls, el nostre punt de partida serà el currículum d'educació infantil i les seves orientacions metodològiques.

Així doncs, en primer lloc descriurem les característiques bàsiques de l'alumnat a qui s'adreça el present projecte referit al setè art, els nens i les nenes de 3 a 6 anys.

El cicle de l'educació infantil és un dels idonis per a treballar el món del cinema, primer per la seva llibertat curricular, per la seva interdisciplinarietat, per la relació docent - discent, pel treball per projectes, per la seva flexibilitat horària, pels tallers que es realitzen a l'educació visual i plàstica, per l'apropament amb les famílies, i especialment perquè és l' inici de l'escolaritat i l'oportunitat única de començar a treballar el llenguatge de la imatge en moviment des del primer curs de l'educació infantil.

L'etapa de parvulari és de continuïtat per a molt alumnat que prové de les llars d'infants. Aquest fet esdevé una tasca continuada en alguns centres, especialment en els municipis més petits on hi ha un intercanvi d'informació amb la finalitat de conèixer els continguts que s'han treballat amb anterioritat.

Durant aquest període de parvulari, "l'infant perfecciona la seva capacitat d'anàlisi perceptiva, així com les habilitats sensoriomotrius. Abandona progressivament el seu egocentrisme a mesura que va augmentant la quantitat i la qualitat de la seva participació social; de jocs solitaris passa a jocs cooperatius i desenvolupa la funció simbòlica.

L' infant pregunta i es pregunta, prediu resultats i gaudeix del descobriment del món que l'envolta, construeix la noció d'objecte i estableix relacions, correspondències i comparacions entre aquests.

Fa contínuament processos d'assimilació i acomodació. Així mateix fa un ajust fonològic, augmenta el lèxic i millora la seva creativitat sintàctica, i l'enunciat de frases, passant de les simples a altres estructures més complexes.”¹

Davant les principals característiques del pàrvul, serà l'equip docent qui haurà de vetllar per una adequada selecció i seqüenciació dels continguts d'aprenentatge d'acord amb el desenvolupament maduratiu dels infants.

El currículum prescriptiu per a l'educació infantil deixa un ampli marge de decisió als centres i als docents a l'hora de desplegar-lo, comentar-lo i treballar-lo.

El centre educatiu serà l'encarregat d'organitzar activitats i interaccions que proporcionin experiències, espais, materials i ambients perquè el nostre alumnat desenvolupi totes les seves capacitats cognoscitives.

Durant aquest període té una gran importància el desenvolupament dels llenguatges. És una de les etapes evolutives on l' infant fa més avenços quant al desenvolupament del seu llenguatge: estructura lingüística, comprensió, expressió i ampliació de vocabulari. Per aquest motiu aquesta etapa resulta especialment adient per iniciar l'alumnat en el llenguatge del cinema, ja que aquest porta implícit molts llenguatges que l'alumnat pot incorporar al seu aprenentatge per tal de potenciar més adequadament les seves capacitats. Així el cinema pot afavorir, entre d'altres, el llenguatge emocional, el llenguatge de la mirada, el llenguatge de la llum i del color i el llenguatge de la sensibilitat.

En aquests darrers anys es reivindica treballar a les escoles el llenguatge visual en general i, específicament, el cinematogràfic dins l'horari escolar, que ocupi un espai en la programació de nivell igual que la resta de llenguatges, un horari sistemàtic i setmanal per a donar serietat, seguretat i continuïtat als continguts que més endavant es proposen dins de les tres àrees curriculars de l'educació infantil.

Compartint l'opinió de Víctor M. Amar Rodríguez²: "el cinema és coneixement i com a tal ha de formar part del currículum i del nostre sistema escolar". I personalment afegiria: "cal començar la seva formació a l' inici de l'escolaritat, a l'educació infantil".

Tot i així, per tal que l'educació cinematogràfica formi part del nostre currículum i, en conseqüència, de les programacions d'aula, encara ens queda una mica de camí. Fins ara resulta factible treballar-ho des d'un eix transversal, dins de diferents tallers de cicle, o com a projecte d'aula, però ens cal un treball més integral i continu que s'incorpori dins de les diferents àrees curriculars.

També cal dir que s'han fet passos importants i el seu ressò és cada dia és més atès pels professionals de l'educació. De fet, no treballar avui dia la imatge a l'escola seria com obviar que hi ha ordinadors, formen part del nostre quotidià, per la qual cosa ens cal formar tant el docent com l'alumnat per a la seva millor comprensió i expressió.

El propassat onze d'abril va sortir com a actualitat, i publicat per la Generalitat de Catalunya, la normativa sobre continguts audiovisuals per a infants.³ Aquest Decret

¹ Currículum Educació Infantil, pàg. 14.

² *Comprender y disfrutar el cine* (2003) La gran pantalla como recurso educativo. Víctor M. Amar Rodríguez. Grupo Comunicar Ediciones.

comenta la present novetat com a interès de protegir l' infant davant la gran quantitat d'imatges que rep des de diferents mitjans de comunicació, fet que denota un altre pas dins els mitjans de comunicació que reben els infants. Està dins la línia de formar i crear un esperit crític davant les diferents imatges.

Aquest i altres fets ens indiquen que hi estem en camí, que s'estan creant les bases necessàries per abordar els continguts cinematogràfics a les nostres escoles des de la vessant curricular.

Quina és, doncs, la situació actual del cinema dins dels currículums educatius? Ens cal dir que s'està treballant molt i des de la pràctica educativa. Aquesta llicència m'ha ofert l'oportunitat d'apropar-me a diferents escoles i institucions que treballen la comunicació i el cinema a les aules. He de dir que hi ha molts projectes en marxa, des de Cassà de la Selva passant per Jaén, l' Aragó, Madrid, Cadis, Astúries, Múrcia,... per anomenar-ne només uns quants. Tinc la certesa que molts professionals de l'educació hem pujat al carro de l'educació en comunicació i, concretament, de l'educació en cinema. Això sí, també cal dir que falta molta formació, concretament tècnica, per tal de portar en la seva totalitat els continguts cinematogràfics a les nostres escoles.

Objectius generals que es pretenen assolir en el present treball:

- Fer de les aules un espai on es desenvolupi la creativitat
- Investigar en el món del setè art.
- Incorporar l'educació pel cinema dins del currículum de l'educació infantil.
- Buscar en cada àrea curricular els continguts més adients.
- Afavorir l'educació integral de l'alumnat.
- Vincular la programació de centre a la educació en cinema.
- Apropar l'alumnat al coneixement del llenguatge cinematogràfic.
- Propiciar un entorn de creativitat i originalitat.
- Utilitzar el llenguatge oral i gestual com a instruments de comunicació.
- Conèixer diferents formes de narrar històries.
- Oferir un mitjà d'expressió.
- Conèixer el patrimoni cultural, tot participant en la seva conservació i millora.
- Treballar el cos humà com a mitjà de comunicació.
- Fomentar els sentits i l'experiència directa.
- Educar la sensibilitat de la mirada.
- Descobrir el llenguatge de la llum i de l'ombra
- Educar fílmicament, afavorint una visió crítica
- Educar en valors amb el cinema
- Desenvolupar una actitud d'interès i respecte vers les expressions artístiques.
- Entendre la diversitat.
- Cooperar i solidaritzar-se amb el grup
- Respectar altres formes d'expressar-se

³ Normativa sobre continguts audiovisuals per a infants. El Decret que regula l'accés a continguts perjudicials és un dels acords del Consell de l'11 d'abril de 2006. Més informació a la web: www.gencat.net

1.1.- Els eixos transversals i el tractament interdisciplinari

El sistema educatiu afavoreix una educació més integral per al nostre alumnat, més complimentada i important que els mateixos coneixements. Vol vetllar per educar els aspectes més íntegres de les persones però sempre en harmonia amb la resta de continguts que s'imparteixen. Cada àrea que s'imparteix seria transversada per aquest eix. Així, l'àrea de coneixement d'un mateix, l'àrea de descoberta de l'entorn natural i social i l'àrea d'intercomunicació i llenguatges seran transversades per l'eix de l'educació cinematogràfica.

Els eixos pretenen desvetllar un esperit crític, treballar la capacitat de discernir i prendre consciència. És una educació per a la Responsabilitat. L'eix s'incorpora oferint progressivament la informació al nostre alumnat. La integració de l'educació cinematogràfica com a mitjà de desenvolupament de les capacitats del nostre alumnat.

La Reforma ens apunta els següents eixos transversals:

Educació Medi Ambiental.

Seguretat viària

Educació per a la Salut

Educació per la pau

Educació per al consum

I nosaltres podem continuar afegint:

Educació en comunicació

Educació en pantalles

Educació en cinema

Aquests eixos ens obliguen a establir què volem treballar, quan i com. En definitiva, quina serà la metodologia que emprarem.

L'educació en l'art del cinema desenvolupa la capacitat d'observar, analitzar, entendre i interpretar la informació que rebem tot visionant un film.

El cinema ens ofereix la possibilitat de conèixer altres maneres de fer i de viure, i ens obre a l'expressió per mitjà de la narració d'històries.

Així, dins de cada àrea curricular veurem quin procediment, quin contingut i quines actituds són les més adients per a treballar el món del cinema. Es buscarà, doncs, a cada àrea què és el que ens pot ajudar per tal d'incorporar els eixos a la vida quotidiana de l'escola.

Hem de tenir present que cada obra cinematogràfica interactuarà amb cada individu de forma diferent, d'acord amb la seva visió personal. Aquest fet serà el que enriquirà el grup classe amb cada comentari referent a la pel·lícula, oferint una amplitud de punts de vista i de creixement personal del nostre alumnat. La trobada, la conversa, la posada en comú al voltant dels continguts cinematogràfics, és fonamental per veure-hi des de diferents punts de vista.

Per transmetre l'eix Educació en cinema, haurem d'apropar-nos a aquest art i viure'l des de tots els llenguatges que ens ofereix per tal de transmetre a l'alumnat una visió com més completa millor. Quan parlem d'educació en cinema dins les àrees curriculars no ens referim únicament al visionat i posterior reflexió dels films; la nostra finalitat és viure el cinema des dels seus orígens, tot coneixent els seus pioners, els seus avenços i les possibilitats educatives que ens ofereix per al nostre desenvolupament humà. Si per a nosaltres el cinema és "mirar" pel·lícules, això serà el que transmetrem als nostres alumnes; si, pel contrari, per a nosaltres l'art cinematogràfic és una forma d'expressió, d'entendre el món, de comunicar i transmetre una sensibilitat, això serà el que viuran els nostres infants. Cal una coherència a l'hora de transmetre uns coneixements, perquè tots sabem que "Allò que no s'ha viscut difícilment es pot transmetre".

Cal apuntar l'estil d'escola, de ciutat i de ciutadans que volem afavorir amb la nostra educació. Si un eix ha de formar part de l'educació integral dels nostres alumnes ens hem de qüestionar la seva transmissió, la implicació de tots els membres de la comunitat educativa i la seva aplicació curricular.

Hem de partir de tenir una programació de centre on quedi reflectit i seqüenciat aquest eix i la seva interdisciplinarietat al llarg de l'escolaritat de l'alumnat.

L'educació en cinema es donarà, amb més o menys intensitat, a totes les àrees o disciplines educatives: com a art dins l'educació artística; com a llenguatge dins l'àrea d'Intercomunicació i llenguatges; com a patrimoni cultural dins la descoberta de l'entorn natural i social, i, com a apropament a la nostra sensibilitat artística i les pròpies emocions, dins la descoberta d'un mateix.

D'aquesta manera la formació en cinema no només serà una educació transversal com s'ha anat tractant fins ara; serà un contingut més dins de les diferents àrees curriculars, tindrà un tractament interdisciplinari, ja que no és possible parlar de cinema sense implicar la resta d'àrees que integren el currículum de l'educació infantil. La seva transversalitat radica en el seu tractament en les diferents àrees; ara bé, la pretensió és que tingui un espai fix dins del currículum; és a dir, així com es treballa el llenguatge matemàtic, volem treballar l'art cinematogràfic. I que els seus continguts quedin reflectits dins el currículum per tal d'assegurar que la seva aplicació dins de les programacions de cicle i el seu treball serà una realitat a les aules de parvulari.

Fa temps que s'està reivindicant un espai: que el cinema i, en general, l'educació en comunicació formin part del pla de formació de la comunitat educativa. No podem oblidar que és l'art més consumit per la societat i que la seva formació repercuteix directament sobre el desenvolupament de les capacitats de discent i docent i, per expansió sistèmica, afecta les famílies, el sistema escolar, les institucions i la societat tota, que consumeix contínuament aquest producte.

Així doncs podríem integrar els coneixements cinematogràfics dins del currículum de l'educació infantil. Aquest tractament inclouria tant els conceptes com els seus procediments i les seves actituds dins de les programacions d'aula, i en sistematitzaria el seu aprenentatge.

1.2.- El llenguatge cinematogràfic dins el procés d'ensenyament-aprenentatge

Riccio Canuto va ser el primer a reclamar, a principis dels anys deu del segle vint, un llenguatge específic per poder parlar de cinema⁴.

Per què incloure el llenguatge cinematogràfic dins del procés d'ensenyament-aprenentatge?

Perquè el cinema és una forma més d'expressió, i avui dia el llenguatge més consumit pels nostres alumnes, per la qual cosa es creu necessari que l'educació doni eines i estratègies al nou espectador començant a l'inici de l'escolaritat, és a dir, des l'aula de P-3.

Hem de tenir present que molts dels nostres alumnes ja han anat al cinema, fet que abans es realitzava en una edat més avançada.

Quina influència, doncs, té el cinema en els nens i les nenes de 3 a 6 anys? Es creu que les primeres experiències viscudes poden marcar les posteriors relacions amb l'art cinematogràfic.

El cinema com a part important de l'entorn on viu l'infant ha de ser present en aquests primers cursos d'escolaritat. Aquest fet ens fa replantejar la metodologia, com iniciem el nostre alumnat en el món tan fascinant per a ells de les imatges en moviment, quin ha de ser el nostre punt de partida i des de quina perspectiva volem que els pàrvuls coneguin aquest art. Totes aquestes preguntes es van responent al llarg del present treball, però cal dir que l'inici és, tot coincidint en la metodologia educativa del Museu del Cinema de Girona, el precinema, el conèixer la seva història des de les ombres xineses a les primeres joguines òptiques. Aquest és el nostre punt de partida, l'apropament i l'inici al món del cinema des dels seus orígens; aquest objectiu és el que ha omplert de sentit el present projecte i l'ha vinculat a la institució educativa del Museu del Cinema de Girona.

Parlar del llenguatge cinematogràfic és parlar de molts llenguatges alhora, i el cinema esdevindria l'art dels mil i un llenguatges. Per aquesta riquesa és tan important el seu tractament educatiu i formatiu.

Quan parlem de llenguatge cinematogràfic ens referim a d'altres llenguatges, com el llenguatge verbal, el llenguatge no-verbal, el llenguatge gestual, el mim, la pantomima, el llenguatge artístic, el llenguatge musical, el llenguatge de les imatges, el llenguatge filmic, etc.

Implícitament trobem molts llenguatges, i per això el tractament és interdisciplinari, i no podem parlar de llenguatge cinematogràfic sense fer referència a totes les àrees del currículum.

Tot i així, el present treball es centrarà més específicament en l'àrea 3 del currículum de la 2a etapa de l'educació infantil: Intercomunicació i llenguatges, afegint el llenguatge artístic i cinematogràfic com un altre llenguatge a treballar dins el cicle de parvulari.

Així, dins el currículum de l'educació infantil, i concretament dins l'àrea 3, el cinema tindrà un lloc específic on desenvolupar els seus procediments, conceptes i actituds.

⁴ Referència dins el pròleg de Los pequeños cuadernos de "Cahiers du Cinéma" **Vocabularios del cine** Joel Magny (2005)

El cinema té un llenguatge propi com la pintura, l'escultura o qualsevol de les arts, per aquest motiu cal conceptualitzar-lo en el marc de l'educació artística.

L'art cinematogràfic compta amb un llenguatge propi que cal conèixer per mirar amb uns ulls nous, més sensibles, i per entendre i formar-se cinematogràficament.

Evidentment, com a llenguatge l'inclourem en l'àrea 3, i com a art dins l'educació artística. Així parlarem d'un llenguatge dins l'art o propi d'aquest.

L'art cinematogràfic ens aporta sensacions i emocions que ens cal treballar, el que ens procuren les diferents escenes, la seva identificació, la seva ficció o realitat, i com aquestes arriben al pensament dels més menuts.

El cinema ens ofereix la possibilitat de treballar i desenvolupar capacitats en l'àmbit del llenguatge audiovisual i en l'àmbit narratiu. Aquests dos àmbits obren un món de possibilitats i de desenvolupament per a l'infant de l'educació infantil. L'element narratiu és fonamental per al desenvolupament, no sols del pensament, sinó de les emocions i dels sentiments, un dels punts claus en la nostra educació.

L'element audiovisual ens permet entrar en el món de la imatge i del seu significat, dels codis visuals i del vocabulari específic per a comprendre allò que visionem.

Com diu Adolfo Bellido López⁵: *“Es necesario aprender a ver cine”, conèixer el seu llenguatge i els seus codis. I afegeix: “ El hecho de ver muchas películas no implica que se entienda el funcionamiento de las imágenes. La experiencia nos dice que si falta la reflexión, el conocimiento y el análisis, será imposible comprender que nos encontramos ante una “realidad” personal, cuya presencia no se agota en su misma presencia, sino que implica el conocimiento de aquellas formas que lo hacen posible”. I per últim: “El cine se puede enseñar de muchas formas y se puede conseguir que el alumnado desde cualquier edad pueda amarlo. Esa es una de nuestras ideas: llegar a comprender, de esa forma, el maravilloso lenguaje de las imágenes”.*

Des del moment que la llum, el color, la música, el diàleg, etc., ens diuen alguna cosa referent a la pel·lícula, aquests elements participen del llenguatge cinematogràfic, són una forma d'expressió i el llenguatge de comunicació de qualsevol cineasta. Per aquest motiu volem conèixer el seu significat, per tal d'estar més a prop del que se'ns vol transmetre.

Dins el llenguatge audiovisual en general, i específicament el cinematogràfic, analitzarem els següents elements: 1) el so i els seus components, 2) el pla, 3) la llum, 4) els elements narratius i 5) els seus personatges.

Anàlisi del llenguatge audiovisual:

1) El so

El cinema és la combinació d'imatges i sons; una imatge sense so no té gaire sentit i ens resultaria força avorrida.

Podem provar de treure el so a una seqüència i d'experimentar quina sensació ens produeix, o bé la podríem improvisar amb instruments de percussió.

⁵ **El aprendizaje del cine** dins la Revista Comunicar núm. 11 (Octubre 1998) pàg.13-20

Els components sonors de l'escena o seqüència són : la veu, el soroll, la música i el silenci. Cadascun d'aquests components, i segons el seu tractament, juguen un paper important en els films.

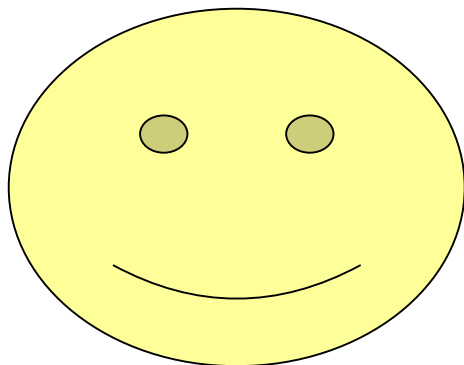
Podem analitzar la coherència i la relació entre el so i la imatge que veiem a la pantalla; presentar imatges i fer sorolls relacionats amb elles, per exemple un tren i fer un xiulet, una granota i fer que rauqui, etc.

Els diàlegs i els monòlegs formen part d'aquest so. Analitzarem les possibilitats del cinema sonor enfront el cinema mut, les paraules i els diàlegs. Realitzar un curt i que l'alumnat l'incorpori els diàlegs pot ser un dels exercicis més enriquidors per treballar dins el present apartat.

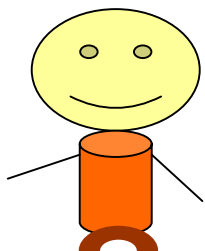
2) El pla

A l'educació infantil començarem treballant principalment el pla sencer, el primer pla i el pla mig. Per tal que el nostre alumnat pugui entendre el seu significat, els primers exemples els realitzarem amb el propi cos. La figura humana serà el nostre punt de partida, i a partir de fotografies del grup classe els nens i les nenes les poden classificar segons el pla: primer pla, pla general o pla mig.

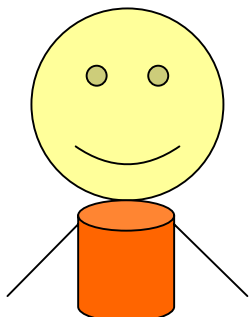
Observació dels plans que s'utilitzen al cinema, que s'obtenen allunyant la càmera de l'objecte o acostant-la-hi.

PRIMER PLA: el que hi visionem és la cara del nostre protagonista.

PLA GENERAL: on es veu tot el cos del protagonista, de cap a peus, i el que està fent en aquests moments; surt la totalitat de l'escenari.

PLA MIG: aquí veiem els protagonistes de mig cos cap amunt.

3) La llum i el color:

A parvulari s'acostuma a treballar els conceptes de la llum i el color dins l'àrea visual i plàstica, de vegades mitjançant tallers d'aprenentatge o projectes d'aula. Fer veure quin tipus de lluminositat hi ha, si és de dia o de nit i quines tonalitats de colors predominen en una escena determinada pot ser un bon inici per treballar aquest llenguatge.

Des de quin moment s'aplica el color en el cinema?, amb quines finalitats?, a què anomenem l'impacta del color en cinema?, i quines possibilitats ens ofereix per treballar a parvulari?

L'any 1932 apareix el color a les pantalles gràcies a la societat estatounidense Technicolor, amb anterioritat les pel·lícules que veien en color s'havien realitzat pintant a mà fotograma a fotograma. Dos exemples on es va utilitzar el techicolor són "*Els tres porquets*" i "*El que el vent s'endugué*". Però fins els anys seixanta no s'inventarà la pel·lícula en color.

La llum, el color i la seva relació amb els nostres sentiments i emocions serà una de les principals fonts a treballar al nostre parvulari. Sens dubte que tant la llum com el color tenem un llenguatge específic dins de les pel·lícules que diàriament visionem.

Més endavant i dins de les propostes metodològiques s'oferiran un munt d'activitats d'aprenentatge per dur a la pràctica exercicis relacionats tant amb la llum com amb el color dins el cinema.

4) Els elements narratius

L'element narratiu esdevé un dels principals pel nostre cicle de parvulari. Sabem que el cinema és també narració i com a tal ens explica històries, així el seu tractament seria eminentment comunicatiu. Per al nostre alumnat una pel·lícula és com un conte o un llibre que també explica històries, és un mitjà de comunicació.

La compressió dels fets, la identificació amb els protagonistes i el tema principal seran la base pel treball posterior a l'aula.

El nostre alumnat, tot visionant films, anirà assimilant l'estructura narrativa: el començament, el desenvolupament de la història i el final o desenllaç.

El llenguatge oral, les estructures lingüístiques i l'adquisició del nou vocabulari seran capacitats que el nostre alumnat anirà desenvolupant al llarg de tota l'educació infantil, per aquest motiu el llenguatge cinematogràfic ens ofereix una gran riquesa per treballar l'intercomunicació i els llenguatges.

5) Els personatges

ON?, QUI?, FEM QUÈ? Observació de la seva manera de fer, d'actuar, de sentir i de comportar-se dels diferents intèrprets que surten a la nostra pantalla. Descripció física dels personatges i anàlisi crítica del seu comportament davant les diferents situacions que se'ls presenten al llarg de la història narrada.

Amb quins personatges que surten a la pantalla ens identifiquem i per què?

Aquestes i moltes altres poden ser les propostes d'aula per analitzar els diferents personatges que ens presenta una pel·lícula per a nens i nenes d'edat infantil.

La identificació o apropament a determinats personatges o figures del cinema ens ofereix la possibilitat de treballar els valors a parvulari, però alhora hem de vetllar per no crear estereotips i deixar emmarcades situacions relacionades amb determinats personatges. En aquest sentit el cinema pot trencar tant tots els esquemes com la percepció de l'espectador. Mitjançant el tractament de la imatge es pot oferir altres visions i sensibilitzar la mirada vers diferents maneres d'expressió i de vida. Podem remarcar algunes de les poques obres artístiques on el rol social, la forma de viure, de comunicar-se i la mirada no és l'habitual en el visionat dels nostres films. Així, és bo que es vagin obrint noves mirades, com per exemple els enquadraments que utilitza la sèrie "La Lua i el món", on la visió que ens ofereix és des de la perspectiva de l'infant. Aquí el personatge principal, sens dubte, és la Lua i la seva granota Ota, mentre que la figura del pare, de la mare i de la resta d'adults queda en un pla mig tot oferint-nos una visió de la cintura fins als peus que, de fet, és la que correspon a l'alçada de la nena.

Ens cal oferir imatges on els rols socials no vinguin predeterminats ni siguin la base de la percepció del nostre alumnat.

I, com avaluem tot aquest procés d'ensenyament-aprenentatge? Orientacions per a l'avaluació:

Es valorarà l'interès de l'alumnat, la seva participació i l'esforç, a l'igual que la seva atenció i assimilació dels diferents continguts que es presenten al llarg de l'etapa.

Igualment es valorarà la comunicació i expressió del visionat, l'intercanvi de sentiments i l'expressió de les pròpies emocions.

Podem registrar les actituds que es desenvolupen, la valoració de les experiències viscudes pel nostre alumnat i la reflexió crítica mitjançant el visionat conjunt.

Les agrupacions de l'alumnat dependrà de les activitats que es desenvolupin: visionat d'un film, taller o racó d'aprenentatge, conversa en rotllana o treball individual. Així doncs, podrem avaluar el treball en petit grup, les aportacions a la conversa, el treball individual, i el realitzat amb mig grup-classe durant els diferents tallers proposats.

Les activitats d'ensenyament- aprenentatge ens ajudaran a portar a terme les diferents experiències d'aprenentatge dins el món del cinema per mitjà de diverses estratègies metodològiques.

Les primeres activitats que proposarem seran les de motivació, que introduiran els diferents continguts relacionats amb l'art cinematogràfic tot engrescant els infants a endinsar-se en aquest món tan màgic de les imatges en moviment. Després donarem pas a les activitats de coneixements previs, les quals ens orientaran sobre els conceptes i idees prèvies dels nostres alumnes. Un cop coneguem el nostre punt de partida, iniciarem les activitats de desenvolupament on oferirem un ventall de possibilitats amb la finalitat de desenvolupar les capacitats educatives tant de discents com de docents.

Consolidarem aquestes activitats amb diferents recursos metodològics i utilitzant diversos agrupaments dins el grup classe, amb tallers d'aprenentatge i racons de joc.

Es reforçaran aquelles activitats en què s'hagi observat més mancances d'assoliment en els conceptes proposats. I, per últim, s'oferiran activitats d'ampliació per tal d'arribar a l'alumnat que en puguin demanar més; els recursos i les estratègies poden ser diversos, des de recerca de documentació a fitxes individuals.

Totes aquestes activitats d'ensenyament- aprenentatge respondran als objectius didàctics proposats dins les diferents unitats de programació, a l'igual que els recursos metodològics proposats dins del ventall de tallers i racons d'aprenentatge per treballar el cinema al segon cicle de l'educació infantil.

1.3.- El projecte curricular de centre

Educar en mitjans de comunicació, educar en els nous llenguatges audiovisuals i educar en cinema cal que tingui el seu inici a l'entrada de l'escolarització, és a dir al parvulari, tot formant part del projecte curricular de cada centre escolar.

Aquí hauríem d'incloure el sistema educatiu i els nous llenguatges que cal abordar per formar els membres de la nostra comunitat educativa.

Tanmateix, en aquest sentit tenim un munt de qüestions: De quina manera s'integra l'educació en comunicació audiovisual, en general, i l'educació cinematogràfica, en particular, en el currículum, i com es desenvolupa? Com donar a conèixer el seu llenguatge i les noves tecnologies que se'n deriven ?

Què significa el cinema per a la nostra escola? Des d'on volem treballar-lo i com el farem arribar a les aules? Com forma part del currículum, del projecte de centre i de la nostra programació diària?

El present estudi dóna algunes respostes i obre una finestra per iniciar el llenguatge cinematogràfic a l'escola des de l'educació infantil.

És de gran importància un bon inici en la formació cinematogràfica i el seu seguiment al llarg de l'escolaritat; poder discutir quins films són els més adients per treballar amb l'alumnat; escollir conjuntament (docent -discent) el que es vol visionar pel seu posterior treball, i avaluar els continguts assimilats i la seva adequació curricular.

Aquest treball inicial i de seguiment requereix tota la implicació del claustre de professors per a la realització del projecte. Cal reflexionar al voltant de la implicació pedagògica en els nivells inicials de l'escolaritat. L'ideal fóra educar en cinema a partir del treball en comú entre els docents que hi treballen al mateix centre.

El nostre punt de partida és la programació de centre, en el primer nivell de concreció. Ens replantejarem com volem treballar el cinema a la nostra escola i quin tractament en farem: com a eix transversal, com a contingut específic dins les àrees curriculars, com a projecte de parvulari o dins els tallers que es realitzen a l'etapa. Tal vegada el nostre centre ho abordarà en uns tallers ben concrets, o bé formaran part del currículum a treballar en l'etapa. Aquests aspectes s'han de discutir, i caldrà buscar els recursos metodològics més adients a cada situació escolar.

El primer nivell de concreció ens portarà al segon, tot seleccionant la terminologia escaient per aplicar els continguts que volem transmetre al nostre alumnat. Haurem de tenir clara la nostra finalitat i els objectius generals que volem que assoleixi el nostre alumnat un cop finalitzada l'etapa de parvulari.

És indispensable que el centre s'organitzi com a espai de comunicació. Per aquest motiu, caldrà promoure la comunicació amb l'entorn i el seu coneixement amb els mitjans. Les escoles han d'incorporar els llenguatges audiovisuals i, en aquest cas, el llenguatge cinematogràfic com a llenguatges habituals a la nostra societat.

La importància del començament i de la continuïtat de les diferents tasques docents rau en el fet que no siguin només una iniciativa personal i puntual, sinó una tasca conjunta de tots els docents que treballen al mateix centre educatiu. No es tracta només d'un cicle, perquè hi ha docents especialitzats i implicats, sinó una tasca comuna de seguiment i enriquiment en tots els nivells educatius.

Facilitar als nostres alumnes les eines necessàries per a descodificar la informació que reben a través del cinema serà de cabdal importància, evitant d'aquesta manera que siguin una presa fàcil de la persuasió que provoca el cinema. Ja hem dit que les programacions han de formar part del projecte curricular, i la seva finalitat és el desenvolupament de les capacitats del nostres infants per tal d'afavorir una autonomia personal, un desenvolupament de la pròpia autoestima i, en conseqüència, una actitud més crítica i responsable. Conèixer el cinema i els seus llenguatges, tot afavorint un esperit crític i una educació en valors mitjançant el setè art.

Per aquest motiu hem de treballar la seva descodificació, ja que els alumnes d'aquestes edats són més fàcilment manipulats per la seva vulnerabilitat.

Treballarem aquells sentiments que ens provoca el que visionem a la pantalla des d'una perspectiva educativa, l'aprenentatge emocional i el cinema.

Ens cal educar els sentits i especialment la mirada, perquè, com diu Saturnino de la Torre: "Todo cuanto perciben nuestros sentidos puede convertirse en alimento del pensamiento y de la imaginación; tan sólo depende de lo que hagamos con ello"⁶

En educació infantil, la metodologia serà activa i participativa, i partirem sempre de l'interès i la motivació dels parvuls. Els recursos utilitzats seran els propis d'aquesta edat evolutiva: el joc, el conte, la dramatització, l'observació, la classificació, les cançons, i, a més, les pel·lícules, tant els curtsmetratges com els llargmetratges.

⁶ Saturnino de la Torre: catedràtic de didàctica de la innovació educativa. Universitat de Barcelona.

El projecte de centre també implica la família i la seva comunicació en la tasca docent compartida; una escola de pares seria un camí obert a treballar diferents aspectes audiovisuals i la seva repercussió en el món dels nostres infants. Els films ens poden conduir a reflexionar conjuntament al voltant de determinats valors socials o personals que es desitgin treballar des de l'escola.

1.4.- Els projectes a parvulari

En molts centres educatius es treballa exclusivament per projectes a l'etapa de parvulari i primària. En d'altres, en canvi, s'incorpora algun projecte al llarg de la programació del curs escolar.

El projecte d'aula esdevé un excel·lent tractament per poder treballar el cinema tant al parvulari com a l'educació primària.

Probablement, en més d'una ocasió hagi sorgit de l'interès de l'infant la necessitat de parlar o comentar alguna experiència cinematogràfica o fílmica. Tenint en compte la fascinació que produeix la imatge en moviment en els més menuts, es pot treballar el cinema realitzant un projecte que englobi les diferents àrees curriculars i aporti d'aquesta manera un enriquiment mutu a tota l'etapa educativa.

Partirem de les tres qüestions bàsiques en la realització d'un projecte:

Què sabem?

Què volem saber?

Què hem après?

En primer lloc, ens aproparem als nostres infants per tal de saber quins coneixements tenen referits al món del cinema. Ens pot arribar a sorprendre la quantitat d'informació que retenen al voltant d'aquest art. Veurem quin treball previ s'ha fet a la llar d'infants, a casa i a les diferents entitats educatives, ja que el cinema és un art social i, per aquest motiu, té repercussions en moltes esferes de la nostra societat.

Anirà bé enregistrar els comentaris dels nens i les nenes de la classe per tenir un punt d'inici a valorar en l'evolució, assimilació i acomodació dels objectius proposats.

Una vegada realitzat el primer pas, hem de tenir molt clar el segon apartat: Què volem saber? Tot i partint de l'interès propi de cada pàrvul, l'equip docent afavorirà aquells continguts que cal incloure per tal d'arribar a aprendre els conceptes fonamentals relacionats amb el cinema adequats a l'edat evolutiva del nostre alumnat.

Sempre hem de tenir clar, com a docents, el que serà formatiu per als nostres alumnes, tot i que la majoria de nosaltres no ha rebut una formació en cinema ni en llenguatge cinematogràfic, motiu pel qual hem de tenir present el que es vol abordar per tal d'apropar l'alumnat a aquests nous continguts curriculars.

Així doncs, el nostre alumnat descobrirà el seu llenguatge i l'investigarà, tot apreciand les seves possibilitats, tant de gaudi com d'aprenentatge: sensibilitzar la mirada cap al cinema, oferir una visió crítica, investigar els seus continguts, el seu llenguatge i la seva història, alhora que valorar el patrimoni cultural com a font d'informació valuosa.

La imatge en moviment, la descomposició de la imatge, els seus missatges, les seves idees, les tècniques i els seus continguts són elements de gran valor per a l'estudi dins de les nostres aules.

L'art cinematogràfic com a projecte de parvulari pot apropar l'alumnat al món del cinema des d'una perspectiva investigadora i lúdica, tot implicant les famílies i l'entorn social més proper.

Tots aquests objectius i continguts quedaran reflectits i desenvolupats en les diferents àrees curriculars per a treballar a l'educació infantil.

Els projectes poden ser una òptima oportunitat per apropar els artistes a les nostres escoles i als nostres parvularis; l'apropament social i artístic. Es tracta de l'educació global de les arts, de l'espectador amb el seu creador, de diferents lligams i enllaços per entendre amb més profunditat aquest art. Un exemple d'apropament social i artístic seria el *taller del cineasta*, realitzat al CCCB amb motiu de l'exposició *Correspondències*, Erice-Kiarostami (Del 10 de febrer al 21 de maig de 2006)

Podem programar la visita d'artistes relacionats amb el món del cinema a les nostres aules; l'apropament a les sales de cinema, a les productores i als diferents espectacles.

Es pot formar part de les mostres d'animació adreçades a l'alumnat de l'educació infantil, com és el cas de la ciutat de Girona, que fa setze anys que apropa les escoles de la província al món de l'animació.

Ens caldrà conèixer quines institucions treballen en relació amb les escoles i quins programes ofereixen per poder realitzar diferents activitats relacionades amb aquest art.

L'organització de l'aula i el racó de la mediateca ens poden ajudar com a font de documentació per treballar qualsevol tema dins de la classe. Aquest fons cinematogràfic pot ser una aportació de l'alumnat, una adquisició de l'escola o bé produïda a classe mateix.

Una vegada finalitzat el projecte, es pot deixar una còpia a la biblioteca d'aula o d'escola a disposició de l'alumnat que vulgui revisar la feina feta.

El projecte de cinema pot abordar aquest art des de diferents àmbits: pot tractar-se d'un projecte que investigui únicament el llenguatge de la llum i de les ombres, d'un projecte centrat en els curts d'animació, o d'un projecte al voltant del so o les imatges. Igualment, un curt d'animació pot servir de punt de partida per poder desenvolupar l'art i el llenguatge cinematogràfics.

Un altre factor interessant dels projectes que es realitzen a parvulari és comptar amb la col·laboració de les famílies, el fet de realitzar un treball conjunt on puguin participar i explicar les seves experiències. Aquest intercanvi pot suposar un enriquiment mutu i un apropament a diferents oficis dins del món del cinema.

Recordem que l'entrada a l'aula de persones properes als infants que treballen en d'altres àmbits, és una porta oberta que ofereix unes oportunitats concretes més enllà de les que s'imparteixen diàriament a l'escola.

2.- Les àrees curriculars i el cinema

Hem esmentat que el cinema travessarà les tres àrees de l'educació infantil. En el present estudi es desenvoluparà amb més precisió l'àrea d'intercomunicació i llenguatges, on incidirem en l'art i el llenguatge cinematogràfic.

L'objectiu fonamental és aconseguir que *l'Educació en Cinema* sigui present en les unitats de programació de les diferents àrees curriculars al llarg de tot el segon cicle de l'educació Infantil.

El procediment serà actiu, permanent i progressiu, i els diferents continguts curriculars es tractaran de forma interdisciplinària.

Pretenem, també, abastar tots els àmbits educatius i implicar-ne la comunitat, és a dir, docents, discents, famílies, personal dels serveis educatius vinculats a les escoles i diferents institucions.

Es contemplaran aspectes tant teòrics com pràctics, i la seva base metodològica serà experimentar, oferir coneixements, analitzar, despertar i potenciar la sensibilitat artística, així com realitzar exercicis de comprensió i assimilació dels conceptes proposats.

Aquest projecte vol treballar el cinema, fonamentalment des de quatre nivells:

Nivell 1: PSICOPEDAGÒGIC

Psicològic: el projecte ha de ser l'adequat a l'etapa evolutiva dels infants de parvulari, tenint present el seu desenvolupament evolutiu i la seva comprensió del cinema; en definitiva, des de la perspectiva de l'alumnat de 3 a 6 anys.

Pedagògic: Adequar a l'àmbit educatiu els continguts cinematogràfics per arribar als nostres alumnes; seqüenciar els continguts per nivells i oferir a l'alumnat activitats d'aprenentatge que els ajudin a assimilar els objectius proposats. El currículum ha de ser entès com a punt de partida per poder incidir en els programes educatius.

Nivell 2: ARTÍSTIC

S'ha de considerar el cinema com a art: conèixer els seus inicis i la seva evolució, visionar obres cinematogràfiques, tot apropant-se al seu codi, i conèixer altres maneres d'expressió. Cal afavorir la sensibilitat alhora que es treballa la capacitat crítica, la creativitat i es pren consciència d'una forma d'expressió. També és una font d'estudi i coneixement.

Nivell 3: FILOSÒFIC

El cinema és una eina més per treballar els valors al cicle de parvulari, que ens ajuda a reflexionar, a fer-nos preguntes i buscar possibles respostes; que ens fa més humans mitjançant el diàleg amb els altres, compartint allò que visionem. Identificarem referents com a punts de trobada. Oferir films creats amb estils i filosofies pròpies.

Nivell 4: DIDÀCTIC

El cinema com a recurs i estratègia dins l'aula. Classificació cinematogràfica per colors, vocabulari bàsic per a infants, unitats de programació, recursos metodològics: tallers i racons d'aprenentatge.

La seqüenciació curricular, l'inici i la continuïtat dels seus coneixements dins de les diferents àrees d'aprenentatge.

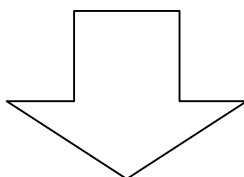

2.1.- Àrea 1: Descoberta d'un mateix

La percepció, els sentiments, les emocions són experiències contínues a les aules del nostre parvulari. Els nens i les nenes aprenen partint de les seves pròpies sensacions, experimentant en primer lloc aquelles possibilitats que li ofereix el seu cos mitjançant tots els sentits: mirar, escoltar, olorar, tocar i degustar. Els sentits transporten el pàrvul i li ofereixen la possibilitat d'experimentar i interioritzar diferents sensacions que queden gravades a la seva memòria mitjançant les experiències viscudes.

De l'aprenentatge d' ell mateix es vol iniciar el present treball, des de la seva persona i les seves possibilitats de descoberta. S'ha pensat en l'alumnat de 3 a 6 anys, i vol partir de la seva manera de relacionar-se, de sentir i d'aprendre a escoltar l'educació que ells ens sol·liciten.

Continguts de Procediments	Continguts de Fets i conceptes	Continguts d'Actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Observació d'imatges fixes - Observació d'imatges en moviment - Estructuració de l'espai - Expressió d'emocions a partir del propi cos - Imitació, imaginació i simulació - Interpretació de relats amb el propi cos - Experimentació directa dels sentits com a font de coneixement 	<ul style="list-style-type: none"> - La mirada - El cos - El so - L'espai: plans - Les expressions facials - L'expressió del cos - El mim - La pantomima 	<ul style="list-style-type: none"> - Valoració dels sentiments i les emocions - Sensibilització d'altres cultures i formes d'expressió artístiques - Identificació de sentiments i emocions

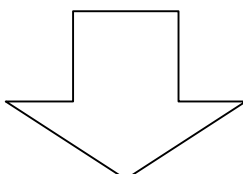
Objectius referencials de Procediments	Objectius referencials de Fets i Conceptes	Objectius referencials d'Actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Experimentar amb imatges fixes - Reconèixer les característiques de les imatges en moviment - Explorar els diferents espais - Experimentar les sensacions del propi cos - Imitar i experimentar diferents comportaments. - Evocar les pròpies vivències - Interpretar els relats - Treballar els sentits com a riquesa personal 	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicar la pròpia mirada i les seves possibilitats. - Sensibilitzar la mirada - Treballar el cos com a mitjà d'expressió - Mostrar imatges sonores - Anomenar els diferents espais en relació a la figura humana - Identificar les diferents expressions facials i corporals. - Utilitzar el llenguatge gestual 	<ul style="list-style-type: none"> - Expressar els propis sentiments - Gaudir de les expressions artístiques - Identificar i nomenar emocions

2. 2.- Àrea 2: Descoberta de l'entorn natural i social

Una formació educativa sense el referent natural i social del nostre entorn més immediat quedaria mancada de tot significat. Cal entendre, doncs, l'educació des d'una perspectiva més global, en què les institucions, l'entorn i la vida social de les persones formin part activa de la seva evolució com a formació contínua.

Esdevé de gran importància l'observació de la nostra realitat: els colors, les formes, els llums, les ombres, les cases, les persones,... És una de les eines claus per aproximar l'alumnat al seu medi més immediat. Observar diàriament el temps, els companys que han vingut a classe, els arbres de l'escola, els canvis de llum (natural, artificial), el poble o el barri on està ubicada l'escola, les expressions de les cares, el cel, etc, ens portarà a veure amb altres ulls les pel·lícules que visionem. Primer cal treballar el nostre sentit de la vista, la sensibilitat de la nostra mirada tot observant el nostre entorn natural i social.

Continguts de Procediments	Continguts de Fets i Conceptes	Continguts d'Actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Observació directa de fotografies pròpies i dels companys. - Observació de la natura i dels seus canvis d'estació - Interpretació dels canvis observats - Anàlisi del funcionament de diferents joguines òptiques - Realització de diferents joguines òptiques - Percepció d'elements de l'entorn immediat - Visita al Museu del Cinema Tomàs Mallol 	<ul style="list-style-type: none"> - El patrimoni cultural com a llegat d'identitat. - Els pioners del cinema (Recorregut pel pre-cinema) - El Museu del Cinema de Girona - Les joguines òptiques - Els pioners de l'animació - Els primers films cinematogràfics 	<ul style="list-style-type: none"> - Interès i respecte pel patrimoni cultural - Valoració de les peces del Museu del Cinema - Respecte per les instal.lacions i les normes del Museu - Apropament a les joguines òptiques com a precedents del cinema - Interès pels films més desconeguts.

Objectius referencials de Procediments	Objectius referencials de Fets i Conceptes	Objectius referencials d'Actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Classificar fotografies segons diferents criteris proposats. - Observar els canvis d'estacions - Descobrir els primers dibuixos animats. - Realitzar joguines òptiques. - Discriminar qualitats de l'entorn 	<ul style="list-style-type: none"> - Apropar-se a la cultura cinematogràfica - Conèixer els inventors del cinema - Visitar el Museu del Cinema - Experimentar amb les joguines òptiques. - Apropar-nos a l'animació. - Visionar algun film de l'inici del cinema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Respectar les peces i les instal.lacions del Museu del Cinema. - Valorar aparells i màquines del precinema - Conèixer com jugaven els nens i les nenes fa anys - Valorar el Patrimoni Cultural

2. 3.- Àrea 3: Intercomunicació i Llenguatges

El cinema és un mitjà comunicatiu audiovisual que implica un llenguatge concret que cal conèixer per comprendre millor el significat que l'artista ens vol transmetre. Com a llenguatge, cada pla, seqüència, la il·luminació, el color, etc. tenen un significat concret, i la nostra intencionalitat és iniciar-nos en aquest llenguatge per tal de formar espectadors més desperts i crítics davant els diversos films que es visionen tant a la gran pantalla com a través de la televisió.

Aquesta àrea esdevé la principal dins del present projecte, ja que el desenvolupament i la formació artística del cinema és un dels nostres objectius. La formació del cinema parteix de la seva comunicació, expressió i comprensió. Volem remarcar el seu llenguatge artístic i la importància de la comprensió del seu codi.

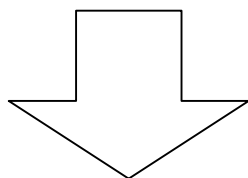
Es pretén, igualment, dissenyar uns continguts que formin part del currículum i treballar-los sistemàticament oferint una continuïtat al llarg de tota l'escolaritat.

Com a mitjà de comunicació i com a art, cal entendre el seu llenguatge per arribar a comprendre el que expressen les pel·lícules.

2.3.1.-Llenguatge artístic: el cinema com a art

Continguts de Procediments	Continguts de Fets i Conceptes	Continguts d'actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Percepció sensorial d'elements de l'entorn immediat - Observació d' obres cinematogràfiques més atractives - Observació de la llum, dels colors, dels personatges. - Imitació de fragments del cinema - Comprensió d'imatges - Comparació d'imatges amb la realitat. - Seguiment d'històries a través de contes animats, ombres xineses i l'expressió mímica i gestual. - Experimentació visual - Visionat de vídeos gravats - Comparació de curts animats i els objectes a la realitat 	<ul style="list-style-type: none"> - L'artista i la seva expressió - La mirada - L'espectador - El cinema - El director - El codi audiovisual - La creativitat i la fantasia 	<ul style="list-style-type: none"> - Valoració de les obres artístiques - Respecte per les diferents formes d'expressió - Potenciació de valors a través del cinema: compartir, respecte, amistat, etc. Formació dels precedents del cinema - Respectar la sensibilitat de l'artista.

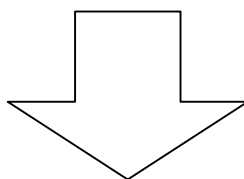

Objectius referencials de Procediments	Objectius referencials de Fets i Conceptes	Objectius referencials d'Actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Observar pel·lícules. - Analitzar la realització d'un film - Conèixer tècniques de manipulació d'imatges - Comprendre que la imatge no és la realitat - Analitzar escenes - Observar llum, color i personatges - Interessar-se per experimentar visualment - Comparar objectes animats (animals, dibuixos,...) i la seva realitat 	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer altres formes d'expressar el món - Educar la mirada - Comprendre que la imatge interpreta la realitat - Descobrir diferències entre realitat i fantasia - Conèixer qui realitza l'obra cinematogràfica - Valorar el cinema com a expressió artística - Conèixer que el cinema té un codi 	<ul style="list-style-type: none"> - Aprendre a conviure en un ambient de diàleg i de respecte - Tenir confiança per participar. - Potenciar la sensibilitat davant les obres cinematogràfiques

2.3.2.- El llenguatge cinematogràfic: el cinema com a comunicació

Continguts de Procediments	Continguts de Fets i Conceptes	Continguts d'actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Observació de curts i fragments cinematogràfics - Imitació de personatges de les pel·lícules - Imitacions de fragments de cinema - Gravacions d'històries amb l'ajut del vídeo - Reproducció de pel·lícules - Visionat de pel·lícules - Observació dels personatges: aspectes físics, roba, accions. - Creació de petites històries cinematogràfiques - Seguiment i comprensió de l'argument - Classificació de films en quatre colors 	<ul style="list-style-type: none"> - Història del cinema - Els pioners del cinema: Edison, germans Lumière i Georges Méliès. - El codi cinematogràfic com a instrument de comunicació i de representació. - Elements bàsics del llenguatge cinematogràfic. - Els mil i un llenguatges - La imatge - La imatge en moviment - Ficció/realitat - El cinema mut - La llum - Les ombres - El color - L'escala - L'alfabetització visual - Aplicació de tècniques bàsiques de l'animació - Els personatges - La trama, la història, la narració - L'story-board - Els oficis - Els curts animats 	<ul style="list-style-type: none"> - Interès per les obres de cinema. - Valoració de l'expressió cinematogràfica - Formació de l'esperit crític. - Respecte i sensibilitat per l'expressió cinematogràfica - Percepció d'emocions i de sentiments - Comparació de referents morals - Participació activa Assoliment d'una actitud participativa - Aportació lliure de comentaris del visionat - Educació en valors - Sensibilització per l'obra cinematogràfica

Objectius referencials de Procediments	Objectius referencials de Fets i Conceptes	Objectius referencials d'Actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Observar curts i fragments cinematogràfics - Conèixer tècniques d'animació - Representar diferents personatges de cinema - Visionar les gravacions realitzades a l'aula - Imitar fragments de pel·lícules - Observar els personatges principals - Aprendre a crear petites històries cinematogràfiques - Comprendre la trama argumental - Relacionar situacions, personatges i fets del visionat 	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer la història del cinema i els seus principals inventors - Ensenyar els films més atractius i poc coneguts - Apropar el cinema des d'una perspectiva lúdica - Expressar lliurement les idees - Desenvolupar la imaginació - Conèixer les primeres produccions cinematogràfiques - Generar un aprenentatge significatiu. - Potenciar els llenguatges que afavoreix el cinema - Comprendre les possibilitats de la imatge cinematogràfica - Analitzar els personatges que presenta el cinema - Descobrir la llum - Expressar-se a través de les ombres - Conèixer les primeres animacions - Afavorir la creativitat - Ampliar el vocabulari - Fomentar la sensibilitat artística - Completar una escena amb ajut de la imaginació - Descobrir els treballs que es realitzen dins el cinema - Visionar curts d'animació i comentar-los - Realitzar la història cinematogràfica a través de vinyetes dibuixades - Conèixer l'equip que realitza una pel·lícula 	<ul style="list-style-type: none"> - Despertar interès pel cinema - Valorar les obres fílmiques - Estimular l'atenció i el seguiment d'un film - Potenciar valors per mitjà del cinema - Fomentar la reflexió del visionat - Fomentar l'esperit crític - Comentar els fets d'una pel·lícula lliurement - Participar de les activitats al voltant d'un film - Educar pels Drets Humans amb el Cinema - Mostrar sensibilitat amb l'obra cinematogràfica - Apropar l'Educació Mediambiental a través del cinema

3.- El cinema des de la perspectiva dels infants

L' infant és el protagonista d'aquesta formació artística que és el cinema. L'alumnat de parvulari té una mirada oberta i de fascinació davant de les imatges i el seu moviment. Se sent en un món com màgic, que l'atrau des d'un inici, i que hem de formar per poder-lo conceptualitzar adequadament.

Des de la narració d'històries, a la lectura de contes i l'experimentació amb les diferents joguines, és com aprèn un infant d'aquesta edat que, en definitiva, escolta, experimenta, mira, imagina, crea, manipula i sent.

Partir de la seva perspectiva és conèixer el seu interès, saber com veu les obres fílmiques l' infant de parvulari. Els pàrvuls, des de quina perspectiva s'interessaran pel que està passant, per interpretar i donar sentit al visionat d'una pel·lícula?. El seu interès no parteix d'un tecnicisme ni una informació concreta, i sovint guarden detalls que passen desapercebuts als nostres ulls.

Aquest apartat pretén arribar a l' infant a partir d' ell mateix; el pàrvul esdevé, doncs, el nostre docent, qui guia i ens ensenya des de la seva perspectiva. Amb l'observació directa de l'alumnat de 3 a 6 anys podem aprendre com es relaciona amb el món que l'envolta i, en definitiva, com aprèn. Hem d'estar atents i escoltar la seva manera de relacionar-se, d'assimilar conceptes i adequar les diferents informacions que li arriben, tant des de l'escola, els companys, com des de casa i l'entorn social més immediat. Amb aquesta escolta directa tindrem coneixement dels films que ja coneix o més li agraden.

Ens caldrà programar una sessió de cinema escolar atenent diferents factors, com són la sala on s'efectuarà el passi, o la durada de la pel·lícula.

Els curtmetratges ens donen la possibilitat de mirar un film més d'una vegada sense necessitat d'haver de tallar i continuar al dia següent, tot i que, com un bon llibre, si trien bé el fragment a visionar, els pot deixar amb l' imaginari ben obert i amb moltes ganes de conèixer el final.

Mirar dues vegades un curt dóna moltes possibilitats. Si, per exemple, la seva durada és d' uns 10 minuts, no cansarà gens l'atenció dels nostres infants i podran estar atents i observar més detalls en un segon visionat; es tracta d'una "còpia" de visionat, en què l'alumnat farà més atenció a uns detalls que no pas la primera vegada, que li passaren desapercebuts per la mateixa màgia que proporciona l'animació.

Així doncs, serà de gran rellevància la tria que farem per posteriorment passar a la sala cinematogràfica de l'escola, o el film que anirem a veure en una sala fosca.

Ens caldrà tenir presents, en aquest sentit, les característiques següents:

- La sala ha de ser l' adequada pel que fa a l'alçada dels seients, la pantalla i la foscor.
- La pel·lícula ha d'estar a punt per començar el seu visionat quan arribi el nostre alumnat.
- Caldrà escollir un film visionat amb anterioritat i supervisat pedagògicament per tal d'oferir un material significatiu i adequat als infants. Quan triem un material hem d'assegurar-nos amb quina finalitat ho fem, i què volem afavorir o desenvolupar.

- La durada no pot excedir els 50 minuts, per no perdre'n l'atenció; haurà de ser progressiva en alumnes de tres a sis anys. Al final de l'etapa de l'educació infantil podem fer el passi sencer d'una pel·lícula, d'uns 60 minuts, aproximadament.
- No farem comentaris mentre es visiona la pel·lícula.
- Abans del visionat, marcarem les normes i actituds necessàries.
- Els hàbits que es treballaran seran : crear espectadors atents, escoltar amb atenció, observar i sensibilitzar el mirar.
- Prepararem els alumnes per al visionat i el seu contingut amb una petita introducció.
- Abans del visionat d'un film, els objectius que ens proposem són:
 - Presentar el tema
 - Relacionar el títol amb el contingut de la pel·lícula
 - Motivar l'alumnat
 - Observar detalls
- Una vegada vista la pel·lícula, a l'aula obrirem un torn lliure de paraules i posteriorment dirigirem la conversa a fi de comprovar-ne la comprensió. Els objectius que es pretenen assolir després del visionat de la pel·lícula son:
 - Participar en la conversa col·lectiva
 - Comprendre l'argument
 - Comentar situacions (reals/fictícies)
 - Descriure els personatges
 - Expressar emocions i verbalitzar sentiments.
- Finalment, avaluarem l'actitud, l'atenció i la comprensió del film per mitjà d' anotacions en diferents graelles d'observació.
Avaluarem, igualment, els continguts i l'enriquiment de les diferents àrees curriculars.

3.1.- Les històries animades

El cinema és també narració, explicació d'històries. A l'igual que els contes que miren i llegeixen el nostre alumnat, també les pel·lícules narren històries.

La narració és la forma més antiga d'ensenyar i d'aprendre. Els processos mentals bàsics per a tot aprenentatge són mirar, escoltar, expressar, identificar i comparar.

Segurament, els nostres alumnes coneixen més d'una història animada. Si avui entréssim al parvulari i preguntéssim quines pel·lícules de dibuixos animats coneixen ens podríem sorprendre força. Què és el cinema animat, amb quins materials es pot realitzar. Com es fa avui dia una pel·lícula animada com la sèrie de les Tres Bessones?

A partir d'aquí, es tracta, doncs, d'animar una història a la nostra aula, donar vida a un conte o a un relat fruit de l'imaginari i la creativitat del nostre alumnat. Podem partir dels contes clàssics i visionar diferents dibuixos animats fins arribar a filmar la nostra pròpia pel·lícula.

Primer farem un petit recorregut per la història de l'animació, entenent com a tal la tècnica que consisteix a donar la sensació de moviment, mitjançant el dibuix sobre la mateixa pel·lícula o la filmació fotograma a fotograma de dibuixos o objectes inanimats.

I, ens traslладem a l'any 1908, on Émile Cohl realitza "*Fantasmagoria*" (menys de 10 minuts de pel·lícula, basada tota en les transformacions) es considera el primer exemple de dibuix animat cinematogràfic.

- 1928 En el Colony Theatre de Nova York debuta en Mickey sonor a "*Steamboat Willie*" (La barqueta de Mickey).
- 1937 "*Blancaneus i els set nans*" és considerat el primer llargmetratge sonor realitzat amb dibuixos animats de Walt Disney. Disney presenta una Blancaneus semblant a una noia real, amb expressions i mímiques de gran nivell. També és fonamental a la pel·lícula l'estudi dels colors.
- 1960 Hanna & Barbera experimenten la integració entre la tècnica del dibuix animat sobre rotoscopi i l'ordinador.
- 1995 s'estrena "*Toy Story*", el primer llargmetratge senceraement realitzat per animació tridimensional digital (3D).col.laboració de la Pixar Animation Studis i la Walt Disney Productions.
- 2004:"*Polar Express*" treu molt de partit de la tècnica de la motion capture.

Centrant-nos a Europa, el primer llargmetratge de dibuixos animats realitzat és "*Garbancito de la Mancha*" (José Mª Blay, 1945). Aquest film ens narra la història d'un nen, Garbancito, i de la seva lluita per salvar del mal (del gegant i la bruixa) els seus amics. Garbancito es presenta com a heroi i exemple del bé. La història està emmarcada en terra de Don Quixot, apareixen molins de vent, el nen fa formatges que després ven. Una bonica història amb un rerefons moralista i adoctrinador. Al començament, les primeres escenes ja ens presenten els diferents personatges i les seves principals característiques: l'heroi, el dolent, la bruixa, la mare submisa, els poques- vergonya, les fades i els seus poders.

I evidentment el film tindrà un happy end, el bé triomfarà sobre el mal i el més petit de tots (representat amb un cigró) podrà sobre el més gran.

Avui, aquest llargmetratge és un testimoni força representatiu de la seva època i formació.

Tornant a l'aula de parvulari, les històries animades seran el nostre punt de partida cinematogràfic. A partir del conte clàssic ens iniciarem en la representació i animació de les històries per a poder treballar el moviment com a element clau dins el cinema. Més endavant s'oferirà una unitat de programació centrada en el conte animat on el docent trobarà les eines més adients per treballar les històries animades a l'aula de parvulari.

3.2.- Les ombres xineses

Us agrada que us expliquin històries? Us n' explicaré una de la manera més antiga d'explicar històries: “ En un país molt llunyà vivia un emperador a qui se li havia mort la seva dona. Es va quedar molt i molt trist i totes les coses li sortien malament. A palau va arribar un nen i li va dir que li tornaria la seva dona una nit al mes, quan la lluna fes el ple. Però havia de prometre que no es mouria d'allà mateix. El nen reflectia l'ombra de la seva esposa a les cortines del seu llit. L'emperador no se'n va poder estar: va enretirar les cortines i veié el nen al darrera. Ell era l'ombra disfressada”. I així és com van néixer els espectacles d'ombres .

Ja veiem que fins i tot l'emperador de la Xina va pensar que l'ombra era la seva estimada, fet que ens ajuda a entendre la màgia de la fantasia projectada a la pantalla i la realitat.

Què necessitem, doncs, per fer les ombres i treballar-les a l'aula? Tan sols llum, una pantalla o un llençol i el nostre cos. Segurament més d'una vegada hem fet ombres amb les nostres mans, amb el nostre cos, o potser fins i tot amb siluetes o titelles d'ombres xineses.

A educació infantil partirem del nostre propi cos, utilitzarem les mans per representar diferents animals: un ocell agafant-se els dos dits grossos i movent la resta de la mà com si volés; dues mans obertes l' una sobre l'altra damunt el nostre cap simbolitzarà un gall,... i així les nostres mans conjuntament amb la nostra imaginació ens oferiran l'oportunitat de veure l'ombra d'un o més animals, però només l'ombra, no la realitat de l'animal que representa.

El que resulta molt interessant és obrir els ulls del nostre alumnat pel que fa a la projecció d'ombres; que vegin i s'adonin que darrera la pantalla els seus pantalons o el jersei són negres, a l'igual que els dels seus companys, i hauran d'esbrinar de qui es tracta per mitjà del contorn i els trets més característics de cada nen o nena situats darrera de la pantalla.

A l'aula podem fer diferents titelles i figures per treballar les ombres, com la que es realitza al Museu del Cinema, que anomenen la titella “atrapa ombres”.

Els materials que podem utilitzar poden ser cartrons reciclats, plàstics de colors o bé siluetes de ferro o de pell pintada.

Gràcies al teatre d'ombres aquestes siluetes es tornen màgiques i representen diferents personatges. Els pals i els filferros que col·locarem al darrera de titelles i siluetes ens ajudaran a moure-les amb més facilitat durant la representació.

Pot resultar molt engrescador veure algun espectacle d'ombres i poder parlar amb l'artista, anar darrera la pantalla una vegada acabada la representació i observar el que hi ha darrera d'aquest món tan màgic.

Desenvolupar les capacitats d'observació en els nens i les nenes és prioritari en la formació cinematogràfica, així com l'observació d'espais diversos, de les estacions de l'any, dels diferents canvis d'accions, de les maneres d'actuar i de sentir dels personatges que intervenen i les seves característiques físiques.

La llum, la foscor i la pantalla ens menen a l'espectacle, a una forma de narrar i arribar a l'espectador que ve d'antic.

En un espectacle d'ombres no cal que ningú expliqui als més xics el que s'hi està representant; els infants tots sols esbrinen la història.

El llenguatge de la llum és un altre camp a investigar amb els nostres pàrvuls. Es pot partir d'enfosquir l'aula, de mirar amb llanternes, de posar un focus per sota o per sobre d'un alumne, de contemplar la llum del dia, i de tots aquells exercicis que estimulin la nostra percepció respecte a la llum i la seva representació icònica.

Les ombres es treballen a l'escola des de diferents perspectives de l'infant: com a constructor, com a actor i com a espectador.

El paper del docent dins d'aquest procés d'ensenyament- aprenentatge és d'animador, és a dir, qui facilita diferents materials perquè l'alumnat faci les seves pròpies descobertes i hi experimenti.

El treball és progressiu: primer, amb les ombres corporals i, més endavant s'ampliarà la narració amb les ombres (la pantalla i el focus de llum, els personatges).

Les ombres es poden treballar en els diferents nivells educatius, perquè és un recurs artístic i comunicatiu molt engrescador a l'educació infantil, ja que per a l'infant més petit les ombres esdevenen màgiques i estimulants.

3.3.- Les joguines òptiques

El joc té una importància fonamental en l'etapa de l'educació infantil, és el nostre mitjà per aprendre. I les joguines òptiques ens ajudaran a comprendre les imatges i el seu moviment, element clau perquè es doni el cinema.

Durant el segle XIX una sèrie d'experiments van passar a formar part de la diversió i entreteniment dels nens i les nenes del seu temps; un parell d'exemples clars en són el zoòtrop i el praxinoscopi, joguines que oferien la possibilitat de veure les imatges en moviment gràcies a la capacitat de retenció de la retina humana. Els infants havien d'observar com les imatges es succeïen amb rapidesa.

La teoria de la persistència retinal està basada en la sincronia que es produeix entre l'estimulació i la relaxació de les cèl·lules de l'ull humà; aquest impuls queda gravat a la nostra retina per fracció d'una dècima de segon fins i tot després d'haver desaparegut del nostre camp visual. Aquest principi que una imatge és visualment retinuda durant un espai de temps ja es coneixia a l'antiguitat.

A educació infantil podem presentar tres o quatre joguines òptiques, com a joguines amb les quals ja s'entretienien els nens i les nenes fa molts anys, per exemple:

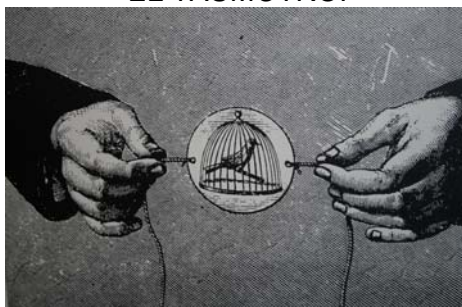
1.- El *taumàtrop* (W. H. Fitton- Dr Paris, Gran Bretanya, 1825): paraula procedent del grec *thauma* (meravella) i *tropos* (acció de girar) . És un cercle de cartró dibuixat per les dues cares i subjectat per dos fils als seus extrems. Gràcies a aquest disc de cartró i al principi de la resistència retiniana, aconseguim tenir la impressió de veure un únic dibuix.

2.- El *zoòtrop* (Horner, Gran Bretanya, 1834): paraula procedent del grec *zoon* (animal) i *tropos* (acció de girar). És un cilindre perforat a l' interior del qual es col·loquen unes tires de paper amb diferents imatges. El moviment del cilindre crea el moviment d'aquestes imatges i el fa màgic. Aquesta joguina òptica es va inspirar en el fenaquistoscopi. També és popularment coneguda, aquesta joguina, com el tambor màgic.

3.- El *praxinoscopi* (Reynaud, França, 1877): paraula grega *praxis* (moviment) i *skopein* (mirar). És un perfeccionament del zoòtrop; es tracta d'un cilindre de miralls rectangulars que reflecteixen les imatges de la banda. Aquesta joguina va ser patentada per Reynaud, a l'igual que el praxinoscopi teatre (1879), la "toupie fantoches" (1879) i el praxinoscopi de projecció (1880).

EL TAUMÒTROP

EL ZOÒTROP

EL PRAXINOSCOPI

ELS ANAMORFICS

Totes aquestes joguines ens obriran el camí cap al cinema, tot entenent que el moviment de les imatges és una sensació que igualment passa en el cinema com passava fa anys amb aquests experiments fets joguina. Al cinema es produeix la sensació de moviment quan el fotograma, la unitat elemental del cinema, es projecta successivament en la pantalla a un ritme de 24 fotogrames per segon, i la percepció de l'espectador converteix aquestes fotografies en un moviment continu. Per tal que la nostra mainada pugui entendre aquest concepte comptem amb diferents experiments i joguines òptiques que, per uns instants, els faran veure la màgia de les imatges.

A banda de les joguines òptiques presentades, a l'aula podem experimentar amb més joguines i aparells, com per exemple:

ANAMÒRFICS O MIRALLS MÀGICS: permet la visió d'imatges distorsionades, o no, des de diferents òptiques. Els anamòrfics tenen com a base els miralls. Va ser una joguina molt popular durant el segle XIX.

BALDUFES: que ens ofereixen la possibilitat de treballar a l'aula el moviment tot fent-les girar; podem utilitzar-ne de diferents mides i materials.

CALIDOSCOPIS: obren la mirada a la il·lusió de diferents colors en moviment. Tenen un rotor per poder girar.

CINEMA NIC: Creat a Barcelona l'any 1931 per Tomàs i Josep M. Nicolau. Projector d'imatges dibuixades en moviment, de dos temps, per a l'ús dels infants.

LLIBRETES MÀGIQUES: imatges impreses pensades per passar-les amb la mà i imaginar-ne el moviment.

MIRYORAMES⁷: és un joc de cartes il·lustrades que conuinades aleatòriament entre sí, fan possible la creació de múltiples paisatges diferents.

OCTOSCOPI: un aparell per mirar i observar els colors que té una lent a la seva base.

PRAXINOSCOPI: permet d'observar el moviment de les imatges a través de mirallets que giren al voltant d'un tambor cilíndric.

PENJOLLS "MOHAIR": és un cercle de plàstic on s'han imprès les imatges d'una silueta utilitzant les tires de mohair. Aquesta animació òptica s'ha de penjar i col·locar darrera una pantalla blanca per veure millor les imatges i el seu moviment.

TAUMÀTROP: amb una capsula que tindrem al racó del moviment l'alumnat podrà jugar a tancar un ocell dins la gàbia, o que un personatge canviï de pentinat. Al ser una joguina molt senzilla de crear, la poden fer els nostres infants.

ZOÒTROP: aquesta joguina és ideal per entendre el moviment de les imatges. Els alumnes de P- 5 es poden animar a crear tires de dibuixos per introduir al tambor màgic d'aquesta joguina.

3.4.- Breu història del cinema

Ja hem dit que el cinema és un art i, per tant, té una història, uns inicis que han anat evolucionant fins al moment present. És important conèixer la seva evolució per poder comprendre les seves etapes i la seva formació. Si volem treballar el cinema a les aules no podem obviar el seu origen al nostre alumnat. El precinema esdevé un estudi de gran importància per als nostres pàrvuls, ja que els apropa a la pedagogia pròpia del cinema, que és aprendre a mirar des de diferents perspectives, des de diferents forats, per tal de poder transformar la percepció de la realitat. Ens obre a una nova mirada, ens fa posar uns altres ulls per entendre allò que ens vol comunicar. Els diferents aparells anteriors al

⁷ El myriorama va ser un entreteniment popular durant el s. XIX. Les primeres publicacions conegudes daten de 1830 a Leipzig (Alemanya)

cinematògraf, les joguines òptiques i els primers cinemes per a nens ens ofereixen l'oportunitat de despertar els nostres ulls i són l'inici de la pedagogia del cinema.

Ens caldrà conèixer, doncs, els seus orígens i l'evolució, les seves etapes i els personatges més significatius del món del cinema.

Fer un recorregut pel precinema ens trasllada a les ombres xineses, i ens recorda aquella esfera metàl·lica perforada, que contenia una espelma en el seu interior, que en girar projectava ombres a la paret. A tot Àsia les ombres de figures planes, de marionetes de pell calada o de ninots manegats per unes barnilles es projecten sobre una pantalla.

Els primers exemples que tenim de narracions d'històries projectades sobre una pantalla el formen el món de les ombres que provenen d'Orient.

A continuació, en els apartats d'aquest capítol es citarà breument els aparells que van precedir el cinematògraf, a l'igual que les persones més representatives dels inicis del cinema i les primeres representacions cinematogràfiques. S'oferirà, també, una pinzellada sobre el so, la llum, la música, els trucs, i l'animació dins l'art cinematogràfic.

3.4.1.- De la càmera obscura al cinematògraf

El primer aparell que captarà la imatge de la realitat serà la **càmera obscura (s. IX)**, consistia en una capsula enfosquida en el seu interior, tancada i amb una perforació a l'entrada. En el seu inici es va utilitzar amb finalitats científiques, i amb el temps com a instrument per a "retratar" paisatges i llocs del món.

Aquesta capsula es va anar perfeccionant amb el temps i s'afegí una lent o objectiu a la seva entrada.

La càmera obscura serà el precedent de les càmeres fotogràfiques.

Aquesta paraula prové del llatí Camera (habitació) i obscura (fosca).

La càmera obscura, que projectava exteriors il·luminats pel sol en un lloc enfosquit, es va desenvolupar al llarg de tot el segle XVI.

Més endavant, amb la **llanterna màgica** (Huygens, Holanda, 1659) es va tenir la possibilitat de veure la projecció de la imatge fixa sobre una pantalla. En el seu inici va tenir una aplicació científica i d'espectacle públic, més endavant es va aplicar també a l'ensenyament.

La llanterna màgica és l'antecedent del cinema.

Era tot un espectacle, un aparell que projectava amb una llum i s'anava movent. La llanterna màgica projectava amb una llum imatges en colors. Com funcionava? Es tractava de vidres de colors que es treien i es posaven. Aquest aparell va fer riure molt a la gent.

El llanternista s'encarregava de posar un dibuix darrera l'altre per anar explicant una història. Va tenir un gran èxit durant el segle XVII.

A finals del s. XVIII es van realitzar espectacles públics amb la llanterna màgica que, també van tenir molt d'èxit. En aquestes projeccions, utilitzant trucs de projecció, es simulaven aparicions de fantasmes, siluetes d'esquelets, etc.

Al segle XVIII apareix el "**MONDO NUOVO**" Eren unes caixes òptiques de fusta que permetien tot un espectacle al públic. Incorporava lents i miralls al seu interior que permetien observar gravats acolorits als seus espectadors, aquests podien contemplar els paratges més llunyats a través del forat d'un visor.

Les caixes disposen d'una lent que augmenta la profunditat en perspectiva i la sensació de relleu de la imatge.

Els invents es van anar succeint l'un darrera l'altre, fins que al segle XIX se'n crea un de molt important, la **fotografia**, que aconsegueix de fixar la imatge. Inventada per Jean Nicéphore Niepce l'any 1827, la fotografia juga un paper fonamental dins el món del cinema, atès que ens mostra la descomposició del moviment.

Un altre moment a destacar és la invenció de la primera pel·lícula fotogràfica, l'any 1879, per Ferrier. Anys més tard, però, va ser perfeccionada.

A partir de llavors, els descobriments de diferents aparells i joguines òptiques es continuen succeint, com el phénakistiscopi, el zoòtrop, el praxinoscopi, etc.

I no és fins l'any 1895 que és l'any oficial del gran i màgic invent del **cinematògraf** (del grec Kinema, kinematos-moviment- i graphein- escriure), concretament el 28 de desembre, data en què es projecten les imatges a mida natural sobre una pantalla durant una sessió pública al Saló del Grand Cafè de Paris. Aparell per a la presa successiva d'imatges sobre una pel·lícula fotosensible, a raó de més de 16 fotografies per segon.

No cal dir que els trenta-tres primers espectadors van restar sorpresos i admirats per la màgia de les imatges projectades.

3.4.2.- Edison, germans Lumière i Georges Méliès

Qui va inventar el cinema? Avui no hi ha dubte que el setè art va ser creat per moltes persones; si més no moltes invencions i descobriments de diferents persones del món van donar lloc al que avui dia anomenem cinema.

Tot i així cal assenyalar algunes persones com a més representatives. Per al nostre estudi centrat en els infants de parvulari ens quedarem amb tres noms prou representatius: l'un, per haver inventat la pel·lícula perforada; l'altre, el cinematògraf, i un tercer, per haver introduït la màgia dins el cinema.

EDISON, Thomas Alva (1847- 1931): Creador del Kinetoscopi, del grec kinetos (que es pot moure) i skopin (mirar) El primer visor individual per veure pel·lícules contínues a una velocitat de 40 imatges per segon; aquest aparell permetia el visionat de les imatges però no la seva projecció.

Edison era un empresari i inventor nord-americà. La seva principal contribució al món cinematogràfic va ser la creació del kinetoscopi i, la banda de cel·luloide de 35 m perforada.

GERMANS LUMIÈRE, Louis (1864- 1948) i Auguste (1862-1954). Van ser els inventors del cinematògraf, aparell que permet recollir imatges en moviment i projectar-les en una pantalla.

“Cinematògraf” ve del grec kinema (moviment) i graphien (escriure), que vol dir escriure el moviment.

Aquest aparell construït el 1895, enregistrava, projectava i tirava còpies de les pel·lícules. Els germans Lumière eren propietaris d'una indústria fotogràfica a la ciutat de Lió. Gràcies al seu invent, el 28 de desembre de 1895 van realitzar la primera sessió de cinema pública, que es va celebrar al saló del “Grand Café” de París. Els germans Lumière van passar dotze escenes curtes, que reflectien la realitat .

Algunes d'aquestes pel·lícules projectades eren:

- *Sortie de l'usine Lumière a Lyon* (Sortida de la fàbrica Lumière a Lió)
- *Querelles des bebès* (Baralla de nadons)
- *Le train* (El tren)
- *Partie d'écarté* (Partida de cartes)
- *Le mer* (La mar)

MÉLIÈS, Georges (1861-1938) : Va inventar, per mitjà de la seva màgia, els primers trucs cinematogràfics. Era un mag i un prestidigitador. El 1896 va descobrir el trucatge cinematogràfic i el va aplicar a la gran majoria de les seves pel·lícules. Va utilitzar trucs com fer desaparèixer persones o objectes diferents, va fer muntatges amb fotografies, amb éssers volants, etc.

A ell devem les primeres pel·lícules de caire fantàstic i irreal, com són:

- *Viatge a la lluna* (1901)
- *Viatge a través de l' impossible* (1904)
- *A la conquesta del Pol* (1912)

3.4.3.- El cinema mut

Inicialment les pel·lícules eren mudes i explicaven històries quotidianes. Són les històries del primer cinema. La història era narrada bo i presentant una sèrie d'imatges per mitjà del llenguatge gestual i la pantomima. Els actors i les actrius eren experts en el llenguatge dels gestos i el mim, i s'expressaven amb tot el seu cos sense dir ni una sola paraula.

Semblantment, les primeres pel·lícules no tenien so; existien els anomenats "explicadors", els quals explicaven a l'espectador allò que succeïa a la pantalla. Les explicacions van ser substituïdes per la música d'un piano o d'una petita orquestra, i els diàlegs i les explicacions apareixien en forma de títols al mig del fotograma.

La gran majoria de les primeres pel·lícules eren de curta durada i les seves imatges eren en blanc i negre. Fins als voltants de 1900 tota la força cinematogràfica era de la imatge. El cinema va anar fent grans progressos, fins que a principis del segle XX la ciutat de Hollywood esdevindrà ja la seu de la indústria més gran del cinema, on s'instal·larà el director David W. Griffith i realitzarà les primeres grans pel·lícules espectaculars. Hollywood durant aquesta etapa es converteix en la màquina dels somnis i tothom que vulgui triomfar en el cinema s'hi haurà de desplaçar.

El 1912 arriba a Hollywood Charlie Chaplin, una figura universal que utilitza el llenguatge de la pantomima. En la seva primera pel·lícula, *El Chico* (1921), presenta Charlot, un rodamón cèlebre pel seu bigoti, el barret i el bastó. Aquest film és tot un clàssic dins la història del cinema i fonamental en la filmografia de Charles Chaplin. Chaplin va demostrar ser tot un geni per les seves capacitats com a intèrpret, director, escriptor i fins i tot compositor de la música d'alguna de les seves pel·lícules.

L'expressió corporal és una altra forma d'expressar-nos, de comunicar-nos i manifestar-nos a través dels gestos, el moviment, les expressions facials i els gags, i també de connectar amb les altres persones. Del cinema mut ens interessa sobretot l'anàlisi de les expressions corporals per tal de presentar a l'alumnat altres formes d'expressió dins el cinema.

El primer llargmetratge amb protagonistes és del 6 d'octubre de 1927, *El cantor de jazz*. El protagonista de la pel·lícula, Al Jolson⁸, parlava en algunes seqüències directament a la càmera i cantà els versos de "Mame". Tot un esdeveniment, va ser, per al cinema. S'obria pas al cinema sonor.

L'any següent, el 1928, podem veure l'estrena del primer llargmetratge sonor, *Luces de Nueva York*. A partir d'aquest moment podem dir que el cinema sonor és ja una realitat i que el cinema experimenta una gran transformació.

Els darrers anys del cinema mut, Hollywood començà a perfilar els gèneres clàssics de les següents dècades.

La primera edició dels premis *Oscar* es van celebrar a Hollywood l'any 1929.

I, quan el cinema semblava estar instal·lat en molts països desenvolupats, arriba un nou element que ho revoluciona tot i obliga a revisar-ne les seves estructures: el so.

⁸ (1886-1950)

3.4.4.- El so, la llum, la música, els trucs i l'animació

El cinema sempre s'ha adaptat al present i la seva evolució ha estat contínua tant artísticament com tècnicament.

En aquest apartat s'apunten diferents llenguatges dins l'art cinematogràfic i es remarca la seva trajectòria conjunta amb el cinema.

El so:

“El sonido hace ver la imagen de un modo diferente a lo que ésta muestra sin él, la imagen, por su parte, hace oír el sonido de modo distinto a como éste resonaría en la oscuridad” (Chion, M.)⁹

Entenem per so, els diàlegs, les paraules, la música i els sorolls que escoltem en una pel·lícula. Així, el cinema és el resultat de la barreja entre imatges i sons.

Quan el so es va incorporar al cinema, els espectadors van sentir per primera vegada la veu d'actrius i actors, fet que va agradar molt. A partir d'aquí el cinema es transforma totalment.

Per ambientar les pel·lícules es comencen a utilitzar sorolls “artificials” i d'altres “inventats”, apareixent així els enginyers del so que s'encarregaran de trobar el so més adequat a les imatges en moviment.

A través de la percepció de l'oïda treballarem a l'educació infantil el so i els seus components, sensibilitzant-nos a escoltar atentament el cinema.

A parvulari partirem del nostre propi cos per fer i sentir diferents sons, a continuació produïts amb elements naturals i, finalment, amb objectes i elements de l'aula. Una vegada haguem experimentat amb diferents sons podrem donar un pas endavant i associar-los a determinades imatges cinematogràfiques.

Per últim, podem posar so a un film curt realitzat pels pàrvuls.

La llum

“...porque es posible considerarla como la representación de las variaciones emocionales que ella misma nos induce en la realidad. Si existe una verdad de la luz en el cine, es que nos da a ver, nos commueve y nos hace comprender. En cine, “crear luz” es participar en el desarrollo de la historia que el realizador cuenta dominando las emociones producidas por la luz, su efecto sensible en los cuerpos y los rostros, en los decorados y los objetos,... hablamos del valor emocional de la luz.”

Significat d'ordre psicològic¹⁰:

⁹ *La audiovisión*. Introducción a un análisis conjunto de la imagen y el sonido. (1993) Barcelona, Paidós

¹⁰ pàg. 7 Primera Parte Capítulo 1 *Una técnica al servicio de la emoción*. En “La luz en el cine” Jaques Loiseleux. (2005) Los pequeños cuadernos de “Cahiers du Cinéma”.

A través del sentit de la vista podem percebre i diferenciar els efectes de la llum sobre els objectes. La natura, els éssers i les coses són visibles gràcies a la llum del sol. En cinema, la llum té un paper fonamental i influeix directament sobre les emocions de l'espectador i pot ser viscuda com una representació cultural de variacions emotives que ens fa sentir la realitat.

La llum s'entén com una forma d'expressió i com a tal la treballarem a l'aula. Podem començar observant el grau de lluminositat i els diferents tipus, si és de dia o de nit; percebre la llum solar i observar la nostra realitat.

Un dels primers exercicis que s'acostumen a realitzar és fer fotografies amb llum a l'aula i sense llum, a plena llum del dia o amb les persianes baixades. A partir de diferents experiments l'alumnat interioritzarà la importància de la llum, de les ombres i dels colors dins el món del cinema.

Tot observant la realitat, prendrem consciència que sense llum no tenim imatges.

També podem experimentar amb diferents tipus de llum, la natural i l'artificial, i anar educant la nostra vista a diferents tonalitats i sensacions. Descobrir que la llum ens diu alguna cosa referent a la pel·lícula que visionem, que desperta uns determinats sentiments segons l'atmosfera que s'hagi aconseguit crear en les diferents escenes mitjançant la llum.

La música

El cinema ha sentit la necessitat de la música des dels seus orígens. És un fet que les primeres i breus projeccions als voltants de 1890 comptaven ja amb un acompanyament de piano en directe; era la música de localització: piano a la sala.

Avui dia, s'anomena música de pantalla o diegètica la que aparentment surt de les imatges de la pel·lícula.

Quin significat té la música que sentim relacionada amb la pantalla? Quines emocions desperta en nosaltres: alegria, por o potser tristesa?

La música pot emocionar i informar del que està passant a la pel·lícula. Per mitjà de la música podem saber quin personatge és el bo o el dolent, si hi ha tristor o alegria, si és un moment de por o de riure. D'aquesta manera la música ens expressa diferents estats d'ànim i cal prendre consciència de tot el que ens transmet.

D'altres vegades, la música juga un paper anticipatiu, prediu el que passarà a la pantalla, o el que està pensant un determinat personatge.

I, moltes vegades al cinema escoltem músiques conegudes o relacionades amb alguns països; aquest fet fa que relacionem la imatge amb una cultura determinada.

Amb la música també es poden crear diferents efectes climàtics com el vent o la pluja.

No és agosarat afirmar que el músic esdevé tot un artista quan capta la sensibilitat del director i el guió de la pel·lícula. Novament trobem un altre art dins de l'art mateix que és el cinema. La música ens aporta infinitats de possibilitats per treballar a les aules de parvulari, ja que és un dels instruments més valuosos i motivadors de l'alumnat.

En l'àmbit de la música de cinema comptem amb grans artistes reconeguts internacionalment com són *Max Steiner* o *Bernard Hermann*, *John Williams* o *Danny Elfman*, entre d'altres.

Definirem la banda sonora d'una pel·lícula com la que conté el so gravat d'un film.

La banda sonora sovint s'utilitza per transmetre a l'espectador el que no es pot expressar en paraules i s'ha convertit en un element fonamental de les pel·lícules.

La primera partitura cinematogràfica queda datada l'any 1908 pel cèlebre compositor Camille Saint-Saëns.

Quan el món del cinema va esdevenir sonor molts compositors europeus es van convertir en orquestradors i van editar música de cinema.

Descobrirem conjuntament amb el nostre alumnat la importància de la música a les pel·lícules tot realitzant experiments, com treure la música i substituir-la amb diferents instruments de l'aula. Així els infants viuran la diferència entre un film amb música i sense. També podrem associar diferents imatges i la música que ens mostra la pantalla.

És ben segur que molts alumnes ja coneixen més d'una música de cinema infantil; aquest, doncs, pot ser el nostre punt de partida.

Els trucs

Anomenem trucs o efectes especials l'art que ens transporta a l'impossible dins el món cinematogràfic, a llocs fantàstics i irreal.

Gràcies a diferents trucs i efectes especials moltes escenes cinematogràfiques resulten més atractives i convincents als espectadors. Escenes d'homes i dones volant, de dracs i joguines que parlen, de muntanyes que tremolen o personatges diminuts. Tot és una invenció feta per l'artista.

Es diu que Georges Méliès va ser l'inventor del trucs i els efectes especials en el cinema, que va incorporar i transportar la seva màgia i il·lusionisme al llenguatge cinematogràfic. Les seves primeres creacions van ser: "*Viatge a la Lluna*" (1902) i "*Viatge a l'espai*" (1905). En un inici els trucs eren ben senzills però amb el temps es van anar perfeccionant fins que avui són d'una gran complexitat, des dels efectes de l'animació a les imatges generades per ordinadors.

Segons el procediment utilitzat podem parlar de diferents trucs, com per exemple, els òptics, els mecànics, del decorat, d'ordinador, de so,...

Les càmeres també han evolucionat en complexitat i permeten la realització de trucs cinematogràfics.

El tema dels efectes especials ens pot ajudar a entendre la manipulació dins el cinema, a discernir entre la realitat i la fantasia. Podem imaginar imatges i experimentar a l'aula trucs senzills amb fotografies com els fotomuntatges.

També podrem experimentar amb diferents tècniques i aparells: una pot ser col·locar fons diferents a la base d'un retroprojector, com per exemple una safata amb aigua blava fent l'efecte del mar, i observar els efectes que produeix la seva projecció a la pantalla.

L'animació

La paraula animació prové de la llatina “anima”, és a dir ànima. Animació, doncs, voldrà dir donar ànima, vida, a dibuixos i objectes inanimats per mitjà de *l'stop motion* o registre quadre a quadre.

En conseqüència, l'animació esdevé un mitjà artístic que té la finalitat d'expressar el moviment, i els animadors han de conèixer molt bé les seves tècniques.

Els pioners de l'animació els trobem als inicis del 1900. Serà a l'any 1906 quan ens trobem amb el primer film d'animació realitzat per James Stuart Blackton, *Humorous phases of funny face*. L'any 1908 s'estrena a França *Fantasmagoria*, d'Emile Colh, que, entre 1908 i 1910, va realitzar uns curtsmetratges de dibuixos molt vius i senzills.

D'altres pioners van ser Georges Méliès i Segundo de Chomón.

El cinema d'animació té tants anys com la invenció del cinematògraf, però l'animació és més antiga que el mateix cinema. Els dibuixos animats troben els seus precedents en les ombres xineses i en joguines com la llanterna màgica o el zoòtrop.

Aquest neix de fotografiar dibuixos o figures retallades, o ninos, fotograma a fotograma. Els objectes inanimats cobren vida gràcies al sistema “fotograma a fotograma”.

La indústria dels dibuixos animats va ser impulsada per Walt Disney, que a l'any 1929 va incorporar el so i al 1932 el color al film *Arbres i flors*. L'any 1937 introdueix el multiplà amb *El vell molí*, i el mateix any realitza el primer llargmetratge de dibuixos animats, el conte clàssic *Blancaneus i els set nans*.¹¹ En aquest llargmetratge va incorporar el so i el color, fet que va suposar un pas endavant en el món de l'animació cinematogràfica.

La productora Disney ha creat personatges que ja formen part del món dels més petits; es tracta de Mickey Mouse, en Goofy o l'ànec Donald entre d'altres.

Altres personatges sortits del món de l'animació i d'altres productores són en Popeye, en Tom i Jerry i en Bugs Bunny per citar-ne només alguns.

A banda de la factoria Disney i la Warner Bros als EUA, cal destacar altres artistes:

- El realitzador canadenc Norman McLaren (1914-1947) va ser el primer a aplicar la tècnica de dibuixar directament sobre la pel·lícula. Fins i tot va crear so dibuixant una banda sonora òptica a la pel·lícula.

- El txec Jíří Trnka (1910-1969)

Expert en la tècnica de l'animació, aquest artista va fer servir moltes vegades marionetes de fusta en les seves filmacions. Gran artista en tots els sentits i dotat d'una gran sensibilitat, es considera l'innovador de l'escola txeca d'animació. Va començar amb dos contes molt coneguts: *El anciano que plantó una remolacha* (Zasadil dedek repu) i *Los animales y los bandoleros de Petrov* (Zvírátka a Petrovští) (1946).

- Una altra artista txeca: Hermínia Tyrlová (1900-1993)

Hermínia Tyrlová és una artista de dibuixos animats que va dedicar la seva carrera professional al cinema infantil. En els seus films va experimentar amb marionetes i actors. Dels anys 1942 al 1944 realitza la primera pel·lícula txeca de marionetes, *La formiga Ferda* (Ferda mravenec).

¹¹ El productor nordamericà Walt Disney (1901-1966)

Algunes de les seves pel·lícules més conegudes són: *El nus al mocador*, 1958 (Uzel na Kapesníku); *La nina perduda*, 1959, (Ztracená panenka); *Els dos cabdells*, 1962 (Dve klubícka); *La boleta*, 1963, (Kulicka); *El conte de la llana*, 1964, (Vlnená pohádka).

Per a molts d'aquests artistes l'animació era un mitjà de reflexió social i filosòfic que transmetien en les seves obres.

Amb aquestes pel·lícules la mainada podia descobrir tècniques i materials dins el món de l'animació a l'igual que la relació amb l'artista i els materials que utilitza: les marionetes, els ninos, la llana, els dibuixos o els objectes reals.

Un dels somnis de molts infants és que les seves joguines cobrin realment vida, i és un dels recursos més utilitzats per molts artistes de l'animació. Ho podem constatar en films com *La revolta de les joguines*, d'Herminia Tyrlová, a *Toy Story*, a *Collh*, al curt *Txú txú*, de Co Hoedeman, entre molts d'altres.

També anomenarem aquí al terme "anime", que es refereix a l'animació de dibuixos japonesos. La paraula anime té tres caràcters en japonès "a-ni-me" i es refereix a l'animació en general. La seva història comença el 1917 gràcies a obres d'Oten Shimokawa, Seitaro Kitayama i Sumikazu Kouchi. Però serà definitivament impulsada l'any 1958 de la mà de la productora Toei Doga.

Molts cops observem, en el cinema d'animació, adaptacions diverses de personatges de vinyetes i tires còmiques que han estat portades a la gran pantalla, com és el cas d'Asterix, Tintín, Charlie Brown, Lucky Luke i Mafalda, entre altres.

Per a la realització dels films d'animació es fan servir diferents tècniques, com per exemple la plana, la corpòria, la pixelació o la computaritzada.

Un cop més, a l'aula de parvulari, per treballar l'animació tindrem com a punt de partida el nostre cos; podem començar fotografiant l'alumnat de l'aula realitzant diferents moviments i posteriorment filmar-ho tot. Igualment, podem experimentar amb joguines que ens ajudin a captar el moviment de les imatges.

3.5.- La filmació d'una pel·lícula

En aquest apartat ens interessa saber què es necessita per filmar una pel·lícula a la nostra aula. En primer lloc, haurem de comptar amb una història, amb uns personatges que la desenvolupin i un lloc on passen les accions; pensarem en els diàlegs i la música que sonarà, i posarem un títol representatiu de la narració.

D'on caldrà partir per tal de realitzar una pel·lícula? A parvulari, podem començar amb un conte popular o clàssic, o bé amb una història inventada per tot el grup classe, unes fotografies que ens inspirin un guió, o un fet de la nostra realitat més immediata com pot ser l'escola mateixa.

A partir d'aquí, quins recursos i quins passos seguirem per fer una pel·lícula a l'aula? Evidentment, el grau de dificultat no serà el mateix en una aula de tres anys que en una de cinc anys. Propostes per al parvulari:

- Proposta per a l'aula de P-3:

- a) Un conte clàssic teatralitzat i filmat en vídeo.
- b) La realització d'una història amb ombres xineses i la seva posterior filmació.

- Proposta per a l'aula de P-4:

Realització d'una pel·lícula a partir d'unes fotografies. Els nens i les nenes tindran a cada taula unes quantes fotografies de cares, cases, arbres i cotxes. En grups de quatre, hauran de triar un total de quatre fotografies entre les que tinguin allà damunt. A continuació, escolliran la primera fotografia amb la qual començaran la història; després la segona, la tercera i l'última fotografia amb què l'acabaran. Les hauran d'enganxar en un full i pensaran el títol. Prepararan la història per explicar-la al grup i, finalment, la docent procedirà a filmar-la per poder visionar-la posteriorment.

Les fotografies podrien ser d'ells mateixos, o d'objectes de la classe i altres coses de l'escola; així la història serà més propera i resultarà més senzilla per a l'alumnat.

- Proposta per a l'aula de P-5:

Als nens i les nenes de cinc anys els podem donar unes consignes perquè puguin realitzar una pel·lícula, que són: els personatges que intervenen, l'espai on surten i quins fets tenen lloc. Primer, es poden fer els dibuixos de cada escena, *l'story board*, i escriure-hi a sota el guió. Finalment, caldrà pensar en els decorats, els diàlegs i el so.

Abans de la filmació d'una pel·lícula, seguirem aquests passos:

- 1.- El guió (explicació oral de la història)
- 2.- L'assaig (amb els personatges i els llocs seleccionats)
- 3.- La filmació (enregistrament en vídeo)

Aquesta podria ser una graella per a la realització d'una pel·lícula :

PERSONATGES	LLOC	HISTÒRIA
TÍTOL:		

En el guió que realitzem a l'aula ens preguntarem quins personatges surten, on passa l'acció i què passa a la història que volem explicar. Aquests tres apartats poden ser dibuixats pel nostre alumnat dins la graella de més amunt. Fet això, hauran de pensar un títol per a la pel·lícula, que igualment pot quedar escrit pels nens i les nenes de l'aula pel seu posterior enregistrament en vídeo.

També hauran de crear els diàlegs i la música més adequada per a les escenes que es representen.

3.5.1.- Els oficis

El cinema és un art col·lectiu. Podem tractar els diferents oficis a tots els nivells de parvulari, però és un dels temes que es desenvolupa més específicament amb els nens i les nenes de cinc anys.

Comentarem quines són les tasques realitzades en el món del cinema i quins professionals requereix, perquè resulta molt proper al nostre alumnat, i fins i tot és interessant que s'identifiquin amb algunes de les tasques que aquests realitzen.

En aquest apartat la intencionalitat és doble: en primer lloc donarem a conèixer el cinema com a art de grup, on són necessaris més d'un artista o professional per a la realització d'una pel·lícula, i, en segon lloc, coneixerem els oficis o professions que participen en la realització d'un film.

Mostrarem tan sols uns quants oficis; som conscients que n'hi ha molts més i que potser haurem d'ampliar en la mesura que els infants ho demanin, o com a font d'ampliació.

DIRECTOR/DIRECTORA: és la part més important en el procés de realització d'un film i el responsable últim que tot funcioni.

AJUDANT DE DIRECCIÓ: és la persona que està al costat de la direcció per tot allò que pugui necessitar.

GUIONISTA: és la persona encarregada de crear la història i donar-li forma. A vegades les històries són originals, però d'altres són adaptacions, de contes clàssics per exemple.

FOTÒGRAF/FOTÒGRAFA: és l'artista encarregat de l'art visual de la pel·lícula, de controlar-ne la llum i el color.

ELS ACTORS/LES ACTRIUS: són els encarregats de donar vida als personatges que veiem a les pel·lícules.

DISSENY DE VESTUARI: el vestuari s'elabora en funció de la direcció i del guió de la pel·lícula. Ha de combinar els colors i buscar textures diferents. Acostuma a haver una relació entre el vestuari i la identitat dels personatges.

DECORADOR/DECORADORA: s'encarreguen de crear l'ambient i l'atmosfera adequats al guió del film.

MAQUILLADOR/MAQUILLADORA: són els encarregats de maquillar els actors i les actrius en funció del guió de la pel·lícula; els que afegeixen també pigues, pinten ulleres, També hi ha maquilladors d'efectes especials, que creen personatges de ficció com monstres o vells. Poden arribar a canviar completament un artista i caracteritzar el personatge que interpreta

3.5.2.- Els gèneres cinematogràfics

Als pàrvuls se'ls dirà que el cinema explica moltes històries, però no totes són les més adequades per a ells; per exemple, hi ha pel·lícules de por que són per a la gent gran, o altres pel·lícules que serien molt complicades d'entendre.

Així doncs, el cinema té diferents gèneres segons el tipus de pel·lícula que es realitzi. Destacarem , a continuació, quatre gèneres per presentar en una segona etapa de l'educació infantil:

LA COMÈDIA: inclou pel·lícules que ens fan riure, presenten personatges divertits. Les històries de les *Tres Bessones* moltes vegades resulten divertides i ens fan riure.

EL MUSICAL: en aquest tipus de pel·lícula, allò que més acostumen a fer actors i actrius és cantar i ballar. Per exemple, el film *Mary Poppins* té molts components d'un musical: podem veure com canten i ballen contínuament.

CINEMA DE POR O TERROR: hi tenen un paper destacat dracs, bruixes i monstres. Aquestes pel·lícules són per a persones més grans.

CINEMA DE CIÈNCIA-FICCIÓ: on veiem naus espacials i persones d'altres planetes, per exemple, alguna pel·lícula del *Doraimon* a l'espai.

3.6.- Figures del nostre cinema

Quines figures coneixen els nostres alumnes? I, quines pel·lícules visionen habitualment? Aquestes qüestions ens poden ajudar a treballar amb el nostre alumnat sobre materials ja coneguts i representatius.

Una de les primeres figures cinematogràfiques va ser Charlot, i sens dubte és tota una imatge del cinema. Chaplin va crear un personatge singular, únic i amb una sensibilitat del tot especial. La imatge de Charlot va creuar fronteres i la seva admiració ha arribat als espectadors de tot el món.

Avui comptem amb figures i personatges coneguts pels nostres infants com són Les Tres Bessones i la bruixa avorrida, en Doraimon, el Rovelló, en Teo, la Mary Popins, i un llarg etcètera.

En aquest sentit, podem fer una roda de personatges i anar afegint allò que els caracteritza, per interioritzar els símbols que els defineixen: les tres bessones amb la bruixa avorrida; Charlot amb el seu bigoti i el barret; en Tom amb en Jerry; i així successivament amb d'altres figures de la cinematografia infantil.

Els personatges poden ser un lloc de trobada i de comunicació, de manera que ens permetrà treballar amb els infants les característiques pròpies de cadascun: la seva manera de vestir, de moure's, de gesticular. La seva definició el caracteritzarà i diferenciarà de la resta de personatges presentats a la pantalla.

La perspectiva dels infants es basa en les seves experiències, els seus sentiments i les seves conductes; per aquest motiu són de gran importància els personatges com a font d'identificació: els uns amb càrrega moral, i d'altres amb rols de comportament.

Tot i així, ens trobarem amb opcions diferents davant una mateixa escena ja que no tots els alumnes tenen les mateixes vivències i responen d'igual manera davant d'una situació; hi pot haver més d'una opció davant el mateix conflicte.

D'aquí ve la importància de trobar figures que siguin un referent per a l'alumnat i que afavoreixin accions positives en benefici de la convivència i el benestar social.

Presentar a les escoles una varietat de figures afavoreix la reflexió sobre les que puguin conèixer l'alumnat.. És important partir de les figures conegudes i triades pel propi alumnat; tanmateix cal apropar-los a altres realitats, a diferents personatges i formes d'actuar, oferint-los així un ventall ample de mires.

Una altra possibilitat consistiria a fer conèixer al nostre alumnat un creador o director de cinema infantil, per exemple Co Hoedeman : la seva vida, les pel·lícules realitzades i els materials emprats.

CO HOEDEMAN (Amsterdam 1940)

Aquest artista va anar a viure a Canadà quan tenia 25 anys on començà a treballar a l'ONF (Office National du Film du Canada)

Perfeccionà les tècniques d'animació a Txecoslovàquia.

Les seves pel·lícules s'inspiren en el món de la infància: joguines de fusta, roba, sorra, cartró, etc.

Ha guanyat diversos premis:

- El 1973 premi del Festival d'Animació d'Annecy i Estrella d'Or a Los Angeles, per *Txú-Txú*.
- El 1978 va rebre l'Óscar al millor curtmetratge d'animació per la pel·lícula *El castell de sorra*.

Part de la seva filmografia és:

- 1970. *Matrioska*
- 1971. *Txú-txú*
- 1977.- *El castell de sorra*
- 1989. *La capsa*
- 1992.- *L'ós ensumador*
- 1998. *Ludovic- Una nina a la neu.*
- 2000. *Ludovic. Un cocodril al meu jardí.*
- 2001.- *Ludovic. Vacances amb l'avi.*
- 2002.- *Ludovic. Un vent de màgia.*
- 2004. *El teatre de Mariana.*

Novament, seria qüestió de citar la importància d'apropar els artistes a l' escola com a font indiscutible d'enriquiment, i en el cas del cinema, per presentar a l'alumnat no tan sols els personatges sinó també el creador o director de la pel·lícula.

4.- Unitats didàctiques

Les tres unitats de programació corresponen als tres tallers que es realitzen al Museu del Cinema de Girona. A partir d'aquests tallers he elaborat una unitat didàctica per a cada nivell educatiu de l'educació infantil. Partint del conte animat, continuem amb les ombres i, finalment, ens centrem en el cinema mut. He tingut en compte aquesta adequació dins l'educació infantil tot tenint present la motivació i els interessos de l'alumnat, així com el grau de dificultat dels seus continguts.

Com a punt inicial de motivació de l'alumnat es proposa un conte a cada unitat didàctica, relacionat amb el tema que es vol desenvolupar o eix central de cada programació. El conte a l'educació infantil és un recurs directe i sempre ben acceptat pels infants d'aquesta etapa. Els tres contes : "Un dia de cinema", "En Lluch i les seves ombres" i "Visita al Museu del Cinema" són originals i tenen la finalitat d'obrir les portes al món del cinema tot aportant una via per a la reflexió i el seu posterior treball.

La metodologia emprada per treballar les tres unitats didàctiques exposades a continuació té la intencionalitat de partir del propi alumne com a element actiu del procés d'ensenyament aprenentatge, de fomentar la seva lliure participació i d'acompanyar-lo en la seva progressiva autonomia davant els nous continguts que se li presenten. Es convidarà a la reflexió i l'esperit crític mitjançant l'observació contínua.

La metodologia proposada pretèn aconseguir les característiques següents:

MOTIVADORA: que desperti i mantingui l'interès dels infants, tot partint de les seves pròpies iniciatives.

ACTIVA: que suposi un dinamisme i una participació tant de l'alumnat com del professorat. Tot sovint els mateixos films comporten ja aquest moviment.

QÜESTIONADORA: que sorgeixi dels interrogants de nostre alumnat i respongui alhora a les seves qüestions.

INNOVADORA: que acompanyi els infants a fi que ells mateixos obrin les portes del món màgic del cinema. Fomentarà l'observació com a eina bàsica del procés educatiu.

CREATIVA: que fomenti la imaginació dels nostres nens i nenes i afavoreixi la seva capacitat creadora.

PERSONALITZADA/ DE GRUP: que afavoreixi les diferents agrupacions dins l'aula i el cicle de parvulari: grup-classe, mig grup, per parelles, individualment, ...

LÚDICA: que el joc formi part de l'aprenentatge, de manera que l'alumnat pugui interioritzar els diferents continguts d'aprenentatge.

DESENVOLUPADORA: que possibiliti el desenvolupament integral de les capacitats del nostre alumnat.

CONTEXTUALITZADA AMB L'ENTORN: que estigui interrelacionada amb la resta d'aules i del cicle de parvulari. Integració dins del projecte de centre.

SENSIBILITZADORA: que afavoreixi una mirada diferent, més sensible vers l'art cinematogràfic; observadora dels detalls, les formes i els colors que presenta la gran pantalla.

REFLEXIVA: per tal de desvetllar l'esperit crític als alumnes davant els visionats conjuntament amb els treballs que es realitzen al cicle.

4.1.- El conte animat

La primera unitat de programació s'ha desenvolupat amb la intencionalitat de ser treballada amb els infants de tres anys.

El conte és un dels recursos més utilitzats a l'inici de l'escolaritat per afavorir el desenvolupament dels diferents llenguatges en el nostre alumnat. El conte clàssic igualment esdevé una eina per poder treballar els valors a l'aula. La narració d'un conte ens permetrà abordar diferents temes d'una manera més planera. A l'infant de 3 a 6 anys li agrada que l'expliquin contes, i més si aquestes històries van acompanyades d'un suport visual. Amb aquest recurs narratiu els pàrvuls van interioritzant l'esquema fonamental del conte: principi, desenvolupament i desenllaç, fet que els ajuda a la seva organització de pensament i de llenguatge. A partir d'aquí, ells mateixos podran iniciar un conte, desenvolupar-lo i descriure'n diferents finals, o bé crear-ne un de propi a partir d'algun personatge ja conegut o imaginat.

CONTE: UN DIA DE CINEMA

Ha sortit el sol i és hora de llevar-se. La Marta té molta son però ja sona el despertador dels pares i comença un nou dia.

La Marta surt del llit, es vesteix i esmorza abans de sortir de casa.

Avui la Marta està especialment emocionada perquè és la primera vegada que anirà al cinema.

L'escola ha organitzat una sortida per veure una pel·lícula en una sala de cinema de la ciutat. La Marta sent molta curiositat perquè li han dit que la sala queda tota fosca i que tothom està molt en silenci.

Tota nerviosa, mentre van cap a l'escola, fa preguntes al seu pare:

Marta:

- Per què la sala és tota fosca?

I el pare li respon:

- Per veure millor les imatges i el seu color.

- I, per què tothom està en silenci?

- Per sentir millor el que està passant i el que diuen els personatges.

- I, per què...

La Marta no para mai de preguntar, sempre té un per què. La seva curiositat és tan gran, té tantes ganes d'aprendre i de saber coses del cinema que no calla mai.

Ja som a l'escola, la Marta fa un petó als pares i va cap a la seva aula. La Marta va a la classe dels "Dibuixos animats".

Totes les nenes i els nens porten el xandall de l'escola perquè avui surten a veure un espectacle, i també una medalla amb el seu nom i l'adreça de l'escola.

Tots estan ben col·locats per parelles i de dos van cap a l'autocar que ja els espera al carrer.

Pugen d'un en un, i els mestres els ajuden a seure correctament i a cordar-se els cinturons. De camí a la sala de cinema, els infants estan molt contents i comencen a cantar les cançons que han après a l'escola.

Ja hi hem arribat! És una gran sala de cinema, amb moltes butaques, i té una pantalla molt i molt gran al davant.

Tots es troben ben asseguts, en silenci; la sala s'enfosqueix i... comença l'espectacle!

Vet aquí una pel·lícula, i vet aquí que tot és ben fosc.

Silenci!, que comença l'espectacle. Síiiiiiiiií!

UNITAT DE PROGRAMACIÓ: EL CONTE ANIMAT

NIVELL: P-3

JUSTIFICACIÓ: Utilitzar el conte com a recurs és més que justificat a l'educació infantil, i començar per P-3 el més adient per desenvolupar el llenguatge oral dels infants. El conte ens permet treballar les capacitats cognoscitives i creatives, i és una eina de gran valor reflexiu per poder treballar els valors a parvulari pel procés d'identificació amb els diferents personatges que presenta. El conte representat amb imatges animades és doblement motivador i engrescador pels nostres alumnes. La narració, la imatge, el color, la trama,... fan del conte animat un element captivador i transportador per als infants de tres anys.

CONTINGUTS:

Procediments:

- Observació d'imatges fixes i en moviment
- Experimentació amb joguines òptiques
- Fabricació d'un taumòtrop
- Anàlisi d'imatges fictícies i reals

Fets i conceptes:

- Les imatges animades
- La imatge fixa i la imatge en moviment
- Les joguines òptiques
- L'animació, els pioners
- El moviment i la seva descomposició

Actituds i valors:

- Sensibilitat pels contes clàssics
- Valoració de les històries animades
- Participació en les activitats
- Formació crítica davant les imatges representades

OBJECTIUS DIDÀCTICS:

- Conèixer diferents formes d'explicar històries
- Utilitzar el conte com a recurs comunicatiu
- Crear històries i representar-les
- Formar espectadors crítics
- Sensibilitzar els nens i les nenes pel món de l'animació
- Valorar les reflexions dels companys
- Identificar-se amb els personatges dels contes
- Potenciar valors mitjançant el cinema

ACTIVITATS D'ENSENYAMENT- APRENENTATGE:

- Fer un taumàtrop
- Crear històries i representar-les
- Imaginar el final del conte animat
- Representar diferents personatges
- Dibuixar amb diferents eines un conte
- Punxar personatges dels contes
- Dibuixar l'*story-board* d'un conte animat
- Realitzar una llibreta animada.
- Personatges de cinema amb la cara dels nens i les nenes de la classe.
- Conèixer algun artista de l'animació, convidar-lo a l'escola.
- L'escola al cinema. Participar en la mostra de cinema d'animació
- Visita a una promotora per conèixer el procés de l'animació.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ:

- Registres on podem recollir les opinions i vivències de l'alumnat

ATENCIÓ A LA DIVERSITAT:

- Grups amb la meitat de la classe.
- Reforç lingüístic de comprensió i vocabulari per a facilitar l'expressió verbal.
- Espais adequats per a la teatralització i visionat de contes animats.

RECURSOS DIDÀCTICS:

- Conte: "Un dia de Cinema"
- DVD: "Les tres Bessones i l'aneguet lleig"
- Representacions filmades
- Banc d'imatges
- Joguines òptiques

ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES:

Les estratègies seran obertes i canviants, depenent del grup-classe i de l'entorn més immediat.

La motivació inicial de la present unitat didàctica parteix del conte: "Un dia de cinema" per a introduir en el primer nivell de parvulari el conte animat.

Altres estratègies serà el visionat de cinema d'animació per a la seva posterior reflexió a l'aula de les tècniques utilitzades, de la trama de la història i dels personatges que es presenten.

VOCABULARI:

- Animació
- Imatge fixa
- Imatge en moviment
- Dibuixos animats
- Pantalla
- Sala de cinema
- Taumàtrop
- *Story-board*
- Guió

BIBLIOGRAFIA:

- **ENCICLOPEDIA DE TÉCNICAS DE ANIMACIÓN.** (2000) Richard Taylor. Editorial ACANTO, S.A.

- **PETITE FABRIQUE DE L'IMAGE.** Parcours théorique & thématique 180 exercices. Jean-Claude Fozza, Anne-Marie Garat, Françoise Parfait (2000) Ed. Magnard

4.2.- Les ombres

Aquesta unitat de programació va adreçada a l'alumnat de quatre anys.

El llenguatge de les ombres xineses resulta màgic i crea un magnetisme especial en l'univers dels més petits. Assistir a un espectacle d'ombres amb alumnes de parvulari els captiva totalment; tant nens com nenes queden immersos en un món màgic on la narració, les figures, la llum, la foscor i la pantalla els menen a un llenguatge significatiu que representa novament la realitat.

Treballar amb el propi cos darrere d'una pantalla pot ajudar a donar les primeres passes cap a la dramatització i l'expressió artística.

CONTE: EN LLUCH I LES SEVES OMBRES

En Lluch és un nen de sis anys que viu a can Botons, una casa de pagès prop del mar.

Allà juga amb els seus germans petits, la Nora i en Miquel.

El que més li agrada a en Lluch és jugar pel camp, anar a veure els conills i les gallines i saludar el seu amic Pinotxo, un cavall gran i blanc com la neu.

Un dia, mentre en Lluch jugava amb la Nora es va adonar que algú acompanyava tots els seus moviments: si saltava, si s'ajupia, si s'arrossegava i movia mans i peus, si portava barret o una espasa, si jugava amb les branques.

Era la seva pròpia ombra que repetia els seus gestos!

- Ai caram!, va dir en Lluch: "L'ombra sempre m'acompanya", i va cridar a la Nora per preguntar-li si a ella també l'acompanyava la seva ombra.

La nena va mirar a un cantó i a l'altre, va estirar un braç i l'altre braç, va aixecar una cama i l'altra cama, va moure un, dos, tres, quatre i cinc dits, i SÍ! com deia en Lluch, l'ombra també l'acompanyava.

Tots dos germans començaren a perseguir les seves ombres, a moure tot el cos, a agafar les branques, i s'ho van passar d'allò més bé tot jugant amb les seves ombres.

Però ja s'havia fet l'hora de dinar i una veu els cridà: El dinar és a taula!!

En Joan i la Marta els esperen per dinar. En Joan ha preparat un pa fet amb llenya i la Marta, unes lleties amb arròs per llepar-se'n els dits.

Tots a taula, és l'hora de dinar!!, tornen a cridar els pares.

En Lluch i la Nora expliquen entusiasmats que estaven jugant amb les seves ombres, aquest amic que sempre els acompanya.

Una ombra per aquí, una ombra per allà, aquest conte ja s'ha acabat.

Conte contat, ja està explicat.

UNITAT DIDÀCTICA: LES OMBRES

NIVELL: P-4

JUSTIFICACIÓ:

Les ombres xineses són una de les formes de narrar històries més antigues, i per als nens i les nenes de parvulari esdevenen màgiques i les atreu de seguida. Aquesta motivació inicial i el fet que el tractament de les ombres, a l'igual que el de la llum, són un element bàsic per introduir el cinema a l'educació infantil, fa que els continguts es treballin per oferir formació als nostres alumnes.

CONTINGUTS:

Procediments:

- Experimentació amb les ombres
- Fabricació de siluetes
- Observació de la llum natural i la llum artificial
- Observació d'imatges amb llum i sense llum
- Utilització de diferents materials
- Experimentació amb els colors

Fets i conceptes:

- Les ombres xineses
- La llum
- Transparència/opacitat a través de la llum
- La foscor
- Les ombres del propi cos
- Els colors
- La música

Actituds i valors:

- Participació de les activitats proposades
- Valoració de les ombres com a element narratiu
- Sensibilització envers les maneres de narrar més antigues

OBJECTIUS DIDÀCTICS:

- Expressar-se per mitjà de les ombres
- Conèixer com s'expliquen històries amb les ombres
- Respectar diferents formes d'expressió
- Buscar colors de l'entorn
- Estimular l'atenció i el seguiment d'una obra
- Mostrar sensibilitat davant l'obra artística

ACTIVITATS D'ENSENYAMENT- APRENENTATGE:

- Representació d'una història amb ombres
- Experimentació amb la llum darrera de la pantalla
- Creació de siluetes
- Jocs amb llanterna
- Utilització de diferents materials per fer ombres
- Representacions amb les mans i el propi cos
- Assistència a un espectacle d'ombres
- Visita d'un artista; xerrada a l'entorn de les ombres i el darrera de la pantalla
- Realització de dibuixos en llapis negre i de colors
- Fotografies de les ombres de cada nen i nena de la classe
- Fotografia setmanal d'un lloc determinat de l'escola a la mateixa hora. Observació de la llum i els canvis d'ombres. Exemple: un arbre del pati.

ATENCIÓ A LA DIVERSITAT:

- Diferents agrupacions del grup-classe per a la realització de les diferents activitats
- Graelles per a observar la comprensió de la narració, la creativitat, la comunicació amb els companys, la participació lliure i activa, etc.

RECURSOS DIDÀCTICS:

- Conte: "En Lluch i les seves ombres"
- Teatrí d'ombres
- Fotografies
- Siluetes
- Llanterna
- Retroprojector
- Màquina fotogràfica digital

VOCABULARI:

- ombres xineses
- pantalla
- siluetes
- llum
- ombra
- color
- foscor
- retroprojector
- màquina digital

BIBLIOGRAFIA:

- **JO I LES OMBRES** Mariano Dolci (2003) Temes d'infància. Associació de Mestres Rosa Sensat
-
- **OMBRES XINESES I MÀSCARES** Mònica Martí- Isabel Sanz (2001) Parramón Ediciones, S.A.

4.3.- El cinema mut

La present unitat de programació s'adreça als nens i les nenes de l'últim nivell de l'educació infantil, els de cinc anys.

A P-5 es treballa el cinema mut amb la finalitat de desenvolupar el llenguatge gestual, el mim i la pantomima, amb voluntat d'apropar l' infant a les primeres representacions cinematogràfiques com a punt fonamental de la història del cinema.

Es tracta de potenciar l'expressió del nostre cos, conèixer les possibilitats que ens ofereix per poder comunicar-nos amb els altres mitjançant diferents gestos, expressions facials, gags o postures corporals.

Un altre objectiu general és mostrar sensibilitat davant de les primeres representacions artístiques que ens ofereix el cinema.

CONTE: VISITA AL MUSEU DEL CINEMA

Avui la Clara i els seus companys de classe visiten el Museu del Cinema.

A la porta els dóna la benvinguda l' Albert, un monitor del museu. Els explica que el Museu del Cinema és molt gran i que visitaran les joguines i els aparells que hi ha a les sales.

També els recorda que és important fer cas de totes les indicacions i restar molt atents per veure i sentir la màgia del cinema.

Així doncs, l' Albert obre la seva mà i enumera cinc punts fonamentals abans d'entrar al Museu:

- 1.- En silenci
- 2.- A poc a poc, sense córrer
- 3.- Sense crits
- 4.- Tots junts
- 5.- Amb els ulls oberts i les orelles ben atentes

Una vegada tots ben preparats és l'hora de començar la visita.

Però, sorpresa!! Arriba en Charlot amb la seva americana negra, la corbata, el bastó i el bigoti.

Ah! És una altra monitora que s'ha disfressat de Charlot per a tots els nens i les nenes de la classe de la Clara.

En Charlot els acompanya durant tota la visita pel museu i després van a una sala de cinema a veure alguna escena de la pel·lícula "El chico".

A la sala juguen a endevinar què vol dir la Sandra vestida de Charlot, amb els gestos, la seva manera de caminar, de moure's amb el bastó que es comunica amb tots els nens i les nenes. Després són els infants que han endevinat el joc qui es pinten un bigoti i es vesteixen també de Charlot i l'imiten davant el grup.

Ara tots volen fer de Charlot i portar un bigoti pintat.

Amb aquest gest i aquest gag, dono el conte per acabat.

UNITAT DE PROGRAMACIÓ: EL CINEMA MUT

NIVELL: P-5

TEMPORALITZACIÓ: 2 hores al Museu del Cinema Tomàs Mallol, treball a l'aula durant el 2n trimestre del curs.

JUSTIFICACIÓ:

El llenguatge gestual i el mim com a font d'expressió i comunicació és un dels recursos que ens apropa al llenguatge cinematogràfic i ens ajuda en la seva comprensió. Desenvolupar les capacitats d'expressió que ens ofereix el propi cos.

Motivació a partir de la sortida al Museu del Cinema, punt d'inici del treball posterior amb les diferents àrees curriculars.

CONTINGUTS:

Procediments:

- Observació del llenguatge del cos
- Experimentació de les possibilitats comunicatives del propi cos
- Identificació de personatges per la seva gesticulació

Fets i conceptes:

- El cinema mut
- Les primeres pel·lícules
- El mim i la pantomima
- El gag
- Figures del cinema mut: en Charlot
- El Museu del Cinema

Actituds i valors:

- Valoració d'altres formes d'expressió
- Participació en les activitats proposades
- Expressió de sentiments amb el nostre cos

OBJECTIUS DIDÀCTICS:

- Conèixer el cinema mut i les seves formes d'expressió.
- Utilitzar el llenguatge gestual.
- Afavorir un entorn creatiu
- Treballar el cos humà com a mitjà d'expressió
- Identificar codis visuals
- Respectar i valorar altres formes d'expressió.
- Ensenyar els films més atractius i desconeguts

ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE

- Escriure un guió: representació i filmació en vídeo (treball d'equip per entendre el treball del cinema).
- Jocs de mim per parelles: el mirall l'un davant de l'altra
- En rotllana representar diferents situacions co, per exemple: "ara serem pescadors, ara som uns forçuts del gimnàs, ara campanetes del campanar que van d'un cantó a l'altra".
- Pantomima: explicació d' una història sense paraules. "Imaginem una ciutat i caminem sense tocar-nos; ens trobem algú que fa temps que no veiem i ens n' alegrem molt, el saludem i l'abracem sense tocar-lo".
- Maquillatge: pintem la nostra cara amb maquillatge blanc per a ressaltar més les expressions facials.
- Descoberta dels sons quotidians: llistat de sons que se senten a classe, al pati, al menjador, al gimnàs de l'escola.
- Expressions de la cara: de tristesa, alegria, sorpresa, por, capficament, d'estar enfadat.
- Fotografies dels nens i les nenes de la classe amb diferents expressions facials i corporals.
- Estar "congelat" un moment, és a dir restar molt quiet , sense moure's.
- Realització a l'aula dels efectes sonors d'una pel·lícula amb diferents objectes.
- Visita- taller al Museu del Cinema

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ:

- Graelles d'observació: expressió de sentiments i emocions viscudes, identificació amb els personatges.
- Diari de classe: anotacions sobre la pedagogia utilitzada, les relacions establertes, l'evolució dels programes i de les activitats realitzades amb l'alumnat.

ATENCIÓ A LA DIVERSITAT:

Les activitats es realitzaran a diferents nivells, les introductòries seran més pautades i progressivament s'oferiran de més obertes per a que l'alumnat desenvolupi la seva creativitat artística dins el món del cinema.

RECURSOS DIDÀCTICS:

- Conte: "Visita al Museu del Cinema"
- Imatges de Chaplin
- Pel·lícules mudes: "El chico" (The Kid, 1921)
- Disfresses
- Barres de maquillatge

- Instruments musicals
- Càmera digital
- Guia del Museu del Cinema

VOCABULARI:

- Cinema mut
- Cinema sonor
- Música de cinema
- Mim
- Actor/actriu
- Pantomima
- Gag
- So
- Museu del Cinema

BIBLIOGRAFIA:

- **EL CINEMA, història d'una fascinació (2002)** Jordi Pons i Busquet . Fundació Museu del Cinema- Col·lecció Tomàs Mallol, Ajuntament de Girona i Àmbit Serveis editorials.
- **L'ÈPOCA DAURADA DEL CINEMA MUT (1914-1919)** La gran videoteca dels països catalans.(DVD)
- **GUIA DEL MUSEU DEL CINEMA (1998)**- Col·lecció Tomàs Mallol. Text: Jordi Pons Busquet

5.- Recursos metodològics

Considerem recursos metodològics totes les estratègies mitjançant les quals desenvolupem els objectius educatius proposats. Cada etapa evolutiva recorre a uns recursos determinats d'acord amb les característiques i necessitats concretes de l'alumnat amb qui es treballen. A l'etapa de l'educació infantil tant els racons de joc com els tallers d'aprenentatge són dos recursos adients en la metodologia del parvulari pel seu aspecte lúdic i relacional.

5.1.- Tallers d'aprenentatge

Els tallers propicien l'aprenentatge per mitjà de l'experimentació i l'observació, eines bàsiques a l'educació infantil.

A més, es poden realitzar des d'una perspectiva lúdica en els diferents nivells de parvulari.

Els tallers els realitzen l'equip docent del cicle de parvulari, però poden participar-hi en ocasions excepcionals altres membres de la comunitat educativa, bé siguin pares, avis, o artistes convidats amb la intencionalitat de conèixer d'altres habilitats i formes de fer.

La metodologia dels tallers implica una gran cooperació per part de l'equip docent del centre, però alhora suposa un gran apropament i enriquiment mutu.

L'espai i la ubicació poden ser variables, segons els espais disponibles a cada escola.

La durada vindrà donada per les característiques del propi taller.

El taller facilita l'agrupament en grups reduïts i la trobada entre els cicles.

Algun taller podrà ser puntual en l'elaboració de materials per alguna festa escolar, exposició, etc..

A continuació es proposen deu tallers relacionats amb el món del cinema que es poden realitzar al llarg del curs escolar i en els tres nivells de l'educació infantil. La durada acostuma a ser d'una hora i mitja, que correspon a una tarda setmanal. Oferint deu tallers, les escoles en poden triar més d'un per trimestre.

Proposta de classificació per nivells i graus de dificultat:

P-3: Taller d'animació, taller de color, taller de so

P-4: Taller d'ombres, taller de vestuari i maquillatge, taller de l'artista

P-5: Taller de mim, taller del cineasta, taller de decorats i taller de la imatge

D'aquesta manera es pot triar un taller diferent per treballar-lo cada trimestre.

Barrejar grups i nivells també aporta una més gran riquesa tant per a l'alumnat com per a l'equip docent que hi treballa.

La metodologia del taller serà activa i participativa; el nen i la nena de parvulari anirà descobrint, mitjançant la manipulació i l'experimentació directa, diferents materials i les seves possibilitats. L'observació directa d'imatges serà la base de l'aprenentatge.

Es partirà del propi alumne per arribar a l'altre; s'explorà i descobrirà les possibilitats de comunicació que ens ofereix el nostre propi cos.

Que l'alumne sigui el protagonista dels seus propis descobriments al llarg d'aquests aprenentatges.

Així, els tallers que es proposen són els següents

1.- TALLER D'ANIMACIÓ

Amb aquest taller es pretén, sobretot, que l'alumnat de parvulari pugui observar mitjançant el joc les imatges i el seu moviment. Està pensat perquè els infants puguin desenvolupar les seves habilitats perceptives.

Tant com a treball individual o de grup, el plantejament dependrà de les activitats que es desenvolupin al llarg del taller.

Es proposen, principalment, dues activitats: A.- la construcció d'un taumàtrop, i B.- la realització d'una història animada a l'aula.

A.- Creació d'un taumàtrop

Materials que es necessiten: cartolina gruixuda, tisores, llapis, retoladors, cordill de llana i un punxó.

Pas a pas:

- 1.- Dibuixa un cercle a la cartolina d'uns 4 centímetres.
- 2.- Retalla'l.
- 3.- Dibuixa en una cara la foto d'un ocell, o enganxa-la-hi.
- 4.- A l'altra cara, dibuixa una gàbia, o retalla'n una fotografia i la hi enganxes.

És important que les figures quedin ben centrades. Se'ls pot facilitar el cercle ja dibuixat, segons el seu nivell, i només hauran de pintar el dibuix amb els retoladors.

5.- Amb l'ajuda d'un punxó fes dos foradets a cada cantó del cercle, a mig centímetre de la vora, i passa-hi un fil de llana.

6.- Agafa els dos fils, estira'ls i gira amb rapidesa el cercle.

B.- Realització d'una llibreta animada

Materials: una llibreta petita de fulls blancs, llapis i retoladors.

Pas a pas:

- 1.- Pensa un dibuix senzill: una casa, una cara, una flor o una persona.
- 2.- Dibuixa a cada full (màxim 10 fulls) una part de la casa, fins que estigui acabada del tot i tingui diferents detalls. Per exemple:

3.- Retalla 10 trocets de paper de 9X4 centímetres (units per una grapa) i enganxa cada dibuix a l'extrem esquerra del paper.

4.- Passa els fulls amb el dit gros de la mà i observa l'animació.

Amb el material realitzat durant els tallers es pot fer una exposició, la setmana de l'animació, on es puguin visionar curts d'animació de diferents països i els realitzats pel nostre alumnat. D'aquesta manera es fa partícip de l'animació, les seves tècniques, la seva capacitat creativa i expressiva la resta de la comunitat educativa. Fins i tot, es pot convidar algun artista de l'animació.

2.- TALLER D'OMBRES

Introduir els infants en el món de les ombres a través d'un taller pot resultar força engrescador, sempre que els seus objectius i la finalitat siguin clars des del seu començament.

Treballar els conceptes d'ombra i de llum són fonamentals a fi que més endavant el nostre alumnat pugui analitzar les pel·lícules que se li presenten i entenguin el llenguatge implícit que aquestes comporten.

En aquest taller es proposa crear històries per ser representades, tot coneixent diferents maneres de narrar des de l'antiguitat.

Es desenvoluparan activitats individuals i de grup.

Activitats que es proposen en aquest taller:

A.- Crear a classe una pantalla de sobre la taula

Material: roba crua de cotó, marc de fusta mides 70 X 50 aprox., velcro adhesiu.

Pas a pas:

- 1.- Tallar la roba, d'uns 75X55 centímetres i fer una vora.
- 2.- Preparar el marc de fusta d'uns 70X50 ctm
- 3.- Pretarar un suport per sobre de la taula, amb unes fustes horitzontals on recolzar el marc és suficient.
- 4.- Tallar el velcro adhesiu i enganxar cada tros al marc de fusta i la roba

També es pot fabricar una pantalla amb una capsula rectangular posant paper vegetal com a fons de pantalla.

B.- Fer ombres amb el propi cos

- Aprofitant el sol al pati, intentar atrapar la pròpia ombra (la del nostre cos).
- Darrera d'un llençol, que es pot col·locar en un racó de l'aula taller amb un focus darrera.
- Fent ombres en una paret, amb l'ajuda de les mans es pot representar diferents animals.

C.- Creació de la titella "atrapa ombra"

Material: cartolines de color groc, punxons, paper de cel·lofana, cinta adhesiva.

Pas a pas:

- 1.- Es punxa la silueta d'un ànec.
- 2.- Es punxa el seu ull.
- 3.- S'enganxa paper de cel·lofana a l'ull.
- 4.- I, finalment, es col·loca un pal de fusta com a base.

D.- Fer siluetes amb diversos materials

Materials: cartrons de rebuig, tisores, punxons, pals de fusta, cinta adhesiva.

Pas a pas:

- 1.- Dibuixar o resseguir sobre un cartró la silueta d'un animal o objecte: una granota, un gat, un gos, una rodona, un quadrat o un triangle.
2. - Retallar la silueta (Opcional: punxar els ulls, si és un animal, o fer foradets si és una figura).
- 3.- Enganxar-li un llistó per poder moure-la.

3.- TALLER DE MIM

Treballar el propi cos, els gestos, les expressions i, en general, tota la comunicació corporal és un dels objectius primordials d'aquest taller. Afavorirà les capacitats d'expressió del propi cos per a comunicar-nos amb els altres. D'altra banda, pretén fer conèixer algunes de les primeres pel·lícules del cinema mut per analitzar-ne el context i els seus personatges.

Activitats proposades en aquest taller:

A.- Les expressions de la cara

- Practicarem diferents expressions davant el mirall. Podrem tenir alguns referents en fotografies (un infant trist o alegre; que riu o plora,...)

B.- Explicació d'una història sense parlar

- Amb l'ajuda de tot el cos explicarem a la resta de companys i companyes una història.

C.- Endevinar qui sóc

-A partir de jocs han de descobrir quin animal es representa, o bé quin ofici es fa.

D. - Quedar congelat

- Joc de quedar-se palplantat i restar en silenci, “sense moure ni una pestanya”, quan el docent fa un senyal .

E.- Visionar fragments de cinema mut

- anàlisi dels gestos i les expressions utilitzades en els fragments visionats.

4.- TALLER DEL CINEASTA

En aquest taller es pretén iniciar els infants en l'art de fer cinema des de la sensibilització de la seva mirada.

Durant aquest temps de llicència he tingut la l'oportunitat d'assistir al taller del cineasta que es realitzava al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB). Aquest taller consistia a visionar un parell de fragments de l'exposició “Correspondències Erice - Kiarostami”. Després es realitzava una breu reflexió al voltant del que s'havia visionat i sentit, remarcant aquells aspectes més significatius d'ambdós directors. A continuació, i per grups d'uns deu alumnes, es visitava l'exposició amb monitors que obrien els cinc sentits a l'alumnat per captar les fotografies, les pel·lícules, els quadres, etc. que l'exposició els oferia. Novament a l'aula taller, s'explicava a l'alumnat la tasca a realitzar: cada quatre alumnes tenien dues capsos, una de groga i una de blava, amb fotografies de pel·lícules de cada director de l'exposició. La gran majoria de fotografies eren d'arbres, persones i camins, tres elements fonamentals en l' obra de tots dos artistes. A partir d'aquestes fotografies l'alumnat n'havia de triar cinc de les dues capsos, és a dir, cinc de tots dos directors (Erice i Kiarostami); després s'havia de rumiar una història amb aquelles fotografies i posar-hi un títol. Les cinc fotografies s'enganxaran en un full de cartolina tot seguint l'ordre de la història que s'haurà imaginat. S'escriu el títol a la part superior, i a la part inferior hi haurà els noms dels membres del grup i creadors de la història. A continuació s'assaja la història que tot seguit s'haurà d'enregistrar en vídeo. Després es visiona cada història gravada i el CD ens permetrà tornar-la a mirar a l'escola.

Després d'aquestes experiències viscudes, per aquest taller es proposen les següents activitats:

A.- Construcció d'una càmera

Material: capsa petita de sabates, punxó, retoladors i papers de seda, cola.

Pas a pas:

- 1.- Agafa la capsa de sabates, fes un cercle al mig de la tapa de la capsa, d'uns 5 centímetres. A l'altra part de la capsa, també al mig, fes un forat d'un centímetre.
- 2.- Tanca la capsa i mira pel forat més petit
- 3.- Decora-la amb retoladors i papers de seda perquè sigui més personal.

B.- Crear un guió a partir de fotografies

Grups de 4 ó 5 alumnes.

Material: dues capses de diferent color, fotografies de cares, persones, de cases i arbres.

Pas a pas:

- 1.- Una capsa blava i una de verda. Dins la blava hi ha fotografies de cares i persones, i dins la verda, de diferents cases i arbres.
- 2.- Tria dues fotografies de cada capsa.
- 3.- Pensa una història.
- 4.- Ordena les fotografies en funció de la història creada i enganxar-les en un full de cartolina blanc.
- 5.- Posa un títol a la història.
- 6.- Explica el guió a la resta de companys de classe.

5.- TALLER DE L'ARTISTA

L'artista és el creador de la idea i qui dóna vida als personatges que apareixen en pantalla. Aquest taller vol apropar els nens i les nenes a l'artista perquè entenguin el cinema des de dins i compreguin millor el seu procés. No es tracta només de visionar

curts i llargmetratges, sinó de comprendre'n el procés creatiu, alguns dels passos necessaris d'aquest art. Una experiència interessant seria convidar un dels artistes de cinema infantil, un director o una directora, guionista, animador,... i poder establir una conversa al voltant de la seva obra; n' observariem algun fragment, veuríem els objectes amb què treballa i podríem comentar els passos que ha seguit fins a finalitzar la seva obra. Fruit d'aquest taller seria una exposició on algun artista del cinema per a infants exposaria peces de la seva filmografia. L'alumnat de parvulari podria observar-ne els seus treballs.

Les activitats proposades per aquest taller són:

A.- Creació de missatges audiovisuals

Materials: revistes, tisores, paper blanc, llapis, colors, retoladors i col

Pas a pas:

- 1.- Pensar què volem dir a la resta de companys de l'aula d'una manera visual.
- 2.- Retallar les fotografies que utilitzarem per al missatge.
- 3.- Enganxar les fotos en un full en blanc, escriure alguna paraula clau o algun símbol representatiu del que volem transmetre.
- 4.- Presentar el missatge a la resta del grup classe.
- 5.- Compartir les correspondències entre el missatge que es vol transmetre i la comprensió del receptor.

B.- L'story-board pas a pas

Dibuixar dins dels requadres del full la història que volem transmetre; escriurem amb llapis al costat de cada dibuix la seva explicació.

TALLER DE L'ARTISTA

1

2

3

NOM :-----DATA:-----

6.- TALLER DEL COLOR

Treballar amb els colors serà un dels aspectes més importants a parvulari dins de l'educació cinematogràfica pel que suposa d'implicació emocional i pel seu llenguatge propi. El color és un element que permet expressar emocions i evocar sentiments.

Les activitats proposades pel present taller són:

A.- El llenguatge dels colors

- Treballar els colors amb la pintura, fer barreges i descobrir-ne de nous partint dels primaris (vermell, groc i blau).
- Aconseguir diferents tonalitats utilitzant el blanc amb més o més quantitat.
- Conèixer els colors més alegres o els més freds.
- Fer aiguats.
- Aplicar color a siluetes i fotografies en blanc i negre; fer dibuixos en blanc i negre (amb retolador negre gruixut) i en color tot observant les diferències visuals.

B.- Ulleres de tres dimensions

Materials: cartolina, llapis, cel·lofana, retoladors, tisores o punxons, cola.

Pas a pas:

- 1.- Rectangle de cartolina 14 X 5 centímetres
- 2.- Repassar la silueta d'unes ulleres (a P- 3 es pot donar la silueta ja preparada i que punxin el contorn dels ulls)
- 3.- Retallar-les
- 4.- Enganxar un tros de paper de cel·lofana de diferents color a cada ull.

7.- TALLER DE VESTUARI I MAQUILLATGE

Sens dubte, aquest taller resultarà un dels tallers més atractius per als nens i les nenes de parvulari, ja que el fet de disfressar-se i representar un altre personatge esdevé tot un joc. Observació de l'abans i el després, els canvis que experimenten els personatges vestits d'una manera i d'una altra, amb perruca o sense, adonar-se del que és real i, per descomptat, el que han aconseguit per mitjà del maquillatge.

Treballar els personatges de les pel·lícules i la seva caracterització: com van vestits, com estan pentinats i com és la seva cara. Descoberta d'allò real i del que s'ha manipulat. I, és clar, observarem la importància dels complements dins el vestuari: les màscares, les perruques, els fulards, etc.

Proposem les activitats següents:

A.- Roda de personatges

Dues rodones amb diferents personatges del cinema, farem girar la roda del mig i el personatge adoptarà un altre pentinat o barret.

B.- Preparació del vestuari per a una desfilada i filmació en vídeo

Triarem un vestuari de pel·lícula (per exemple ambientada en el mar) i desfilarem amb diferents models per presentar-los a la resta del grup-classe. Finalment ho enregistrem en vídeo per visionar-ho més d'una vegada.

C.- Fotografies intercanviables

De diferents cares i de diferents vestits; pensarem i lligarem cares amb formes de vestir. Un joc d'encaixos.

D.- Maquillatge de cares de cartolina

Amb ceres toves; creació de personatges i observació dels efectes produïts pel color sobre les cares, o els diferents dibuixos traçats.

E.- Realització d'una disfressa

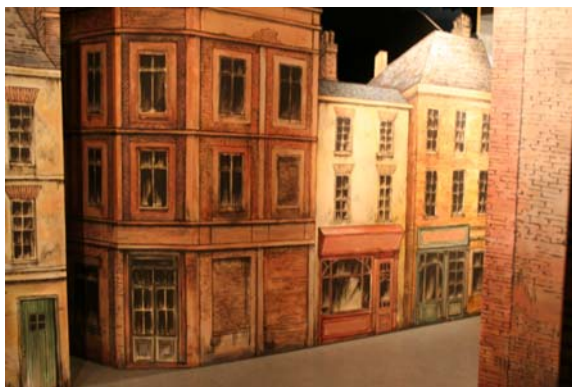
Confegir una disfressa i algun complement, com pot ser un collar identificatiu d'una cultura (Índia, Egipte,...)

F.- Experimentació amb les cares

A partir de fotos de les cares de nens i nenes de la classe, en retallarem el cabell i en modificarem les cares. Observarem quins efectes produeixen un nen o una nena amb el cabell del seu company o companya de classe.

8.- TALLER DE DECORATS

Aquest taller té com a objectiu la realització del fons d'una breu pel·lícula per tal de crear un ambient. Si tenim una idea clara del que volem fer, i disposem d' un petit guió del que volem explicar, haurem de pensar com haurà de ser l' ambientació i com s'adequarà a allò que volem narrar.

La seva credibilitat estarà en funció de la coherència.

Algunes de les activitats proposades són:

A.- Creació d'un decorat a l'aula

El decorat serà l'escenari sobre el qual es desenvoluparà la narració cinematogràfica. A educació infantil ha de ser senzill, de cartró i diferents papers.

Materials: paper d'embalar, paper de cel·lofana, pintura de dits, elements naturals (fulles seques, pedres...), tisores i cola.

Pas a pas:

- 1.- Pensarem quin ambient és el més adequat a la història que s'explica.
- 2.- Retallarem el paper d'embalar a la mida necessària i farem els detalls d'arbres, portes, del sol, de les onades, etc. amb el paper de cel·lofana, que afavorirà l'escenari per la seva llum i color.

El sol es pot fer tot de paper de cel·lofana i situar-lo ben amunt.

La porta es pot realitzar utilitzant una capsa grossa de cartró.

- 3.- Pintarem els detalls (arbres, muntanyes, rius,...) amb la pintura de dits.

B.- Confecció d'un fons per a una història amb dibuixos retallats

Materials: cartolines i papers de diferents colors, llapis, colors, retoladors, ceres, tisores i cola.

Pas a pas:

- 1.- Dibuixar i pintar i retallar els personatges.
- 2.- Fer un fons amb una base de cartolina (ambientat segons la narració)
- 3.- Enganxar els personatges al damunt o col·locar-los amb llistons movibles per donar més sensació de moviment.

Es pot realitzar més d'un fons i dibuixar més d'una vegada els protagonistes per col·locar-los en els diferents ambients.

9.- TALLER DE SO

Hem de tenir clar quins sorolls utilitzarem i amb quins instruments els farem, quins diàlegs escoltarem i amb quin tipus de veu.

Si, per exemple, es vol realitzar una pel·lícula a partir d'un conte clàssic es poden repartir els tallers per nivells i graus de dificultat, de manera que finalment resulti un treball en equip de tot el parvulari. Així, a P- 3 farien els decorats, a P- 4 el vestuari i el maquillatge, i a P-5 realitzarien el so i els diàlegs.

Una ampliació d'aquest taller consistiria a realitzar alguns efectes especials per a les nostres pel·lícules.

En el present taller es poden realitzar les següents activitats:

A.- Les veus de l'alumnat amb un power point de fons

Materials: l'alumnat, micròfon i el programa *power point*.

Pas a pas:

- 1.- Podem partir d'un dibuixos realitzats a l'aula pel nostre alumnat.
- 2.- Explicació del que s'ha dibuixat.
- 3.- Enregistrament de l'explicació del dibuix amb l'ajuda d'un micròfon connectat a l'ordinador.
- 4.- Guardarem els dibuixos i l'explicació de l'alumna al *power point*.
- 5.- Escoltarem i visionarem les diferents presentacions dels dibuixos.

B.- Enregistrament de sons produïts pel propi cos

Materials: una gravadora i l'alumnat.

Pas a pas:

- 1.- Pensar quin so podem transmetre amb el nostre propi cos.
- 2.- Assaig.
- 3.- Enregistrament.
- 4.- Escoltar els sons recollits i relacionar-los amb sons de la realitat.

C.-Fabricació d'instruments musicals amb material de rebuig

Materials: cartrons, ampolles de plàstic, xapes, tubs de paper de vàter i de cuina, capsas de diferents mides, etc.

10.- TALLER DE LA IMATGE

És un dels tallers fonamentals per treballar dins el món del cinema. Veure i observar imatges fixes i imatges en moviment, conèixer diferents possibilitats i entendre la fantasia dins les pel·lícules.

Activitats proposades:

A.- Lectura d'imatges fixes i imatges en moviment

Materials: banc d'imatges fixes, curts d'animació infantil.

B.- Fem fotos

Des de diferents punts de vista.

Material: una càmera digital.

Pas a pas:

- 1.- Observar objectes de l'aula (cotxes, llapis, contes, construccions, ...) des de diferents posicions.
- 2.- Triar què volem fotografiar.
- 3.- Fer diferents fotografies del mateix objecte, des de diferents punts de vista.
- 4.- Veure a l'ordinador les fotos realitzades.
- 5.- Imprimir algunes fotografies i penjar-les a l'aula per poder observar-les durant més temps.

C.- Retallar fotos segons diferents espais: plans

Materials: revistes, tisores, cola i llapis

Pas a pas:

- 1.- Buscar entre les fotografies de les revistes un pla general, un pla mig i un primer pla d'algunes persones fotografiades.
- 2.- Retallar-les i enganxar-les en un full blanc.
- 3.- Escriure el tipus de pla segons l'espai (PG, PM, PP).

D.- Fotomuntatges

Materials: càmera digital, ordinador a l'aula, impressora a color, escàner, paper, tisores, cola.

Pas a pas:

- 1.- Fer fotos de cada nen i nena de la classe, així com de diferents parts del cos (una mà una cama,...)
- 2.- Fer fotos de diferents objectes: una sabata, un pot de llapis, una motxilla,...
- 3.- Retallar les fotos de l'alumnat i les dels objectes
- 4.- Fer diferents composicions i enganxar-les: un nen a dins d'una sabata, una nena dins un pot de llapis, un nen a sobre la mà, una nena sortint de la motxilla, ...
- 5.- Escanejar els muntatges i penjar-los a l'aula

5.2.- Racons de joc

Els racons de joc o zones d'activitat constitueixen un altre recurs metodològic propi de l'educació infantil.

Són un espai d'interrelació del propi nen amb els seus companys, amb el docent i amb els materials que hi ha al seu abast.

Els racons ens ofereixen la possibilitat d'organitzar petits grups dins l'aula; permeten que l'alumnat sigui el protagonista de la seva activitat; demanen una atenció més individualitzada, i generen un espai de llibertat i intimitat afavoridora dels aprenentatges.

Els racons propicien activitats amb una finalitat educativa, que formen part del procés d'ensenyament dins el parvulari, i requereixen un espai i una localització.

Finalitzarem una sessió de racons amb l'intercanvi d'experiències, compartint en rotllana allò que s'ha viscut dins de cadascú d'ells.

Dins el present apartat, proposem sis racons de joc com a recurs metodològic per a treballar continguts relacionats amb el cinema.

1.- Racó de mirar

Aquest és un racó per experimentar i observar.

Oferirem al nostre alumnat un ampli ventall de materials i d'objectes: càmeres panoràmiques, calidoscopis, octoscopis, tubs per mirar, binocles, càmeres digitals, capses amb forats per mirar (de diferents mides), i cartolines amb diferents mides de quadrats per visionar.

2.- Racó de missatges audiovisuals

L'alumnat pot seleccionar-hi làmines, fotos, postals i gravats de cinema.

Un racó on es desenvoluparà principalment l'expressió oral i visual afavorint l'observació directa de diferents materials.

La lectura de la imatge és un dels objectius fonamentals a l'educació infantil.

En aquest racó també es poden classificar fotos del cos humà segons el pla sencer, el pla mig o el primer pla, desenvolupant alhora un treball de l'esquema corporal.

3.- Racó de cinema

Un espai on l'alumnat pugui tenir la llibertat de triar i visionar curts d'animació infantil.

Materials: uns auriculars, un televisor (pantalla) i curts d'animació seleccionats prèviament.

Aquest racó propicia la intimitat i la llibertat del nostre alumnat.

La selecció del material a visionar i la seva durada són dos aspectes molt importants. Es facilitarà una classificació infantil i l'alumnat podrà triar, conjuntament amb l'adult, el film que vol visionar.

El visionat pot ser individual o en petit grup.

La durada adequada serà fonamental per no avorir els nens de parvulari i captar al màxim la seva atenció.

4.- Racó del moviment

Racó molt més dinàmic que afavorirà les possibilitats de moviment que ens ofereix el nostre cos.

S'experimentarà també amb diferents materials i objectes: baldufes, joguines òptiques, pilotes, rodes, molinets de vent, rodes de bicicleta,...

Tots aquests objectes ens ajudaran a entendre les imatges i una de les bases principals del cinema: el seu moviment. Permetran, doncs, adonar-se que el cinema és moviment de les imatges, és a dir, la seva successió contínua i ràpida sobre la pantalla.

5.- Racó de disfresses

El vestuari ens ajudarà a crear l'ambient idoni per a la creació d'una pel·lícula. Procurarem que el vestuari s'adigui amb els personatges i comporti trets d'identificació ben visibles.

Aquest racó pot ser un espai atractiu, en principi, per a tots els nens i les nenes de parvulari; la gran majoria gaudeixen de triar robes, disfressar-se, portar complements i transformar-se en un altre personatge per uns minuts.

Aquest espai comptarà amb una capsa de disfresses i una altra de complements variats: barrets, sabates, mocadors, collarets, etc.

6.- Racó de l'espectacle

Aquest racó podria ser un espai més artístic en el qual es podria crear i representar històries. Convé pensar bé què es necessita per crear una obra cinematogràfica i dur-la a la pràctica. És un racó d'equip on s'han de repartir els papers: qui dirigeix, qui pensa la història (o bé es pensa entre tots), qui actua, quina música hi posarem, on s'escenificarà abans de filmar.

La finalitat d'aquest racó és potenciar la creativitat de l'alumnat a l'igual que el treball en petits grups.

Es facilitarà alguna plantilla on poden dibuixar, o escriure, el títol de l'obra, la història i els personatges que hi intervenen.

Un muntatge o un espectacle per al grup és una de les activitats que sovint realitzen els nostres infants al pati. Aquest racó els ofereix un espai on poden potenciar la seva sensibilitat artística dins l'aula.

6.- Cinema i educació en valors

“Acentuáis demasiado el valor de la imágenes... en lugar de analizar el contenido. Es un mal servicio el que así se hace al cine. Yo cometí el mismo error cuando empecé a escribir sobre cine. Lo que me ha hecho cambiar de opinión ha sido mi experiencia como realizador de películas”. Orson Welles, *Sinht and Sound'* (1950)

El cinema és una bona eina per a l'educació en valors i la reflexió de diversos temes, per afavorir l'esperit crític i formar la mirada; un recurs per treballar les actituds davant les obres artístiques i respectar altres formes d'expressió, és a dir, per expressar, comprendre conflictes i trobar-hi possibles solucions.

Educar en la sensibilitat significa entendre millor la diversitat, conèixer-se un mateix i conèixer els altres, i valorar tant les pròpies obres com les dels companys i companyes de classe.

És prou evident la necessitat d'educar en valors, en allò que ens fa més humans i ens ofereix la possibilitat de desenvolupar-nos personalment, per gaudir d'una vida més harmònica i equilibrada amb el nostre entorn.

La narració cinematogràfica resulta atractiva a l'infant des del seu inici i ens proporciona la possibilitat de treballar les emocions i d'afavorir l'aprenentatge de les diferents àrees. Una de les seves grans riqueses és la d'evocar emocions.

Les imatges ens poden ajudar a transformar la percepció que tenim de la realitat, a mirar des de diferents perspectives, i per aquest motiu esdevé important dotar els infants de les competències que els permetin comprendre i participar activament en la cultura dels medis que els envolta.

El cinema també és un transmissor clar de models de conductes que imiten els nostres menuts; ells registren i posteriorment repeteixen diferents situacions que han visionat a la pantalla a través del seu joc simbòlic.

Algunes escenes cinematogràfiques atrapen de seguida el nostre alumnat i els evocuen emocions que tot sovint cal treballar, ja que queden dins del seu imaginari.

Dins el present apartat vull citar la tasca realitzada per la Fundació Lumière, de Madrid, ja que un dels seus objectius principals és la transmissió de valors a partir del cinema. Es defineixen així:

“La Fundación Lumière es una institución declarada de interés social, cuyos objetivos son la promoción, divulgación, defensa y protección del cine, así como promover cualquier tipo de actividad cultural relacionada con el mundo del 7º arte. Otro de sus objetivos es utilizar el cine como herramienta para educar en valores, así como preparar a los espectadores, especialmente a los niños y jóvenes, para que comprendan mejor el cine por medio de una amplia educación audiovisual.”¹²

Aquesta fundació va crear, l'any 1993, el “Cinecito”, amb l'objectiu que assisteixin més espectadors a les sales cinematogràfiques. L'any 1995, Cinecito es converteix en la seva mascota oficial i és present a les activitats que des de llavors realitzen amb les escoles infantils.

¹² Més informació a la web: www.fundacionlumiere.com

6.1.- La sensibilització de la mirada

“La visión del cine está en los ojos del que mira...” (Guillermo Cabrera Infante¹³).

Els sentits, en especial el sentit de la vista, hi tenen un paper fonamental i és el nostre punt de partida en l'educació infantil.

Educar la mirada és un dels aspectes més importants de l'ensenyament del cinema, ja que qualsevol contingut, idea o actitud passarà per la mirada del nostre alumnat. Aquest fet fa que sigui tan necessari aprendre a mirar les pantalles i ser un espectador crític de totes les seves imatges, històries i missatges.

D'altra banda, m'atreveria a afegir que cal sensibilitzar la mirada, que vol dir no tan sols percebre la imatge, sinó ser conscients d'allò que els nostres ulls miren. Mostrar sensibilitat davant l'obra cinematogràfica vol dir apreciar els aspectes implícits del seu llenguatge. En definitiva, ser sensible al que perceben els nostres sentits, a la nostra mirada davant la pantalla.

“Veure el món per un forat” :això és el que permetia el “Mondo Nuovo”, l'aparell que es va anomenar així perquè a través seu es podia donar un cop d'ull a altres països, altres cultures i altres personatges sense haver-s'hi de desplaçar, només mirant per un forat que transportava a paisatges insospitats. Avui dia, podríem concloure que es continua veient el món per un forat, en el sentit que els nostres pàrvuls desconeixen el codi audiovisual i, no obstant, passen un munt d'hores visionant pel·lícules.

Quan Pascual Cebollada¹⁴ diu: “Saber ver el cine, preparar los ojos”, ens explica que durant els anys 70 es va realitzar una campanya d'iniciació al cinema amb el lema: “Ojos nuevos para el cine”. Què deu voler dir preparar els ulls dels nostres alumnes de parvulari? Sens dubte, valorar el que ja s'està fent a moltes aules: l'observació com a mitjà per analitzar els matisos, però amb una intencionalitat ben clara, i per veure més enllà del que se'ns presenta a la gran pantalla.

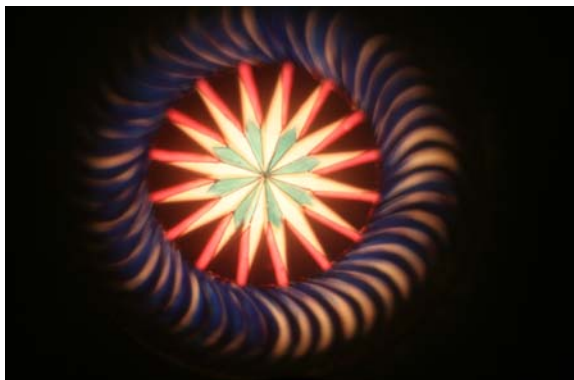
D'aquesta manera, per viure el cinema haurem de saber veure, escoltar i sensibilitzar els nostres sentits.

¹³ Escriptor i guionista cubà, naturalitzat britànic. (Gibara, Cuba 22 d'abril de 1929- Londres, Gran Bretanya 21 de febrer de 2005)

¹⁴ Dins el seu llibre “Una mirada al cine” Centro español de estudios cinematográficos y audiovisuales, D.L. Madrid 1997.

6.2.- Els infants i els drets humans

Aquest apartat reflexiona sobre el fet d'oferir un món ple de colors, sense tancaments personals, on els més menuts puguin desenvolupar les seves capacitats i créixer en un ambient d'harmonia i llibertat.

El cinema és una bona eina i un excel·lent recurs per apropar els infants a la reflexió, i alhora ens ofereix la possibilitat de desenvolupar-se individualment.

Com va dir Claude Roy¹⁵ : “L’art és el camí més curt d’un home a un altre”. Probablement l’obra cinematogràfica és també un dels camins més curts per arribar a l’alumnat de parvulari, per la seva riquesa comunicativa.

Al llarg d’aquesta investigació a l’entorn del món del cinema infantil, he pogut conèixer algunes mostres de films adreçades a trencar esquemes sexistes o prototipus de bons i dolents. Un d’aquests exemples és *La Princesa y el Dragón*. Aquest curtmetratge¹⁶ pretén valorar la figura femenina; en aquest cas és la princesa qui salva el seu enamorat. Es tracta de tot un trencament d’esquemes, atès que durant molts anys ha estat la figura masculina la salvadora, i molt més de princeses. Un altre exemple el constitueix la sèrie d’animació *Pingu*. Aquest pingüí no representa cap rol de bo ni de dolent, d’home ni de dona, i la seva simplicitat i el seu llenguatge arriben a tots els racons del nostre planeta.

Voldria remarcar la importància d’aquest tipus de cinema perquè ofereix l’oportunitat de visionar imatges en què la igualtat, la sociabilitat i les oportunitats són, per als infants, tota una realitat. En aquestes imatges noves la diversitat es viu com una riquesa humana i ajuden a desenvolupar els valors i a fomentar les actituds de la tolerància i el respecte.

En aquest sentit, serà bo reflexionar sobre els personatges que mostra la pantalla i tot el que representen.

Les pel·lícules mostren diferents situacions que cal analitzar i realitats sobre les quals convé reflexionar.

¹⁵ Poeta nascut el 1917 a Charentais (França). Fill d’un pintor.

¹⁶ Realitzat per Títeres Sol y tierra, sota la direcció de Javier Peña, per a més informació podeu consultar la web: www.solytierra.com

A continuació es proposa un exemple didàctic per treballar els Drets Humans amb l'alumnat de parvulari. Per aquesta experiència he triat la pel·lícula **La fletxa blava**, d'Enzo d'Alò. Per la seva durada i temàtica s'adreça als nens i les nenes de P-5. Aquesta proposta és molt vàlida per comentar i reflexionar al voltant de les joguines; així doncs, es pot presentar a finals del primer trimestre tot coincidint amb la campanya de Nadal.

FITXA TÈCNICA:

Títol original: *La freccia azurra*

Director: Enzo d'Alò

Guió: Enzo d'Alò & Umberto Marino.(basada en el llibre de Gianni Rodari)

Música: Paolo Conte

Any de Producció: Itàlia, 1996

Durada: 90 minuts

Promotora: Cromosoma

* **SINOPSI:** Cada Nadal, la Befana, una bruixa bona, porta joguines a tots els nens i les nenes d'Itàlia que s'han portat bé. Però aquest any, el seu ajudant, el cobdiciós doctor Scarafoni vol obligar els pares rics a pagar les joguines, i no pensa portar res als nens i nenes pobres! Per poder dur a terme el seu sinistre pla, aconsegueix que la Befana es posi malalta. Per això les joguines decideixen escapar-se: pugen a la Fletxa blava, un meravellós tren de fusta, i s'ofereixen ells mateixos als nens.

* **ELS OBJECTIUS GENERALS** que es pretenen aconseguir són:

- Fomentar la sensibilitat artística
- Reflexionar sobre les joguines que ens agraden
- Distingir ficció i realitat
- Conèixer diferents tradicions
- Respectar els infants
- Aprendre a escoltar
- Acollir aquells nens i nenes que no poden tenir joguines
- Expressar sentiments i comunicar emocions

* **ABANS DEL SEU VISIONAT:** Parlarem amb l'alumnat del Nadal i les diferents tradicions de portar joguines d'arreu del món.

En presentar la pel·lícula comentarem aspectes, com què hi ha de real i què hi ha de fantasia a la pel·lícula, i les diferents actituds i maneres de fer dels nens i les nenes que veiem en pantalla.

Igualment, se'ls prepararà per a les escenes que puguin tenir un impacte emocional més fort, com la mort del pare d'en Francesco, els dos homes dolents que volen robar la Befana, i els nens que no pensen més que en les seves joguines.

* **ÀREES CURRICULARS** implicades: ja hem comentat que el treball a parvulari és interdisciplinari i engloba, amb més o menys intensitat, les tres àrees del currículum de l'educació infantil. Aquesta experiència està pensada per ser treballada des de la descoberta d'un mateix, la descoberta de l'entorn natural i social i l'àrea d'intercomunicació i llenguatges: el llenguatge artístic i el cinematogràfic.

En aquest cas, el cinema serà el vehicle per reflexionar al voltant de la situació de molts nens i nenes d'aquest món, per expressar experiències i comunicar diferents emocions al respecte.

* **DRETS A TREBALLAR:** Estimació, afectivitat, respecte, il·lusió, i el dret de tot infant a jugar.

* **DESPRÉS DEL SEU VISIONAT** Qüestions que podem formular:

- Podem demanar totes les joguines que es desitgen?
- Com s'ha de tenir cura de les joguines?
- Les joguines parlen i es desplacen?
- Per què en Francesco és un nen bo amic de la Befana?
- La Befana estima i té cura de tots els infants?

* **ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE:**

- Conversa lliure al voltant de la pel·lícula i expressió dels sentiments que hagin provocat les seves imatges.
- Mostra d'imatges de joguines i presentació de joguines reals. Reflexions al voltant de la fantasia de les joguines que es mouen, parlen i són amigues dels infants.
- Compartir alguna joguina personal amb els companys i companyes de l'aula.
- Escriure la carta de joguines, demanant allò que fa més il·lusió.

* **TREBALL AMB LES FAMÍLIES:**

“La fletxa blava” es podria visionar amb les famílies i després fer un cine fòrum per reflexionar al voltant de la situació de molts nens i nenes del nostre entorn. La data més adequada seria, evidentment, abans de Nadal.

A partir del seu visionat vindria a tomb fer una reflexió sobre el consum responsable i l'educació en la solidaritat.

6.3.- L'educació mediambiental

Avui dia no podem menystenir la importància de conservar el medi ambient, és a dir, que l'educació pel respecte, la tolerància i els recursos naturals esdevé una tasca urgent per a qualsevol educador o persona que acompanyi els infants.

Un cop més utilitzarem el cinema com a recurs valuós per pensar, reflexionar i dur a la pràctica unes accions en conseqüència. Des d'un bon començament, a l'escola hem d'apropar l'alumnat a visionar materials adequats per treballar el nostre medi més immediat.

Ser responsable dels propis actes és una de les bases de l'educació i l'ensenyament de la responsabilitat.

El cinema ens pot ajudar a abordar aquests temes i a iniciar els infants que, des d'altres perspectives, seria més difícil de comunicar; aquest és el cas de l'educació mediambiental. A través del cinema apropem d'una manera lúdica els menuts a la crítica reflexiva sobre la importància de tenir cura del nostre entorn més proper. La

cinematografia, doncs, pot obrir els ulls amb la presa de consciència de la responsabilitat que tots tenim del medi ambient.

Un exemple didàctic per treballar l'educació del medi ambient és la sèrie d'animació **“La Lua i el món”**; partint d'algun dels seus capítols s'ha fet la implicació curricular, la metodologia, les activitats prèvies i posteriors als seu visionat i la relació amb les famílies.

La Lua i el món

Per tractar l'educació mediambiental amb els nens de parvulari visionarem els curts de la “Lua i el món”, que ens oferiran la possibilitat de veure el film més d'una vegada gràcies a la seva curta durada; podrem, d'altra banda, centrar el tema i treballar els aspectes del medi ambient que més ens interessin, com és el tema del reciclatge, per tal de començar o ajudar la campanya que ja fa l'escola. L'estalvi energètic i el respecte pel nostre entorn són aspectes prou importants.

És clar, doncs, que el cinema esdevé una eina i un recurs formidable per reflexionar i dialogar sobre diferents aspectes del nostre entorn més immediat.

El treball mediambiental forma part del projecte de centre i, en conseqüència, de les programacions d'aula. La sensibilització pel medi, les campanyes de reciclatge i estalvi energètic cal començar-les, doncs, a l'educació infantil, a l' inici de l'escolaritat, concretament, a P-3. És un treball progressiu que es desenvolupa al llarg de tot el parvulari i de l'educació primària.

* **L'EDUCACIÓ MEDIAMBIENTAL** implica a tota la comunitat educativa: docents, discents, mares i pares, personal no docent, i evidentment té una repercussió social al barri o poble on es desenvolupen les accions d'aprenentatge. És un aprenentatge amb una implicació social ja que les seves accions comporten uns valors i unes actituds determinades que alhora n' impliquen d'altres.

Els nens i les nenes de P-3, des del primer trimestre de curs, tenen molt clar com s'ha de reciclar i a quin contenidor va el plàstic, el paper o el vidre. No hi ha dubte que els pares són els primers educadors i formadors dels seus fills i filles, perquè des de la llar els infants ja han vist que no tot va a la mateixa bossa d'escombraries. El que es viu a casa queda enregistrat pels nens més petits, els quals repetiran les accions dels adults tal i com les han vistes realitzar.

* **ELS OBJECTIUS** que es pretenen assolir amb aquesta experiència són:

- Sensibilitzar l'alumnat envers el medi ambient
- Afavorir un esperit crític
- Observar el nostre entorn
- Reflexionar al voltant de les nostres accions
- Analitzar diferents situacions i formular-ne hipòtesis
- Conèixer el món de la Lua
- Mostrar la importància dels pares i dels seus consells
- Participar en les campanyes de reciclatge i estalvi energètic.

* **L'EXPERIÈNCIA** presentada es centra a l'aula de P- 3, els infants de la qual visionaran un parell de curts per a la posterior reflexió:

- *Paperassa*
- *Estalviant electricitat*

* **ABANS DEL SEU VISIONAT** es presenta el que posteriorment veuran: es diu el títol, es parla de la protagonista i es remarquen aquells aspectes que volem que els nostres infants es fixin més per després treballar-los a l'aula o realitzar diferents activitats d'ensenyament -aprenentatge.

Es parla amb els pàrvuls que és imprescindible saber MIRAR i ESCOLTAR per poder entendre tot el que diu aquest curt; que la mirada ha de ser atenta i observadora de tots els detalls i accions dels protagonistes que veurem a la pantalla. Farem especial atenció als colors, les imatges i els personatges.

Insistirem que escoltar vol dir estar en silenci i entendre el que diu la Lua, la protagonista, una nena de 3 a 4 anys que es fa preguntes i busca respostes al costat dels seus pares i la seva granota Ota.

FITXA TÈCNICA:

Títol: La Lua i el Món

Gènere: sèrie d' animació

Director: Juan Carlos Concha

Producció executiva: Oriol Carbó

Producció Associada: Joan Cruells

Idea: Sílvia González

Guions: Dani Merino

Disseny Original: Luis Tinoco

Música: Carles Mestre

Any de realització: 2002

Producció: Triacon Audiovisual SL, Aurea Entertainment SL, Televisió de Catalunya

Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família

Durada: capítols de 3 minuts (d'un total de 65 capítols)

ÀREES CURRICULARS:

A l'educació infantil el tractament dels continguts és interdisciplinari, i l'educació mediambiental s'ha introduït fins ara com un eix transversal que travessa totes les àrees curriculars.

Per treballar aquesta experiència relacionada amb el medi ambient ens centrarem principalment en l' Àrea 2 del currículum de l'educació infantil: " Descoberta de l'entorn natural i social", i dins de l' Àrea 3: "Intercomunicació i llenguatges", i en el llenguatge artístic com a punt de sensibilització del treball de les emocions i dels sentiments de la mainada de 3 a 6 anys.

- **Descoberta de l'entorn natural i social:**

Continguts de procediments

- Observació de l'aula, l'escola i els seus voltants
- Exploració directa de diferents materials
- Interpretació de les actuacions realitzades

Objectius referencials

- Observar el nostre entorn
- Manipular diferents materials i la seva reutilització
- Comprovar diferents accions

Continguts de Fets i Conceptes

- Reciclatge
- Estalvi
- Contenedors de reciclatge
- L'electricitat
- Cooperació

Objectius referencials

- Augmentar el vocabulari referit al reciclatge i l'estalvi
- Utilitzar els contenidors de reciclatge
- Identificar les diferents energies
- Comentar diferents maneres d'estalviar

Continguts d'actituds

- Sensibilitat per les activitats de reciclatge que es realitzen a l'aula
- Exteriorització de les pròpies descobertes
- Conscienciació de la importància d'estalviar electricitat
- Valoració de l'energia

Objectius referencials

- Sensibilitzar l' alumnat per tenir un món més verd
- Valorar l'electricitat
- Qüestionar diferents actuacions
- Desenvolupar l'hàbit de reciclar

- **Llenguatge artístic:**

Continguts de Procediments

- Observació de les tècniques que s'utilitzen
- Participació de les activitats proposades
- Observació dels colors, de la llum i els plans

Objectius referencials de Procediments:

- Observar la sèrie d'animació
- Participar en els treballs
- Observar el color, la llum i el pla de les escenes

Continguts de Fets i Conceptes

- Els personatges: La Lua, el seus pares i la granota Ota
- L'animació i els materials
- El color
- La llum

- El pla
- La música

Objectius referencials de Fets i Conceptes:

- Descriure els personatges i les seves relacions
- Introduir el cinema d'animació
- Treballar el color
- Identificar el llenguatge visual

Continguts d'actituds

- Participació activa en les propostes
- Sensibilització davant les diferents expressions artístiques
- Imaginació davant els materials presentats
- Potenciació de valors a través del cinema

Objectius referencials d'Actituds:

- Participar en les converses
- Potenciar la sensibilitat artística
- Treballar la imaginació
- Aprendre a conviure en un ambient de diàleg i de respecte

La metodologia serà motivant, activa, participativa, reflexiva, creativa, lúdica i contextualitzada amb l'entorn.

* **SINOPSI:** s'explicarà una mica per sobre de què tracta el curt d'animació que visionarem.

-*Paperassa:* La Lua rep els consells dels seus pares pel que fa a la importància de reciclar el paper.

-*Estalviant electricitat:* El pare explica a la Lua que no es poden obrir tots els llums i que ens cal estalviar energia.

* **REFLEXIÓ DESPRÉS DEL VISIONAT:** una vegada hem visionat cada capítol, en una rotllana parlarem sobre el que hem vist i escoltat.

Primer, és important que els nens i les nenes s'expressin lliurement i diguin tot allò que els suggereix el film. En un segon visionat es poden plantejar un seguit de qüestions per tal de registrar la comprensió i assimilació dels objectius i continguts proposats, a l'igual que les descobertes que han realitzat els infants. Aquesta segona conversa pot ser un treball més dirigit i es segueixen unes pautes on es responguin les preguntes preparades.

Abans de parlar de la temàtica concreta de cada capítol, el reciclatge i l'estalvi d'energia, parlarem dels dibuixos que hem vist: si han agradat, com és la Lua, la seva visió i els plans cinematogràfics. És important fer veure que els curts estan fets des de la perspectiva de la nena, des de la seva visió, la seva mirada i alçada.

En el capítol "Paperassa" podem formular les següents qüestions:

- Què vol dir reciclar a casa?
- Què fa la Lua amb els papers?
- Podem fer res a escola amb la paperassa?
- Quines idees tenim per reutilitzar el paper?

I, a "Estalviant electricitat" podem formular aquestes preguntes:

- Què vol dir estalviar?

- Podem nosaltres jugar a estalviar?
- Quines accions podem fer a escola?
- Per què serveix l'estalvi d'energia?

*** ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE:**

La principal activitat és la conversa dins la rotllana de l'aula, on la llibertat d'expressió i l'espontaneïtat seran els aspectes més valorats. Es pot registrar els comentaris dels nostres alumnes perquè en quedi constància, i el registre pot servir de base d'un segon visionat del mateix capítol.

Altres activitats que proposem són: l'expressió artística dels diferents visionats per mitjà de dibuixos i utilitzant diferents materials: de rebuig, amb colors i ceres, retoladors i papers, procurant que sigui l'infant sempre qui triï com vol realitzar l'activitat i què vol utilitzar. Afavorirem la creativitat i la imaginació artística.

Les nenes i els nens es poden expressar amb la "paperassa" per reciclar tot el que queda a classe, igual que fa la Lua en aquest capítol amb la creació d'un arbre.

Els dibuixos realitzats es poden fotografiar, o filmar en vídeo, per després observar-los i mirar-los a l'aula, o bé exposar-los a fi que la resta de companys puguin gaudir de les seves expressions artístiques.

Totes les activitats que hem proposat són d'expressió i comunicació amb l'objectiu que puguin interioritzar i expressar el que es porta més endins.

*** MATERIALS I RECURSOS** a utilitzar: els vídeos i els contes de la Lua, càmera fotogràfica, fulls, colors i materials de reciclatge per a la creació artística.

*** CONCEPTES** que es volen assimilar:

- el reciclatge
- l'estalvi
- l'energia
- els diferents contenidors
- un món verd i net

*** VALORS** a treballar: La sèrie d'animació "La Lua i el món" ha estat dissenyada per treballar amb els infants més petits els valors del respecte, l'estima i la protecció del mediambient.

Acompanyarem els menuts en la formulació d'hipòtesis i en la descoberta del medi natural.

Els convidarem a posar-se en el lloc de la Lua: com actuarien en situacions similars. Escoltarem els consells dels pares per construir un món més net i més verd.

Registrarem els comentaris dels nens i les nenes, les seves hipòtesis i descobertes.

*** LA FAMÍLIA** i el cinema, escola de pares: A parvulari no podem parlar d'educació sense la implicació de les famílies dels nostres alumnes, perquè són fonamentals en la formació en valors i en la seva transmissió. Es tracta, doncs, d'una educació compartida per la família, l'escola i la societat.

Són els pares qui acompanyen la Lua i l'aconsellen en les seves accions.

6.4.- La família i el cinema: una relació important

Entre família i cinema hi ha una relació important i fonamental a l'hora d'apropar els nens i les nenes de parvulari a l'art cinematogràfic; les primeres experiències acostumen a anar lligades a la llar i els pares. Per aquest motiu esdevé de gran rellevància el treball conjunt amb les famílies, amb la finalitat de fer del cinema un mitjà d'expressió proper on pares i fills visionin les pel·lícules i en gaudeixin tot reflexionant-hi.

El cinema és un mitjà d'expressió visual per excel·lència i una eina de trobada entre pares i fills per iniciar un diàleg. És cert, però, que en aquest procés manca formació audiovisual per poder anar més enllà de les imatges visionades. La formació des de l'AMPA podria ser una de les vies d'actuació per part de les escoles. Tant els docents com les mares i els pares es trobarien en una tasca conjunta en acompanyar i formar alhora els seus infants.

El currículum d' Educació infantil, a la pàg.15, en parla amb els termes següents: "L'educació dels infants és una competència compartida entre pares, mares i docents. Família i centre educatiu tenen un objectiu comú, col·laborar de manera activa en la formació dels infants."

La base de l'educació es troba en la família; els nens aprendran al costat de l'adult visionant junts les pel·lícules i responent les preguntes que els infants formulin. Educar en cinema és seure plegats, nens i adults, per comprendre millor allò que les imatges transmeten, per poder resoldre possibles conflictes i, el més important de tot, per expressar i establir un diàleg entre pares i fills. El cinema és una eina de gran valor per a la comunicació, tant interior com d'aprenentatge.

Els docents som conscients que els primers formadors en cinema són els pares i les mares dels nostres infants; des del seu naixement reben milers d'imatges, i que acompanyats pels seus tutors adquiriran significat. Acostuma a ser a la llar, en un vídeo, que els més petits veuen les primeres pel·lícules, bé siguin curts o sèries d'animació, o bé directament films més llargs. En més d'una ocasió hem sentit dir als pares que el seu fill o filla visiona una vegada i una altra el mateix film. Als infants de menys de quatre anys els agrada tornar a veure i escoltar les mateixes històries moltes vegades, no es cansen de visionar-les, fins que les interioritzen i les aprenen al peu de la lletra. Igualment passa amb els contes, els volen escoltar tantes vegades i vigilen que no se'ls canviï ni una lletra. Recordem que els films de més acció són els que més persuadeixen els espectadors dels primers anys, a l'igual que les pel·lícules on la música té un paper fonamental i la lletra diu tant o més que el mateix diàleg; aquest és el cas de moltes pel·lícules de Walt Disney.

Convé subratllar la importància que s'identifiquin amb els personatges i les històries que protagonitzen a la pantalla, així com també ho és el personatge principal com a element emocional en l' infant. Es farà, doncs, una descripció d'aquest personatge i del seu comportament. La caracterització del personatge generarà una actitud positiva o negativa en els nostres alumnes tal com succeeix en el contes, però en cinema l' im-pacte visual genera més emocions en l'espectador. En aquest punt jugaran un paper decisiu els processos d'identificació i les experiències viscudes pels més menuts. Els pares tenen una tasca important pel que fa a acompanyar els fills i ajudar-los a descodificar el que estan visionant a la pantalla. El fet de compartir emocions i expressar sentiments pot ser un dels exercicis més valuosos en cinema per formar progressivament els pàrvuls; estar al seu costat per resoldre dubtes, aclarir conflictes i fer veure que el que es mostra a la pantalla no sempre és la realitat.

El cinema esdevé un recurs molt valuós en l'àmbit educatiu, dóna la possibilitat de aprofundir en molts continguts i valors que volem transmetre a l'alumnat.

A educació infantil no podem parlar de valors sense anomenar la família. A pesar de la seva evolució i el canvi en l'estructura, durant aquests últims anys continua tenint una notable influència sobre l'infant. La família és un element essencial en el procés d'integració personal, i és el medi on es desenvolupa la nostra personalitat. L'autoestima, la dependència, l'adquisició d'autonomia, la motivació i l'estil educatiu de cada família comportaran un seguit de comportaments, actituds i valors en la resta de relacions socials que establiran el nen o la nena.

L'educació en valors és gradual i contínua al llarg de la nostra vida, i s'ha de potenciar des del naixement en el si de la família. En les relacions socials les més representatives són: la família, l'escola i els companys. La família és una de les principals transmissores de valors, ja que és un entorn on es desenvolupa personalment cada individualitat. Ha de potenciar el diàleg, el respecte davant les diferents formes de comunicació, la llibertat d'expressió, l'esperit crític i la sensibilitat en la creació d'una societat més oberta, lliure i sensibilitzada per totes les arts.

Fomentar l'hàbit que pares i fills visionin conjuntament les pel·lícules permetrà una resposta a les qüestions que la mateixa pel·lícula comporti. Aquest visionat conjunt resultarà d'un enriquiment mutu, ja que afavorirà els processos de comunicació, es compartiran experiències comunes i ajudarà a crear un esperit crític. Considerem, per tant, la família com un recurs educatiu més.

En l'àmbit educatiu es poden fer exposicions obertes a les famílies perquè vegin els treballs realitzats a l'escola, les filmacions de l'alumnat en els diferents nivells de l'educació infantil o els diferents projectes realitzats.

7.- Classificació cinematogràfica per colors

Gairebé la totalitat dels curtsmetratges i llargmetratges classificats en aquest apartat han estat prèviament visionats per tal d'oferir criteris estudiats i adequats als infants de la segona etapa d'educació infantil. La pretensió no és, ni molt menys, oferir la totalitat de films adreçats als infants de parvulari, sinó més aviat donar a conèixer una classificació on els continguts i els valors que es tracten siguin d'utilitat per als docents i discentos que comparteixen aquesta etapa evolutiva.

S'ha tingut present, també, el factor del llenguatge verbal: que les pel·lícules tinguin una correcció lingüística, que la vocalització sigui clara i el seu vocabulari, enriquidor.

A l'hora de triar un film destacarem el seu valor temàtic i l'adequació al nivell evolutiu dels infants. Moltes propostes no provenen del cinema més comercial, amb la intenció d'oferir obres poc conegudes i de fer-ne difusió.

S'ha triat pel·lícules que connectin amb el nostre alumnat; si no fos així, ens resultaria molt difícil de treballar-les a l'aula. Si volem que els pàrvuls s'expressin i reflexionin, han

de ser significatives per a ells, els han d'emocionar per parlar posteriorment de l'experiència viscuda. És a dir, s'han d'identificar amb el que succeeix a la pantalla.

Així doncs, la classificació cinematogràfica s'ha fet per colors. La idea és que aquesta classificació formi part de la biblioteca de l'aula o de la biblioteca escolar. Hem fet una separació per colors: primer, perquè és prou visual per als infants i, ràpidament, poden identificar quin tipus de pel·lícula triaran.

El color blau ens aproparà a les pel·lícules que expliquen històries: del cinema, d'artistes, de personatges històrics i d'altres personatges i les seves circumstàncies.

Les pel·lícules de color groc els permetran descobrir i aprendre coses diverses: des de la poesia, la cuina i l'art fins a un idioma estranger (l'anglès), la fauna i la flora, etc.

Les de color vermell són pel·lícules de contes, clàssics, de l'orient i d'altres països. La classificació de contes esdevenia quasi obligatòria dins de la videoteca infantil com a recurs per excel·lència per reflexionar, dialogar i enriquir el llenguatge cinematogràfic.

Per últim, les pel·lícules classificades amb el color verd: curtmetratges d'animació adreçats als infants de 3 a 6 anys. La selecció ha estat escollida des de la intencionalitat d'oferir un cinema d'animació el més representatiu possible. Només és una petita mostra que pretén anar més enllà de les fronteres i presentar obres poc comercials però d'una riquesa extraordinària. Potser no tindrem al nostre abast aquests materials però he cregut oportú oferir-los com a riquesa, tot i saber que tal vegada seran les pel·lícules que menys veuran els nostres alumnes.

A més, he volgut oferir aquest apartat perquè els curts ens ofereixen més possibilitats pel que fa a l'horari i l'atenció dels pàrvuls. Visionar un curt de 8 minuts és com llegir un conte a l'aula; es pot tornar a visionar i parlar de les seves tècniques i els personatges sense resultar llarg ni pesat als nostres infants. La durada de la sessió és força important per centrar tant el tema com els personatges i els punts centrals del visionat sense distreure l'atenció ni allargar el temps.

En les altres classificacions també s'hi pot trobar cinema d'animació; però dins del color verd únicament hi ha els curtmetratges.

7.1.- **Blau**: films que expliquen històries

- **BALTO** Rescate del avión perdido.

Balto i el seu fill Kodi descobreixen que els avenços tecnològics poden suposar una amenaça per al futur dels trineus arrossegats pels gossos.

Col·lecció: DIVERCINE 2

Distribuïdor: Universal Pictures

Director: Phil Weinstein

Durada: 78 minuts

País i any: EUA, 2001

- **DINOSAUROS**, Jenymar

És una història de dibuixos animats. Uns animals prehistòrics acudeixen a veure el naixement d'un dinosaure.

Durada: 60 minuts. Inclou les aventures de Popeye

- **DORAEMON**

- DORAEMON i els pirates del mar del sud
- DORAEMON i el misteri dels núvols
- DORAEMON i el misteri del laberint
- DORAEMON i el tren del temps
- DORAEMON i els deus del vent
- DORAEMON i la fàbrica de joguines
- DORAEMON i les mil i una aventures

- **DORAEMON i l'imperi maia**: en aquest film Nobita i Doraimon es traslladen al País de Mayana, una civilització maia.

Direcció: Shibayama Tsutomu

Guió: Fujiko F. Fujio.

Música: Katsumi Horri

Durada: 95 minuts

Japó, 2000

- **DORAEMON**, el gladiador:

Poko, un nen robot d'una altra dimensió, arriba per accident al nostre temps perquè una de les màquines de Doraimon s'espatlla quan Nobita l'està utilitzant per comprar en els grans magatzems del futur.

Director: Shibayama Tsutomu

Guió: Kishida Nobuaki; basada en una història original de Fujiko F. Fujio.

Música: Horii Katsumi

Durada: 81 minuts

País i any: Japó, 2002

- **EL CHICO (THE KID)** . Charles Chaplin

Un rodamón troba un nen en un carreró dels barris baixos d'una ciutat. Quan el nen fa cinc anys, el rodamón ja s'ha convertit en un pare orgullós i el seu fill, en un component necessari en el mètode que el pare té de guanyar-se la vida. Les temptatives, per part d'una agència de serveis socials, de separar el nen de l'ambient que l'envolta, i els

desesperats esforços del rodamón per tal de desmuntar el seu pla són la part dramàtica d'una història contada amb humor.

Guió, direcció, producció i música: Chaplin, Charles

Intèrprets: Chaplin, Charles; Coogan, Jackie; Purviance, Edna; Grey, Lita.

Fotografia: Toth, Rollie.

Producció : MK2; Warner Bros, 1921 (estrena); 2003 (edició DVD)

Pel·lícula muda en blanc i negre.

Durada: 50 minuts

- EL GAT SENSE CUA

El gatet Pere, que va néixer sense cua, arriba a la casa de la família Olsen tot fugint d'una granja on l'amo el volia eliminar.

Director: Stig Lasseby i Jan Gissberg

Guió: Leif Krantz, basat en la novel·la de Gösta Knutsson.

Distribuidora: Associació Cultural Cavall Fort- Drac Màgic-Rialles. ICIC de la Generalitat de Catalunya.

Any : Suècia, 1981

- EL GAT SENSE POR (Pelle Svanslòs i Amerikatt)

En Pere, el gat sense cua, viu plàcidament en companyia dels seus amics i la seva estimada Bella. En Paixà, el gat pinxo del barri, organitza una excursió pel bosc per posar-lo en ridícul, ja que el camí està ple d' entrebancs per a un gat que no té cua.

Director: Jan Gissberg, Stig Lasseby

Durada: 78 minuts

País i any: Suècia, 1985

- EL NADAL DE FÈLIX EL GAT (*Felix The Cat Shaves Christmas*)

Fèlix el gat, acompanyat del seu amic Poindexter. És Nadal i en Fèlix ajudarà que tots els infants puguin rebre els seus regals.

Durada: 71 minuts

Director artístic: Jay Thompson

Director d'animació: Denis Deegan

Director de Producció: Don Oriolo

Filmex Home Video

- **EL REI I L'OCELL** (*Le roi et l'oiseau*).

Associació cultural Cavall Fort- Drac Màgic-Rialles.

Nacionalitat: francesa

Direcció: Paul Grimault

Guió: Jacques Prévert i Paul Grimault (segons "La pastora i l'escura-xemeneies" de H.C. Andersen)

Producció: Les Films Paul Grimault, Les Filmes GIBE, Antenne 2. 1980

Durada: 87 minuts

Versió catalana: Albert Jané

- **EL RUISEÑOR DEL EMPERADOR** (Cisaruv Slavik, 1948)

Director: Jiri Trnka

Durada: 60 minuts

Cinema per a infants

- **EL VIATGE D'EN POPEYE: LES AVENTURES I DESVENTURES DEL MARINER**

POPEYE (en una espectacular animació en 3D).

Sempre acompanyat dels seus companys, Olivia i Brutus, Popeye comença un viatge per trobar el seu pare.

Durada: 44 minuts

Filmax

- **EL VIAJE DE LOS CUPELLILARGOS**

En busca del Valle Encantado.

Piecito i els seus avis compartiran un somni que els portarà a realitzar un fantàstic viatge junts. El Viatge dels "Cuellilargos" està ple de lliçons sobre l'amistat i la diversitat.

Director: Charles Grosvenor

Colección DIVERCINE 2.

Distribuïdor: Universal Pictures.

Durada: 81 minuts

- **ELS INCREÏBLES** (*The incredibles*)

Explica les aventures d'una antiga família de superherois que descobreixen que l'autèntica font dels seus poders són els altres.

Direcció i guió: Brad Bird
Producció: John Walker
Música: Michael Giacchino
Durada: 121 minuts
País i any: EUA, 2004

- **HERMANO OSO**. Walt Disney, 2004

Es narra una història basada en antics mites. Kenai, un nen impulsiu, és transformat per art de màgia en un ós. Des d'aquest moment haurà de veure el món des d'una perspectiva totalment diferent i aprendrà lliçons importants sobre la vida mentre lluita per recobrar la seva forma humana. Incapaç de comunicar-se amb el seu germà humà, Kenai es fa amic de Koda, un petit ós entremaliat. Junts emprendran un viatge arriscat en el qual es coneixeran a si mateixos, descobriran increïbles i bonics paisatges i coneixeran els simpàtics ants Rutt i Tuke, mamuts, moltons i altres personatges.

Durada: 85 minuts
Dibuixos animats
. Per treballar els valors de l'amistat.

- **HISTÒRIA D'UNA GAVINA I DEL GAT QUE LI VA ENSENYAR A VOLAR** (*La gabbianella e il gatto*),

Afortunata és una gavina acabada de néixer que queda a càrrec del gat Zorbas quan la seva mare mor enverinada per una taca de petroli al mar. Tota la comunitat de gats tindrà cura d'aquesta petita gavina. Afortunata haurà d'aprendre que no és un gat i haurà de fer l'esforç de volar com la resta de gavines.

Valor del respecte per un mateix i pels altres, pel medi natural. Valors de l'amistat i la solidaritat.

(solidaritat, compliment de la paraula donada, tolerància, justícia)

Fitxa tècnica:

Títol original: *La gabbianella e il gatto*

Director: Enzo d'Alò

Guió: Enzo d'Alò i Umberto Marino (basat en el llibre del mateix títol de Luis Sepúlveda)

Música: David Rhodes

Muntatge: Rita Rossi

Any: 1998

Nacionalitat: Itàlia

Durada: 75 minuts

Gènere: animació

Versió catalana

- LA FLETXA BLAVA (La freccia azzurra, 1996).

Cada Nadal, la Befana, una bruixa bona, porta joguines a tots els nens i les nenes d'Itàlia que s'han portat bé. Però aquest any, el seu ajudant, el cobdiciós Dr. Scarafoni, vol obligar els pares rics a pagar les joguines, i no pensa portar res als nens i nenes pobres! Per poder dur a terme el seu sinistre pla, aconsegueix que la Befana es posi malalta. Per això les joguines decideixen escapar-se: pugen a la Fletxa blava, un meravellós tren de fusta, i s'ofereixen ells mateixos als nens...

Guió: Enzo d'Alò & Umberto Marino (basada en el llibre de Gianni Rodari)

Personatges i disseny: Paolo Cardoni

Animació: Silvio Pautasso

Música: Paolo Conte

Director: Enzo d'Alò

Producció: La llanterna màgica/Fama films/Monopoly Productions/Media Investment Club.

Versió catalana Cromosoma

Durada: 90 minuts

- LA GRAN BIBLIOTECA DE LES TRES BESSONES

Títols de la col.lecció:

- Tres Bessones, Les: El Quixot

- Tres Bessones, Les: Gutenbeg

- Tres Bessones, Les: Velázquez

- Tres Bessones, Les: Viatge al centre de la terra

- Tres Bessones, Les: W. Amadeus Mozart

- Tres Bessones, Les: Vicent Van Gogh
- Tres Bessones, Les: Tutankamon
- Tres Bessones, Les: El món del cinema
- Tres Bessones, Les: Cyrano de Bergerac
- Tres Bessones, Les: Moby Dick
- Tres Bessones, Les: Dr. Jekyll i Mr. Hyde
- Tres Bessones, Les: El llibre de la selva
- Tres Bessones, Les: El taller de Gaudi
- Tres Bessones, Les: Tristany i Isolda
- Tres Bessones, Les: Wat i la màquina de vapor
- Tres Bessones, Les: El mag Merlí
- Tres Bessones, Les: La flauta màgica
- Tres Bessones, Les: Thor el viking
- Tres Bessones, Les: La màquina del temps
- Tres Bessones, Les: L'home invisible

Productora: Cromosoma
Dibuixos: Roser Capdevila.

- LLEGENDES DE L'OCEÀ (*Jacque's Cousteau ocean Tales*)

Bassada en les experiències del comandant Jacques Cousteau.

Capítols:

- En búsqueda de l'Atlàntida
- Els taurons martell de l'illa del coco

Durada: 80 minuts

Any de producció: 2002

Direcció i disseny: Kisler

Música: Claude Castonguay

Distribuïda per Selecta Visión S.L.

Doblatge cedit per Televisió de Catalunya

- MARTINA I ELS RATOLINS. (*Cirkeline: Storbyens mus*)

La petita Martina viu tranquil.lament al camp amb els seus amics, els ratolins. Tot canvia quan fan una visita a la ciutat, on coneixeran altres personatges i descobriran les dificultats de la vida urbana.

Nacionalitat: Danesa, 1998

Director: Jannik Hastrup

Durada: 60 minuts.

Cinema per a nois i noies. Associació cultural Cavall fort- Drac Màgic- Rialles

Versió catalana: Albert Jané

- MARY POPPINS

Mary Poppins (Julie Andrews) converteix màgicament cada tasca en un joc i cada dia en una apassionant aventura.

Director: Robert Stevenson

Guió: Bill Walsh Don DaGradi

Música: Richard M. I Robert B. Sherman

Any de producció: 1964

Durada: 133 minuts

Dibuixos i imatge real.

Distribuïda per Buena Vista Home Entertainment (TWDCI, S.L.)

- SAMSÓ I SALLY (Samson og Sally)

Samsó i Sally són dues balenes que viuen amenaçades pels perills de la civilització humana. Per posar fi a aquesta situació, Samsó surt per buscar la llegendària Moby Dick cap a l'antiga terra submergida de l'Atlàntida... En aquesta travessia protagonitzarà un seguit d'aventures amb les quals proposa un missatge valuós: el dret a la vida i la llibertat de tots els ésser vius.

Director: Jannik Hastrup.

Versió catalana: Ricard Vinyes, 2001

Durada: 63 minuts

- **SIMBAD**, la leyenda de los siete mares (Sinbad - Legend of the Seven Seas)
Simbad, un pirata temerari, és acusat de robar el Llibre de la Pau, i per aquest motiu és condemnat a mort. El salvarà el seu vell amic, Prometeo, príncep de Siracusa.

Direcció: Patrick Gilmore i Tim Johnson.
Guinista: John Logan
Productor: Mireille Soria i Jeffrey Katzenberg
Música: Harry Gregson-Williams
Durada: 85 minuts
EUA, 2003

- **SPIRIT** El cavall indomable.
Spirit, un jove poltre salvatge, viu un munt d' aventures per tal de salvar la seva terra i recuperar la llibertat.

Col·lecció DIVERCINE 2. Distribuïdor: Universal Pictures
Director: Nelly Asbury i Lorna Look
Guió: John Fusco
Producció: Mireille Soria i Jeffrey Katzenberg
Música: Bryan Zimmar
Durada: 83 minuts
EUA, 2002

- **SOCORS, SÓC UN PEIX**
Dos germans i un amic viuen una aventura increïble i es converteixen en peixos per haver begut una poció. Tornar a la normalitat serà tota una aventura i hauran de conviure amb les coses bones i dolentes que hi ha en el fons del mar.

Director : Stefen Fjeldmark i Michael Hegner.
Guió: Stefan Fjeldman, Karsten Killerich i John Olsen
Producció: Egmont Imagination, Minich Animation, EIV Enterteinment i Terraglyph
Durada: 84 minuts
Dinamarca, 2001

- **TOY STORY**
És la història de Woody ,el vaquer favorit de totes les joguines d'Andy, i Buzz, un nino astronauta supertecnològic, i de molts d'altres personatges.

Director: John Lasseter
Guió: Andrew Stanton, John Lasseter, Joel Cohen & Varis

Música: Randy Newman
Durada: 80 minuts
Any de producció: EUA, 1995

- **WALLACE & GROMIT** (La maldición de las verduras)
S'apropa el concurs anual de verdures gegants i es desencadena una autèntica vegetalmania al poble on viuen Wallace i Gromit.

Direcció: Nick Park i Steve Box
Guió: Steve Box, Nick Park, Bob Baker i Mark Burton
Música: Julian Nott
Durada: 85 minuts
Regne Unit

7.2.- **Groc**: films per descobrir i aprendre coses

- **BABY BACH**. Aventura Musical.
Mostra els beneficis de la música clàssica en els nadons i els més petits (0 a3 anys).
És un producte Baby Einstein.

Durada: 30 minuts
Distribuïda per: Essential Minds S.L.
Any de producció: 2001, Regne Unid
The Walt Disney Company

- **BABY BEETHOVEN** La Sinfonía de la diversión.

Mostra els beneficis de la música clàssica amb imatges molt estimulants i plenes de color.
Durada: 30 minuts
Distribuïdora: Baby Einstein
Any: 2001, Regne Unid

- **BABY GALILEO.** Descubriendo el cielo.

Presenta les meravelles del cel, el sol i la lluna, núvols, estels, planetes.

Durada: 30 minuts

Any: 2001, regne Unid

Distribuïdora: Baby Einstein

- **BABY MOZART.** Festival Musical.

Mostra els beneficis de la música clàssica en els més petits (de 0 a 3 anys).

És un producte Baby Einstein que utilitzen objectes del món real, música, art, llenguatge, ciència i natura per presentar el món que envolta els més petits.

Durada: 40 minuts

Distribuïda per: Essential Minds S.L.

Any de producció: 2000

The Walt Disney Company

- **BABY SHAKESPEARE.** Mundo de Poesía

Presenta 12 paraules comuns que es poden trobar en el ric context de poemes clàssics i la bellesa de la natura.

Durada: 30 minuts

Any 2001, Regne Unid

Distribuïdora: Baby Einstein

- **COSES DE CASA.** Barcelona Multimedia. AAVV.

Què fan les coses de casa quan no se les mira ningú? Aquí descobrireu la vida secreta de forquilles i ganivets, botes i raspalls, tisores i mitjons.

En català (2005).

- **D'ON VÉENEN ELS ALIMENTS.**

Partint de fets quotidians s'explica, amb pocs elements, la procedència d'alguns aliments bàsics: pa, vi, oli, sal i arròs, i el seu procés d'elaboració. Tracta del temps per plantar, el creixement, la collita, l'emmagatzematge, etc. La guia didàctica inclou la descripció del contingut, l'objectiu, les informacions complementàries i alguns suggeriments didàctics per abans i després del visionat.

Realització: Amill, Edmon; Martí, Antoni; Roca, Xavier; Simó, Joan.;

Locució: Bertrán, Elena.

Guia didàctica: Simó, Joan.

Fundació Jaume Bofill; (Barcelona); 2004; (edició DVD)

Durada: entre 4minuts i 6 minuts cada capítol.

- **EL BOSC EN PERILL** (Kalle stropp och Grodan Boll pa suindlande aventyr). Cinema per a nois i noies. Associació cultural Cavall fort. Drac Màgic. Rialles.

Durada: 83 minuts.

- **ELS CONTES CONTATS.**

Anglès fàcil amb Les Tres Bessones (DVD que conté els contes, els jocs, les cançons...)

Text anglès: Casilda Regueiro

Traducció: Elisabet Capdevila

Edició i disseny: Equip Cromosoma

Cromosoma SA, 2006

Durada: 30 minuts.

Títols dels contes:

En Polzet- TOM THUMB

La Sireneta- THE LITTLE MERMAID

El soldadet de plom- THE TIN SOLDIER

La Rateta presumida- THE LITTLE MOUSE

Les set cabretes- THE WOLF AND THE SEVEN KIDS

L' Alí Babà i els quaranta lladres- ALI BABA

El sastre valent- THE BRAVE LITTLE TAILOR

La Lletera- THE MILKMAID

En Joan sense por- FEARLESS JOHN

La Blancaneus i els set nans- SNOW WHITE

- ELS SOMNIS DE JANA

És una sèrie de dibuixos animats realitzats per Cristina Lastrego i Francesco Testa. Quan la Jana s'adorm es troba amb el seu amic Tomasot, un drac vermell i gras que té bon cor i fa uns berenars molt bons. La Jana i el seu gos Xixo viuen amb en Tomasot moltes aventures.

És una col.lecció de 52 capítols, per a nens i nenes de 3 a 7 anys.

* Tomasot i la catifa voladora

Inclou els següents episodis:

Tomasot i la catifa voladora.
Tomasot i el llac glaçat.
Tomasot i el gegant dolent.
Tomasot i les estrelles del cel.
Tomasot va a buscar bolets.
Tomasot i les ombres xineses.
Tomasot i el vent del nord.
Tomasot i el lleó.

* Tomasot i el lladre de pastissos

Inclou els següents episodis:

Tomasot i el lladre de pastissos.
Tomasot i la princeseta.
Tomasot i els fantasmes.
Tomasot i les petxines.
Tomasot i la flauta.
Tomasot i les petjades.
Tomasot en barca pel llac.
Tomasot i els núvols de primavera.
Tomasot juga a fet i a amagat

* Tomasot i l'enemic dels llibres

Inclou els següents capítols:

Tomasot i l'enemic dels llibres
Tomasot i l'aiguamoll negre.
Tomasot i el mirall màgic.
Tomasot i els nens robats.
Tomasot i els colors de l'arc de Sant Martí.
Tomasot i les bombolles de sabó.
Tomasot visita la bruixa Camil.la

Tomasot i el mapa del tresor
Tomasot i les gemmes lluent

- EL VIATGE DE LA PASTANAGA

Una noia descobreix al cistell de la compra una pastanaga massa petita. Per això, les dues juntes inicien un viatge que els portarà fins al lloc d'origen de les fruites i les verdures.

Durada: 18 minuts 21 segons
Col·lecció de Vídeos Didàctics. Generalitat de Catalunya, Departament d' Ensenyament.

- EP! RINRINGUES

A través d'un personatge animat, en Rinringues, i el seu company d'aventures, en Ramonet, es presenten les principals normes de seguretat que cal observar com a vianant. El fil argumental permet deduir com cal comportar-se per creuar els carrers.

Sèrie d' Educació Viària. Col·lecció Vídeos Didàctics. Generalitat de Catalunya. Departament d' Ensenyament.
Durada: 23 minuts 30 segons
Guió: Jesús Borràs i Antoni Colomer
Idea inicial: Montserrat Fortuny
Realització: Anna Turbau

- KID-KIDS

Sèrie didàctica d'animació on els infants descobreixen el món de les professions, se'ls inicia en un segon idioma, l'anglès, i mostra la importància dels valors emocionals.

Títols disponibles en tres versions: castellà-anglès, català-anglès i euskera-anglès.
Durada: DVD 26 minuts + extres.
Recomanat per a nens i nenes de 3 a 6 anys.
Distribució: Essential Minds

* Descobrint els bombers. Importància d'ajudar-se els uns als altres.

* Descobrint els metges. Valors de la paciència, l'empatia i la cooperació.

* Descobrint els cuiners. Importància de saber escoltar, el respecte a l'espai, el compromís,...

- * Descobrint els carters. Importància de ser responsable i perseverant.
- * Descobrint els policies. Treball en equip, complir les regles, respectar i ajudar els altres.
- * Descobrint els astronautes. Importància de ser valent, de cooperar i de la integració social.

- LES MAGILLETRES

Sèrie animada que ajuda els més petits a descobrir el món màgic de les lletres.

01. Oh, quin aniversari (conèixer la lletra O)
02. La Magilletra ballarina (conèixer la lletra I)
03. El segrest de la Magilletra U (conèixer la lletra U)
04. Una tarda terrorífica (conèixer la lletra E)
05. Una història de dracs (conèixer la lletra A)
06. Vehicls d'ocasió (conèixer la lletra P)
07. Un dia al mar (conèixer la lletra M)
08. Un mercat persa (conèixer la lletra T)
09. La gran escalada (conèixer la lletra C)
10. El parc d'atraccions (conèixer la lletra L)
11. Un foc perillós (conèixer la lletra N)
12. Perdudes al desert (conèixer la lletra B)
13. Aventura a l' Amazònia (conèixer la lletra S)
14. La flor miraculosa (conèixer la lletra G)
15. La màquina de fer malsons (conèixer la lletra F)
16. A tot tren (conèixer la lletra D)
17. Jocs de neu (conèixer la lletra H)
18. Atrapades dins la piràmide (conèixer la lletra J)
19. Misteri a la biblioteca (conèixer la lletra K)
20. Una visita al zoo (conèixer la lletra Q)
21. Baixada pel riu (conèixer la lletra R)
22. Idees llunàtiques (conèixer la lletra V)
23. Perill aeri (conèixer la lletra X)
24. Un viatge en globus (conèixer la lletra Y)
25. L'illa dels lloros (conèixer la lletra Z)
26. Un autèntic tresor (conèixer la lletra W)

Versió catalana (1996)

Durada: 5 minuts cada capítol.

Producció executiva: Oriol Ivern

Idea original: Roser Burgués

Guió: Albert Vinyoli

Realització: David Cid

Música Original: Albert Moraleda

Producció: Hamilton Mendes

Cromosoma TV Produccions

(Amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya)

- **LOS LUNNIS. ENGLISH PARA TODOS.**

21 llibres - DVD on els més petits aprendran els nombres, els colors altre vocabulari mitjançant diferents històries.

Edició: Planeta De Agostini
Coordinadora pedagògica i lingüística: Rosario Outes
Metodologia: Planeta De Agostini Idiomes
Dibuixos Lunniclopedia: IBOIX estudi, MUFAnimation
Dibuixos Lunnigames: Bié, Gustavo Regalado
Fotografies: Corbis
RTVE, 2006
Durada: 50 minuts

- **MAISY**

Aprèn els colors i els nombres (de 0 a 4 anys)

Episodis:

- L'autobús
- Juguem a fet i a amagar
- Taques
- Els ous
- Els núvols
- La collita
- El circ
- El cobert
- El pal
- El tren

Durada: cada capítol uns 6 minuts aprox.

Creació: Lucy Cousins

Editat: Universal Pictures International Limited, 2005.

- **ROVELLÓ**

Número 1

- *La cerca d'una llar*: El Rovelló és un gosset propens a ficar-se en embolics. Per començar, fa poc que ha estat acollit per una família i ja es perd enmig del bosc. I al bosc, de nit, hi ha tants sorolls...

- *Estrella de circ*: El circ és un món fascinant. Al Rovelló no cal temptar-lo gaire per convèncer-lo d'enrolar-se en un circ com un artista més. És clar que no sempre tot és tan bonic com sembla a primer cop d'ull. Aquesta és una dura lliçó que el Rovelló haurà d'aprendre.

La Galera. TV3. Enciclopèdia catalana.

Número 4

- *Roses i llibres*: una nit el Rovelló enxampa el Fredolic robant roses. Després de fer-lo fora, el Rovelló enumera les roses i es punxa el nas. Enrabiad, destrossa els rosers, pensant que l'estan atacant. L'endemà, s'adona de la gravetat del que ha fet: tots els habitants de Navell comptaven amb aquelles roses per a la diada de Sant Jordi. Penedit, tractarà d'aconseguir roses d'on sigui...

- *La primavera ja és aquí*: el Rovelló observa que des de fa uns dies hi ha molt moviment a tot arreu. Persones i animals es mouen amunt i avall inquietes, buscant estar a prop dels altres i també cercant parella. El Guitarra li explica que el que està passant té molt a veure amb la nova estació, i que algun dia també ell ho notarà. Al cap d'uns dies, el Rovelló sentirà unes ganes inusuals de visitar la Coloma.
La Galera. TV3. Enciclopèdia catalana. Any 2004

- **SO smart!** *Primeras palabras en inglés.*

Durada: 30 minuts

Distribució: Essential Minds S.L.

- THE TRYPLERS BABYES

Aquesta sèrie és un spin-off de Les Tres Bessones i es basa en petites aventures que corresponen als petits fets de la vida quotidiana de qualsevol infant de qualsevol lloc del món. Fets que poden anar des de menjar o no voler menjar unes farinetes a una nit d'insomni, aprendre a cordar-se un botó o a fer pipí a l'orinal.

Idea Original, Autor: Roser Capdevila, Elisabet Ballart, Marta Capdevila.

Directors: Jordi Muray, Maria Gol.

Música: Pep Lladó

Script Editor: Eulàlia Cirera

Guions: Gisela pou, Elisabet Ballart.

Coproducció: Televisió e Catalunya.

Durada: 6 minuts cada capítol

Cromosoma SA, 2006

- **TEO.** *En Teo i els transports públics*

En aquest volum en Teo s'ho passa molt bé anant de compres amb Clara i la seva mare en autobús. El trajecte li portarà aventures inoblidables de les que aprendrà moltes coses. Moltes més coses podrà aprendre als següents capítols: Teo a l'aquari, Teo vol ser bomber, Teo en bicicleta per la ciutat, Teo fa fotografies, Teo aprèn a compartir, Teo a la fira, Teo aprèn a contar i a llegir i Teo aprèn a pintar.

-

Direcció: Claudio Biern Boyd

Durada: 60 minuts

SAV Editora 1995-1999

- **TEO.** *En Teo visita una granja escola*

Teo visita una granja en companyia del seu professor i alguns companys de la classe. Coneixerà d'on venen els aliments i com els nens poden aprendre a relacionar-se amb els animals i la natura.

- **VITAMINIX.** Si menges sa, estaràs sa.

La finalitat d'aquesta sèrie és ensenyar als infants la importància d'una alimentació sana i equilibrada. Un animal diferent a cada capítol s'identificarà amb els aliments per tal descriure els beneficis d'una alimentació sana, la manera de menjar i les quantitats diàries necessàries per a l'alimentació.

Número 1: Vitamines i minerals

Número 2: Aliments

Número 3: Aliments i valors

Durada: 70 minuts

Any de producció: 2004, Generalitat de Catalunya.

7.3.- Vermell: films de contes

- **CAILLOU**. Basada en els llibres presentats per Editions Choulette Cinar Animatione i Elastic.

Caillou és un nen de quasi quatre anys que descobreix i explora cada dia un munt de coses i va aprenent contínuament. Caillou viu amb els seus pares, que sempre l'ajuden i orienten, i la seva germana petita. També hi ha molts contes on surten els seus avis.

Director: Jean Pilotte

Any de producció: 1997

Uns quants exemples dels contes que es poden visionar són:

- * Los amigos de Caillou
- * Caillou da la vuelta a la manzana
- * El escondite de Caillou
- * El regalo de cumpleaños de Caillou
- * Caillou y Gilbert
- * La noche de verano de Caillou
- * Caillou tiene miedo de los perros
- * Caillou va al zoo
- * Caillou barre las hojas
- * Caillou se va de camping
- * Caillou aprende a nadar
- * La nueva canguro de Caillou
- * Caillou aprende a patinar
- * Caillou hace un nuevo amigo
- * Caillou va a un parque de atracciones

- **EL REY OTIS EN EL REINO DE LA BONDAD.** Ser paciente El cuento de Phoose.

No és fàcil créixer al desert de Nowata. Phoose i els seus amics estan cansats d'esperar que arribi l'aigua. Després de moltes desventures, és la paciència qui fa que el seu somni es converteixi en realitat.

Durada: 30 minuts

Distribució: Essential Minds

Any: 2002, Regne Unit

- **EL REY OTIS EN EL REINO DE LA BONDAD.** Saber compartir. El cuento de McFlicken

Durada: 30 minuts

Distribució: Essential Minds

Any: Regne Unid, 2002

- **EL NINOT DE NEU.**

Director: Raymond Briggs

Un relat sobre l'amistat que neix i creix entre un nen i el seu ninot de neu. Junts, els nostres dos amics sobrevolaran ciutats fantàstiques i terres llunyanes. Un meravellós conte d'hivern realçat per la qualitat excepcional de la producció gràfica i musical.

ALINCO, S.A - AURA COMUNICACIÓ, 1992 (amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura).

- **LA OCA CARLOTA Y EL GATO TOMÁS. Y DOS CUENTOS MÁS:** LA HISTORIA DE SAMUEL BIGOTES Y EL SASTRE DE GLOUCESTER. El món de Beatriz Potter. Filmax.
Durada total: 78 minuts.

- **LES TRES BESSONES, CONTES:**

Les Tres Bessones, Alí Babà i els quaranta lladres.

Les Tres Bessones: contes clàssics 1 i 2.

Les Tres Bessones: contes orientals.

Les Tres Besones i el Flautista d'Hamelín

Les Tres Besones i el vestit nou de l'emperador.

Les Tres Bessones i en Barbablava.

Les Tres Bessones i en Polzet.

Les Tres Bessones, en Tom i la Guida.

Les Tres Bessones, la Blabcaneu i els set nans.

Les Tres Bessones i la Caputxeta vermella.

Les Tres Bessones: La princesa i el pèsol.

Les Tres Bessones: La rateta que escombrava l'escaleta.

Les Tres Bessones i la Ventafocs.

Les Tres Bessones: Pinotxo.

Il·lustracions: Roser Capdevila

Productora: Cromosoma

- **KIRIKÚ I LA BRUIXA** (KiriKou et la sorcière) Ocelot, M. 1998.Universal.

Kirikú neix en un petit poblat maleït per la bruixa Karabà. Quan Kirukú demana les causes del comportament de la bruixa, ningú li dóna cap resposta convincent. Per aquest motiu travessarà la muntanya prohibida on viu el seu avi, un savi que pot respondre els seus dubtes.

Director: Michel Ocelot

Productors: Didier Brunner, Jacques Vercyssen i Paul Thiltges

Direcció de fotografia: Dominique Lefèvre (III)

Música: Youssou N'Dour

Distribuïdora: Altafilms.

Durada: 71 minuts

França, 1998

- **KIRIKÚ I LES BESTIES SALVATGES** (2005) de Bénédicte Galup i Michel Ocelot.

L'avi, l'home amb més saviesa i experiència de la tribu, ens explica noves aventures de Kirikú.

- **TEO**

Teo és un curiós i simpàtic nen d'uns 4 anys amb el que vius moltes aventures.

- Teo va de vacances.
- Teo a l'escola
- Teo fa entremaliadures
- Teo en un dia de festa
- Teo juga a l'aire lliure
- Teo està malalt
- Pau al parvulari
- Puc visita el veterinari.

PLANETA JUNIOR 1995.

Distribuidor SAV EDITORA. En català. 60 minuts.

7.4.- **Verd:** curts d'animació

- **BABAR.** El elefante que no olvidarás.

Sèrie d'animació en DVD.

- El país del hielo.
- El país de los piratas.
- El país de las brujas.

En castellà.

Distribuidor: SAV EDITORA.

Durada: Canadà, 75 minuts

- **BABAR.** El país de los juguetes:

- El comienzo del viaje
- La aventura en la gran isla
- El país de la diversión
- El país de los juguetes

Durada: 100 minuts

Productora: NELVANA LIMITED/ELLIPSE ANIMATION SNC/KODANSHA LTD

Nacionalitat: Canadà

Titularitat: SAV EDITORA

- CINEMA D'ANIMACIÓ TXEC:

**La formiga Ferda*. Animació de titelles. Blanc i negre. 10 minuts. 1942. Guió, realització i animació: Herminia Tyrlová. Adaptació del conte original d'Andrej Sekorá.

**La pilota enjogassada*. Titelles i objectes animats. Color. 18 minuts. Realització: Hermínia Tyrlová. Animació: Ludvik Kadlecek.

**El talp i el carmel*. Dibuixos animats. Color. 9 minuts. 1970. Realització i guió: Zdenek Miler.

**El Domoni domesticat*. Animació de paper retallat. Color. 12 minuts. 1973. Realització: Karen Zeman.

**La catifa voladora*. Animació de paper retallat. Color. 15 minuts. 1973. Realització: Karen Zeman.

- CINEMA D'ANIMACIÓ ESLOVAC 1967-1988:

**La Dita a correus* (Vítor Kubal, 1967): Dita és una nena que tot seguint una papallona s'allunya de casa seva.

**El gos i els pardals* (Milan Petrovsky, 1969): Un caçador i un gos ajuden els pardelets a trobar la seva mare.

**Encara millor!* (Vladimir Pikalík, 1981): En Pepet s'adona de quina és la millor joguina que té.

**Sac de modista* (Frantisek Jurisic, Stefan Martanz, 1988) :

**Vola, vola i fem volar* (Frantisek jurisic, 1988): L'arribada d'un plat volador farà descobrir noves maneres de conviure i jugar.

- CINEMA D'ANIMACIÓ FINLANDÈS:

* *La locomotora* (1978)

* *El nap* (1983)

* *Bla, bla, bla* (1985)

* *La caputxeta* (1993)

* *El porquet volador* (1994)

Director: Heikki Prepula

Producció i realització: Cinètic
Durada: 47 minuts

- CINEMA D'ANIMACIÓ DE LETÒNIA Sèrie "Munk i Lemmy" (I)

Realització i guió: Skapáns, Nils.
Cinètic. Cinema i Audiovisuals, Programa de Mitjans Audiovisuals, 1998.

**El matí dels animals*. De bon matí, els animals es renten la cara i les dents, esmorzen i juguen. Ells són: l'ocell trapella, el tigre assenyat, l'hipopòtam tranquil, el cranc enganxós, els conillets llaminers i el talp dormilega.

**A volar!*: Munk i Lemmy veuen el seu amic tigre conill força desesperat, perquè la fruita que tant li agrada és a dalt de tot d'un arbre i no sap com enfilarse, quan això és tan fàcil per a un ocell.

**La cua*: Mentre Munk i Lemmy dormen a la vora del llac, un animalet ha perdut la seva cua. És a la boca del cocodril!. Qui l'hi ha posat?. Qui l'hi traurà?.

**Les banyes*" : Lemmy és tan menut que tots es veuen en cor d'espantar-lo. Unes banyes de cérvol dalt del seu cap li donen aspecte de valent i forçut, i ara és ell qui espanta els altres amb aires de KingKong. Fins que apareix un cérvol de debò.

* *L'avellana*"L'avellana": Lluny del seu entorn fèrtil habitual, Munk i Lemmy tenen gana. Uns pinyonets...una avellana!. Difícil de trencar però no impossible per al rinoceront. Al final, no calia tan d'esforç.
Durada: 30 minuts.

- CINEMA D'ANIMACIÓ DE LETÒNIA. Sèrie "Punk i Lemmy" (II)

Realització i guió: Skapáns, Nils.
Cinètic. Cinema i Audiovisuals, Programa de Mitjans Audiovisuals, 1998.

**La mama*: Tigreconill és perseguit per la seva mare que queda atrapada en un forat d'un arbre.
Durada: 5 minuts, 10 segons.

**El rosegador*. És un animal que ho rosega tot amb les seves dents.
Durada: 5 minuts, 30 segons.

**L'empipador*: A l'Empipador li diuen així perquè sempre fa alguna cosa que molesta els altres.
Durada: 5 minuts, 20 segons.

**El rinoceront*: Un exòtic rinoceront se sent atret per una gran pinya fresca.
Durada: 5 minuts, 40 segons.

- CINEMA D'ANIMACIÓ DEL QUEBEC.

Quatre curtmetratges canadencs de Frédéric Back

**Abracadabra*: Un mag ha robat el Sol i la Terra ha quedat enfosquida, una nena anirà a trobar-ho.

Durada: 9 minuts i mig.

**La creació dels ocells*: És una llegenda dels indis mimac.

Durada: 10 minuts.

**Il.lusió?*: Un mag que transforma tot allò que toca.

Durada: 11 minuts i mig.

**Taratà*: Una desfilada convocada amb la imaginació d'un nen.

Durada: 8 minuts i mig.

- CINEMA D'ANIMACIÓ TXEC

EL TALP

El talp i el paraigua

El talp i l'ou

El talp i les castanyes

Realització: Zdeněk Miler

DOROTEA

La Dorotea i el lloro

La Dorotea llaminera

La Dorotea vol ser famosa

Realització: Božena Možíšová

- **CLÀSSICS DE LA MGM I LA WARNER BROS** 1938-1955:

- *French Rarebit(1951)
- *Stage Door Cartoon(1944)
- *Bugs BunnyGets the Boid(1942)
- *Forest Fantasy(1955)
- *Little Brown Jug(1948)
- *The Squakin Hawk(1942)
- *The Mousemerized Cat(1946)
- *Window Shopping(1938)

- **EL CASTELL DE SORRA** (1977)

Óscar al millor curtmetratge d'animació l'any 1978.
Realització: Co Hoedeman

- **EL TEATRE DE MARIANA** (2004)

A l'escenari d'un teatre, un titella dóna vida amb la seva vareta màgica a tres figures sortides d'un barret: un saltimbanqui, un trapezista i un malabarista. Sobre la pista es crea el caos quan la vareta es trenca.

Siluetes tridimensionals, ninots i personatges reals.

Realització: Co Hoedeman

Música: Robert M. Lepage

Titellaire: Sylvie Chartrand

Durada: 15 minuts, 45 segons

- **ELS ANIMALS FOLLS I EIXERITS:**

Són sis curtmetratges protagonitzats per un ocell, un trigre i d'altres animals que volen viure en harmonia, tot i que no sempre ho aconsegueixen.

Valor del respecte vers un mateix i els altres.

* *L'ocellet*

* *Forats a la casa*

* *El matí*

* *El lladre*

* *De caps per avall*

* *Bon dia, salvatges!*

Realitzador: Nils Skapans/Dace Riduze. Produïts pels Estudis Animācijas Brigade de Riga.

Guió: Maris Putnins/ Nils Skapans

Música: Anrijs Krensberg

Imatge: Evalds Lacis/Péteris Trups

So: Maris Putnins

Anys: 1996-2000

Nacionalitat: Letònia.

Durada: 37 minuts

Gènere: ninots animats

- EN PINGU

En Pingu esportista. Vuit aventures protagonitzades pel Pingu.

Durada: 48 minuts.

Dirigit i animat per Trickfilmstudio Otmar Gutmann. 1993. BMG/Video.

* En Pingu troba promesa

* En Pingu va al metge

* En Pingu i la gavina descarada

* En pingu patina sobre gel.

* En Pingu i en Fingi en el gel

* En Pingu juga a curling

* En Pingu el músic

* En Pingu fa crispetes.

- PINGU. El casament
- PINGU. L'entremaliat
- PINGU. Les aventures d'en Pingu
- PINGU. Els jocs d'en Pingu

- **HERMÍNIA TYRLOVÁ** (1946-1986 Txecoslovàquia):

Els films combinen tècniques diverses: personatges reals amb ninots animats, o figures animades i retallades de textures diferents (roba, llana, plastilina, pa, fusta).

* *La revolta de les joguines*(1946): Un artesà de joguines construeix una de molt especial.

* *El bressol* (1950): una nena està ajaguda en un bressol mentre la mare renta la roba.
Durada:7 minuts

**La bola de vidre* (1964): una bola de vidre és motiu de conflicte entre diversos animals que intenten quedar-se-la.
Durada: 9 minuts

**Conte de la llana* (1966)

**El nus al mocador* (1969)

**Cançó de bressol* (1979): un nadó es distreu amb el vol d'un ocell.
Durada:8 minuts

**Conte de la roba estesa*(1986).

- **KIPPER**

Kipper està basat en els llibres infantils escrits i il·lustrats per Mick Inkpen.

Educació en valors: l'amistat.

Any de producció: Regne Unid, 1998

Durada: 100 minuts

Planeta Junior

10 capítols:

* *La fiesta sorpresa*

* *La Búsqueda del tesoro*

* *El pajarito de Jake*

- * *El Dinosaurio*
- * *El Trineo de Tiger*
- * *La Piscina*
- * *El viaje en globo de Arnold*
- * *El juego de magia*
- * *Tartas y colas*
- * *La caminata*

- **KOKI I.** La familia de pollastres més simpàtica i divertida.

Sèrie infantil amb animació de figures de plastilina, en la línia del Pingu. La història es desenvolupa en el sí d'una família de pollastres. La vida de la Koki, una nena d'edat pre-escolar, no és gens senzilla, i més si tenim en compte que és una gallina. La Koki i la seva entranyable família parlen un idioma molt particular: només emeten una sèrie d'estranyos sons, sense sentit aparent, però que connecten directament amb l'univers dels més petits.

Guió: Cooper, Gary i Meuwirth, Allan

Producció: Poe, Marie

Música: Gnutti, Rudy i Gil, Manel

Cine Nic Producciones de Animación SL: Children's Televisión Workshop Rightmedia.

Filmmax Home video, 2004 (edició DVD)

Durada: 13 capítols amb una durada total de 65 minuts (Del capítol 1 al 13)

Animació de figures de plastilina.

- **KOKI II:** Les noves aventures.

Guió: Cooper, Gary i Meuwirth, Allan

Producció: Poe, Marie

Música: Gnutti, Rudy i Gil, Manel

Cine Nic Producciones de Animación SL: Children's Televisión Workshop Rightmedia.

Filmmax Home video, 2004 (edició DVD)

Durada: 13 capítols d'una durada total de 65 minuts (Del capítol 14 al 26)

Títol original: KOKI 2 (ICIC Generalitat de Catalunya)

Filmmax Home video

- **LA CAPSA** (1989) Personatges i decorats retallats de cartró i fullola.

Realització: Co Hoedeman

Animació: Co Hoedeman

Música: Normand Roger

Durada: 10 minuts, 27 segons

Co Hoedeman des del seu estudi dóna els últims retocs al seu nou personatge que pren vida i descobreix el seu entorn.

- **LA LUA I EL MÓN**

La Lua és la protagonista d'aquests curtsmetratges, és una nena que es pregunta i busca respostes al costat dels seus pares i la seva granota Ota.

Producció executiva: Oriol Carbó

Producció Associada: Joan Cruells

Idea: Sílvia González

Guions: Dani Merino

Disseny Original: Luis Tinoco

Música: Carles Mestre

Producció de Triacon Audiovisual SL, Aurea Entertainment SL, Televisió de Catalunya 2003

Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família

65 capítols de 3 minuts de durada cadascú:

1. - Pobra Ota, quin mareig!
2. - Bombolles
3. - Quin escàndol
4. - Apila la pila
5. - Quin llop més brut!
6. - Potes de granota
- 7.- Jocs i llums
- 8.- L'Otamina contamina
- 9.- L'Otalisa
- 10.- La Lulúcia
- 11.- Al cole amb bici
- 12.- La caca de la Lulú
- 13.- Fulls i fulles
- 14.- Una nau molt especial
- 15.- La granota abandonada
- 16.- Xiclets
- 17.- Mosques a l'hivern
- 18.- O.T.A. L'extraterrestre
- 19.- Rínxols d'or i els tres ossets
- 20.- Quina bona idea!
- 21.- Porcs

- 22.- Mai més!
- 23.- Bon aniversari, mama
- 24.- Una sorpresa sense piles
- 25.- Cada cosa on toca
- 26.- La sirena Lualena
- 27.- La vigilant de la platja
- 28.- Llapis de colors
- 29.- Cantant sota la dutxa
- 30.- Sóc un monstre
- 31.- Quina por, el foc!
- 32.- La sargantana segrestada
- 33.- Quin embolic!
- 34.- D'on vénen les coses
- 35.- Toc! Toc! Toc!
- 36.- La festa d'aniversari
- 37.- Plantes
- 38.- El llibre ensopit
- 39.- La Lua a l'oest
- 40.- La molsa de paper
- 41.- La fada Lua
- 42.- La professora Luanstain
- 43.- Hiperespai
- 44.- La cançó dels bolets
- 45.- Bufaré i bufaré
- 46.- La deixalleria
- 47.- Una solució com una casa
- 48.- Tetrabrics
- 49.- La granota que no sabia nedar
- 50.- La consciència verda
- 51.- El vestit de l'emperadriu
- 52.- La Superlua i el jersei
- 53.- Otabup, la mascota
- 54.- El xucla-sol
- 55.- La Luaneu
- 56.- La col.lecció de papallones
- 57.- Bosses i més bosses
- 58.- Herois de veritat
- 59.- La història de la Lulú
- 60.- Un bon passeig
- 61.- El lladregot d'Otes
- 62.- Mitjanota i la ventilació
- 63.- L'Illa deserta
- 64.- Espècie en extinció
- 65.- El món de la Lua

D'altres exemples de capítols que podem visionar d'aquesta sèrie d'animació:

- * En temps dels avis (noves tecnologies)
- * Una vida de gos (estimació pels animals)
- * Paperassa (reciclatge)
- * La reina de la casa (tasques de la llar)
- * Sense tele (altres activitats a part de veure la televisió: jugar, pintar, fer teatre,...)
- * Superlua (ajudar els altres)
- * Indis o cowboys (respecte per tots)
- * Estalviant electricitat (com estalviar energia)
- * A mullar-se! (nèts i polits)
- * Demanar perdó (el valor de l'amistat)
- * Qui és l'Ota? (origen i procedència de la granota)
- * El menjar sa (alimentació saludable)
- * El llop a casa (pors nocturnes)

- LA VACA CONNIE:

Casa DVD conté 6 capítols d'una durada total de 50 minuts.
Films Neptuno- Enciclopèdia Catalana.

La vaca Connie 1

- La papallona tafanera
- El regal de la mare
- L'arbre de Nadal
- El gat llest
- Els núvols mandrosos

- El gosset abandonat

La Vaca Connie 2

- El cuc lleig
- La Connie coneix la seva àvia
- El guillot rondinaire
- L'ocell Wally
- Jugant a fet i amagar
- L'osset

La Vaca Conni 3

- La Vaca Connie el fred
- El fantasma de la neu
- El ninot de neu
- El llop
- L'esquirol treballador
- La font màgica

La vaca Connie 4

- La flor solitaria
- L'ocell que no sabia volar
- Visita a l'àvia
- Un mitjó per en Punxes
- La festa sorpresa
- El niu d'en Wally

- LES QUATRE ESTACIONS EN LA VIDA DE LUDOVIC. CO HOEDEMAN

L'osset Ludovic és el protagonista de quatre històries plenes d'encant i de tendresa ambientades en les quatre estacions de l'any. La primera "Una nina a la neu" ens parla sobre la relació entre un infant i la seva joguina preferida; La segona "Un cocodril al meu jardí" és una incursió al món del joc on la imaginació infantil es converteix en realitat; La tercera "Vacances amb l'avi" presenta el delicat tema del dolor compartit amb amor i complicitat entre un infant i el seu avi; per finalitzar "Un vent de màgia" ens mostra la fascinant descoberta de l'amistat i el seus poders màgics.

Produccions ONF. Canadà 48 minuts.

Realització, animació, càmera: Hoedeman, Co

Guió: Hébert, Marie-Francine

Ninots: Kruip, Lilian

Decoració. Rondeau, Denis

Música original: Lavoie, Daniel

Veus: Léveillée, Johane; Ball, Sonja

Veus en català: Plans, Sira

ONF Canadà Produccions; Cinètic i audiovisuals.

Producció: Sedcary, Thérèse

* Ludovic- *Una nina a la neu* (1998)

* Ludovic- *Un cocodril al meu jardí* (2000)

* Ludovic- *Vacances amb l'avi* (2001)

* Ludovic- *Un vent de màgia* (2002)

- LOS TRES CERDITOS Y OTROS OSCAR DE DISNEY.

9 curts animats de Disney, seleccionats per haver aconseguit cadascú d'ells un OSCAR a la categoria de "Millor curt animat".

Flowers and trees (Flors i arbres). Oscar a 1931/32

Three little pigs (Els tres porquets) Oscar a 1932/33

The tortoise and the hare (La llebre i la tortuga). Oscar a 1934.

The orphan kittens (Els tres gatets orfes) Oscar a 1935.

The country cousin (Ratolí de ciutat i ratolí de camp) Oscar a 1936.

The old mill (El vell moliner) Oscar a 1937

Ferdinand the bull (El brau Ferdinand) Oscar a 1938

The ugly duckling (L'aneguet lleig) Oscar a 1939.

Lend a paw (¡Pluto! ¡ Dóna un cop de mà!) Oscar a 1941.

Color. 72 minuts

- **MATRIOSKA** (1970) Nines de fusta

Matrioska és un joc de nines que encaixen perfectament una dins de l'altra. Co Hoedeman les anima convertint-les en ballarines

Realització i imatges: Co Hoedeman
Animació: Co Hoedeman, Jana Bendova
Música: Don Douglas
Durada: 4 minuts, 46 segons

- **MICKEY a todo color.** Volum 2 (1939- 2004). Tesoros Walt Disney.

Disc 1: 18 curts de Mickey

Disc 2: 2 curts de Mickey

Inclou presentacions exclusives de l'historiador cinematogràfic Leonard Maltin.

- **MIFFY Y SUS AMIGOS**

2 episodis:

- Miffy va al zoológico

- El cumpleaños de Miffy

Durada: 2x24 minuts
Director artístic: Dick Bruna
Director supervisor: Jeroen van Blaaderen
Música: Soundscape
Veu Miffy: Carme Calvell- Cançons: Ana Valeiras
Basat en l'obra de Dick Bruna (1953-2005)
DVD Spain General Distributions S.L.

- POSTMAN PAT 4 (*Postman Pat and his black and white cat*)

La sèrie original del carter més famós del món i el seu gat Jess.

Durada: 75 minuts

Escrit per John Cunliffe

Dirigit per Ivor Wood

Animació: George Laban

Música: Bryan Daly

Produït per Woodland Animations LTD 1996

1.- Postman Pat i el forat a la carretera

2.- Postman Pat i l'armadura

3.- Postman Pat està fet un embolic

4.- Postman Pat es perd l'espectacle

5.- Postman Pat i l'estel

- TODO SOBRE DONALD (1934-1941) Tesoros Walt Disney

- Disc 1: 20 curts de Donald

- Disc 2: 16 curts de Donald

Durada: 289 minuts

Distribuïda per Buena Vista Home Entertainment (TWDCI, SL)

- **TXÚ-TXÚ** (1972)

Una nena i un nen dibuixats sobre tres cubs de fusta juguen, corren i salten entre altres cubs d'un joc de construccions. El drac és convertit en tren, que fa txú, txú,...

Personatges i decorats fets amb peces d'un joc de construcció.

Realització: Co Hoedeman

Animació: Jana Bendova

Música: Normand Roger

Durada: 13 minuts, 52 segons

8.- Vocabulari bàsic de cinema per a infants

Treballar el vocabulari fílmic és ampliar i enriquir el vocabulari dels nostres alumnes. No podem parlar de formació en l'art cinematogràfic sense utilitzar el seu llenguatge i conèixer el seu codi. Aquest vocabulari s'anirà adquirint progressivament al llarg de l'educació infantil, dins el cicle de parvulari. Els nostres infants aniran assimilant progressivament i ampliant les seves referències cinematogràfiques mitjançant els diferents recursos utilitzats al llarg d'aquesta etapa: contes, pel·lícules i diferents activitats d'ensenyament -aprenentatge que es proposen a les tres unitats didàctiques.

Una altra possibilitat és elaborar un diccionari de cinema fet pels pàrvuls i enquadrant per fer-ne ús a la biblioteca d'aula. Dibuixos realitzats pels infants i transcrit amb l'ordinador tal com hagin assimilat el significat de les diferents paraules relacionades amb el món del cinema. D'aquesta manera es pot anar fent un banc d'imatges amb la intenció d'enquadrar-les i obtenir així un petit diccionari il·lustrat de les paraules apreses, que pot restar obert a noves incorporacions a mida que es van formant cinematogràficament.

Així doncs, aquesta seria una activitat més d'ensenyament- aprenentatge realitzada pels infants a l'educació infantil, i es confegiria progressivament al llarg de tot el curs escolar i partiria dels seus nous descobriments.

El vocabulari recollit per als nens i les nenes de parvulari és el següent:

- **Actor i actriu:** són els encarregats de donar vida a un personatge. Segons el paper i el treball que desenvolupin poden ser l' estrella, un personatge principal o secundari, un figurant, un extra o un doble.
- **Acció:** allò que s'esdevé durant el dia, la nit, el matí o la tarda.
- **Animació:** tècnica que consisteix a crear la il·lusió de moviment mitjançant la unió de seqüències d'imatges in mòbils.
- **Autor:** qui realitza l'obra cinematogràfica.
- **Argument:** resum dels fets més importants de la pel·lícula.
- **Blanc i negre:** pel·lícula que veiem en tonalitat de grisos i entre el blanc i el negre.
- **Càmera:** basada en els mateixos principis òptics que la càmera fotogràfica, és una càmera obscura que està dotada d'un motor d'arrossegament que mou la pel·lícula.

- **Càmera digital:** permet transmetre les imatges directament a l'ordinador.
- **Càsting:** procés de selecció dels actors pel posterior repartiment del film.
- **Cartoon:** caricatura, pel·lícula de dibuixos animats.
- **Cinema:** l' art de la creació de films. Terme procedent de la veu grega Kinema, que significa moviment. És l'art de les imatges en moviment que es projecten en una pantalla de forma narrativa i té un ritme en l'espai i en el temps. El cinema és un art narratiu.
- **Cinèfil/a:** persona aficionada al cinema.
- **Cinema mut:** les pel·lícules desproveïdes de so. Registre tan sols d'imatge, sense pista d' àudio, associat a la pel·lícula o cinta.
- **Cine fòrum:** la projecció d'una pel·lícula i el seu col·loqui posterior; establiment d'un diàleg del contingut posterior al visionat.
- **Cinematògraf:** així van anomenar el seu invent els germans Lumière. Kinema i grahein: literalment "moviment i escriure", és a dir, escriure el moviment.
- **Claqueta:** pissarreta de fusta amb informació escrita de la pel·lícula.
- **Congelar (la imatge):** és l'acció que permet aturar una imatge de cinema durant un període de temps.
- **Color:** impressió de la llum sobre un cos i l'efecte que produeix en nosaltres a través de l'ull.
- **Curtmetratge:** film d'una durada inferior a trenta minuts.
- **Decorador/a:** especialista que fa la feina dels decorats.
- **Decorat:** conjunt d'elements pictòrics, plàstics, etc. que figuren el lloc de l'acció en una filmació. Espai artificial.

- **Diàleg:** fa avançar la història, reflecteix un personatge; ha de ser realista. Intercanvi de paraules entre personatges.

- **Desenllaç:** moment final d'un film.

- **Dibuixos animats:** tècnica de filmació que dóna moviment a dibuixos o d'altres objectes.

- **Director/a:** és la persona responsable de la pel·lícula; qui dirigeix els actors i el creador de l'obra.

- **Doblatge:** és l'acció d'enregistrar els diàlegs d'una pel·lícula en la llengua pròpia de cada país.

- **Efectes sonors:** un complement de la banda sonora.

- **Efectes especials:** procediment que permet representar un fenomen que no pot existir en la realitat. Louis Lumière va fer el primer efecte especial, que va ser la construcció i reconstrucció d'una paret per inversió del sentit de la pel·lícula.

- **Escenari:** és l'ambient o l'espai on es desenvolupa l'acció.

- **Espectador:** la persona que assisteix a un passi al cinema.

- **Estrella:** actor o actriu amb reconeixement internacional.

- **Estrena:** primera distribució i exhibició d'un film.

- **Fenakistoscopi:** joguina que utilitza una sèrie de dibuixos en un disc giratori per tal de crear la il·lusió de moviment.

- **Fi:** l'última part del film, el desenllaç.

- **Ficció:** creació irreal, fruit de la imaginació.

- **Fotografia:** conjunt de les qualitats plàstiques de les imatges d'una pel·lícula.
- **Fotògraf:** persona encarregada de realitzar les fotos.
- **Fotograma:** cadascuna de les imatges que se succeeixen en una pel·lícula cinematogràfica.
- **Filmar:** acció d'enregistrar imatges de la realitat o bé escenes. També es diu rodar.
- **Filmoteca:** institució que guarda pel·lícules, en té cura, les recupera i projecta.
- **Gag:** acudit o pallassada. Cop còmic o acudit de la situació que no s'espera.
- **Gèneres:** els diferents tipus de pel·lícules; manera de classificar-les segons el seu estil o temàtica.
- **Guió:** desenvolupament de l'argument.
- **Guionista:** la persona que escriu l'argument o aporta la base literària. Tant pot ser original com basat en un conte clàssic.
- **Imatge:** representació visual d'una escena. És un signe visual.
- **Imatge en blanc i negre:** imatge percebuda per l'espectador en tonalitats clares i obscures que poden anar del blanc al negre per una gamma infinita de grisos.
- **Imatge en color:** imatge percebuda en color, fidel reflex de la realitat.
- **Idea:** tema d'una pel·lícula; el que la caracteritza.
- **Il·luminació:** llums i d'altres objectes que creen un ambient adequat.
- **Joguines òptiques:** jocs d'experimentació que permeten demostrar la capacitat que tenen els nostres ulls de retenir imatges.

- **Llargmetratge:** film amb una durada superior a seixanta minuts.

- **Maquillador:** persona que aplica el maquillatge.

- **Mim:** actuar sense parlar, tot fent gestos amb la cara i el cos.

- **Música:** Forma part de la banda de so; és una font important d'informació per a l'espectador. Combinació rítmica de sons amb la finalitat d'induir emocions, sentiments o recrear l'oïda.

- **Música de cinema:** realitzada expressament per a una obra cinematogràfica.

- **Llibreta animada:** també anomenat "cinema de mà"; un seguit de dibuixos que al passar-los amb la mà dóna la sensació d'animació.

- **Llum:** qualsevol font d'il·luminació artificial o natural que il·lumina un decorat o una localització.

- **Ombra:** projecció fosca. Interrupció de la llum, absència de rajos de llum.

- **Ombres xineses:** un art màgic de narrar històries molt antic. Prové de països com la Xina o l'Índia. Les ombres començaren per evocar els mites i convertiren les divinitats i els esperits en els protagonistes de les representacions. Més tard difongueren les llegendes populars i il·lustraren els relats orals.

- **Pantalla:** gran superfície blanca sobre la qual es projecten les imatges de les pel·lícules cinematogràfiques.

- **Pantomima:** art escènic que explota al màxim els gestos, les postures i els moviments del cos. Va tenir un paper principal als inicis del cinema.

- **Pel·lícula:** obra cinematogràfica composta per una successió d'imatges.

- **Personatge:** allò que diu ha de reflectir-lo, l'ha de caracteritzar; les paraules han de correspondre a la seva caracterització.

- **Picat:** quan la càmera es situa per sobre dels personatges o els objectes.
- **Pla:** cadascun dels enquadraments que efectua la càmera cinematogràfica.
- **Pla americà (PA):** el que enquadra els personatges per sobre dels genolls.
- **Pla detall (PD):** el que apropa una part del rostre o del cos.
- **Pla mig (PM):** el que presenta la figura humana tallada per la cintura (llarg), o bé pel pit (curt).
- **Pla sencer o general (PG):** s'utilitza per situar els personatges. Presenta l'espai on es desenvolupa l'acció.
- **Plató:** espai insonoritzat destinat a la realització del film.
- **Praxinoscopi:** màquina que permet observar el moviment d'una tira pintada a l' interior d'un tambor rotatori en reflectir-se en un mirall poligonal situat al seu eix.
- **Primer pla (PP):** s'utilitza per ressaltar l'atenció de l'espectador de forma especial; ens presenta el rostre humà o l'objecte complet.
- **Productor/a:** responsable de finançar la pel·lícula i la seva distribució.
- **Rol:** paper que representa un actor.
- **Sala de cinema:** la que s'utilitza per a l'exhibició de les pel·lícules.
- **Sastre:** persona encarregada d'ajustar i arreglar els vestits dels diferents personatges.
- **Sinopsi:** curt resum de la història; resum argumental.
- **Siluetta:** es diu del contorn de l'objecte que apareix en negre sobre fons blanc. Utilitzada en el teatre d'ombres per narrar històries. Pot ser feta en materials diferents: pell, ferro, cartró,...

- **Story-board:** guió tècnic del film, descrit no sols amb paraules sinó visualment per mitjà de dibuixos més o menys esquemàtics de cada seqüència de la pel·lícula. Una guia visual de com pot quedar el film.

- **So:** la paraula, el diàleg, la música i els diferents sorolls.

- **Subtítols:** text sobreposat a la part inferior de la imatge cinematogràfica.

- **Tancament en iris:** tancar una escena com si es tanqués un ull.

- **Taumòtrop:** consisteix en un cercle o rectangle de cartró, dibuixat per ambdues cares i subjectat als extrems per uns fils. Al fer-ho girar ràpidament l'espectador barreja els dibuixos i sembla que vegi un tercer.

- **Títols de crèdit:** conjunt de noms que identifiquen les persones que han participat en un determinat film i la funció o funcions que han desenvolupat cadascú. També ens informen de la data de producció, la localització dels escenaris, les entitats i firmes que hi han col·laborat.

- **Trípode:** suport de tres peus utilitzat per suportar la càmera.

- **Trucs:** efectes especials que provoquen la il·lusió de realitat.

- **Zoòtrop:** instrument inventat el 1834 per Willian George Honer. S'utilitza fent servir unes tires de dibuixos canviables de paper a dins de la cara interna del tambor giratori, que donen la il·lusió del moviment. Precursor dels primers dibuixos animats.

- **Vestuari:** peces de vestir i complements dels qui surten a escena.

9.- Selecció de films lúdicoeducatius, en català, a partir dels 3 anys

Aquest novè apartat de la llicència té la intenció d'oferir una selecció de pel·lícules didàctiques per treballar les diferents àrees curriculars a parvulari.

Els films que es proposen han estat realitzats amb una clara finalitat educativa i són un recurs de formació i reflexió davant les diverses temàtiques treballades a l'educació infantil.

Amb aquesta selecció de films per nivells es pretén oferir una eina més als docents de l'educació infantil, a fi de tenir ja seqüenciades unes quantes pel·lícules per visionar a l'escola.

Aquests films han estat prèviament visionats per al seu estudi i adequació evolutiva; així doncs, la mostra respon a cada nivell de parvulari. Per a la seva selecció també s'ha tingut present l'inici de l'escolaritat (P-3), l'adaptació dels infants com a punt fonamental en la vida escolar, la progressiva autonomia dels nens i les nenes de quatre anys, i la rapidesa d'assimilació, de dinamisme i les ganes d'acumular coneixements dels infants als cinc anys. Tots aquests factors ens han dut a triar els films que a continuació es detallen, de la mateixa manera que s'ha pensat en la durada d'aquestes pel·lícules per tal de començar amb curts a l'inici del parvulari i anar ampliant la durada al llarg del curs i els diferents nivells.

S'han fet tres seleccions amb les quals la persona docent podrà avaluar la seva adequació així com els continguts per millorar les propostes fetes i proposar-ne d'altres.

La classificació del producte cinematogràfic varia en funció de l'edat de l'infant a què s'adreça i atenent la possibilitat de visionar diferents estils d'obres cinematogràfiques.

Aquestes són les possibles seqüenciacions de films per nivells. Les referències més completes les trobareu a la classificació cinematogràfica per colors (s'hi adjunta el número de pàgina).

A)

P-3	P-4	P-5
1r trimestre <i>Les quatre estacions a la vida de LUDOVIC.</i> Co Hoedeman (pàg. 126)	1r trimestre <i>En Teo visita una granja escola</i> ¹⁷ (pàg. 110)	1r trimestre <i>Les Magilletres</i> (pàg. 107)
2n trimestre <i>Baby Bach Aventura Musical</i> (pàg. 102)	2n trimestre <i>Cinema d'Animació Letònia Sèrie Munk i Lemmy</i> (pàg. 116)	2n trimestre <i>El chico (The kid) Chaplin, Charles</i> (pàg. 94)

¹⁷ Es poden visionar també els llibres de la col·lecció.

<p>3r trimestre</p> <p>Curts d'animació d'Herminia Tyrlová (pàg. 120)</p>	<p>3r trimestre</p> <p>Doraemon El Gladiador (pàg. 94)</p>	<p>3r trimestre</p> <p>Història d'una gavina i del gat que li va ensenyar a volar ¹⁸(pàg. 97)</p>
---	--	--

B)

P-3	P-4	P-5
<p>1r trimestre</p> <p>Koki I. La família de pollastres més simpàtica i divertida. (pàg. 121)</p>	<p>1r trimestre</p> <p>Les Tres Bessones: La rateta que escombrava l'escaleta (pàg. 113)</p>	<p>1r trimestre</p> <p>Les Tres Bessones i el món del cinema¹⁹ (pàg. 99)</p>
<p>2n trimestre</p> <p>Cinema d'Animació Eslovac (pàg. 115)</p>	<p>2n trimestre</p> <p>La Lua i el món (pàg. 122)</p>	<p>2n trimestre</p> <p>El teatre de Mariana (pàg. 118)</p>
<p>3r trimestre</p> <p>Kid-Kids Descobrint els bombers (pàg. 106)</p>	<p>3r trimestre</p> <p>Els animals folls i eixerits (pàg. 118)</p>	<p>3r trimestre</p> <p>El gat sense cua (pàg.95)</p>

¹⁸ Podeu consultar el dossier didàctic realitzat per Drac Màgic, a la seva web.

¹⁹ Forma part de la Biblioteca de Les Tres Bessones, i conté un llibre il·lustratiu

C)

P-3	P-4	P-5
1r trimestre Coses de casa (pàg. 103)	1r trimestre Martina i els ratolins (pàg. 100)	1r trimestre La fletxa blava ²⁰ (pàg. 98)
2n trimestre En Pingu i el casament ²¹ (pàg. 120)	2n trimestre La vaca Conni (pàg.124)	2n trimestre Cinema d'animació txec (pàg. 115)
3r trimestre Les Tres Bessones i la Ventafocs (pàg.113)	3r trimestre Rovelló (pàg.108)	3r trimestre Samsó i Sally (pàg. 100)

²⁰ Dins de l'apartat "Drets Humans" d'aquesta llicència s'ha elaborat una breu guia de treball de la pel·lícula.

²¹ Podeu trobar guies diàctiques d'en Pingu i la seva família a la web del Departament d'Ensenyament

10.- On trobar recursos

- **Biblioteca Comunicació** Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
- **Biblioteca de la Filmoteca** , C/ Portal de Santa Madrona, 6-8, 08001 Barcelona.
Telèfon: 93 3162780
- **Biblioteca Rosa Sensat**, C/ Av. De les Drassanes, 3 – 08001 Barcelona
Telèfon:93 4817373
- **Centre de Cultura Contemporània de Barcelona** (Dossier el taller del Cineasta)
C/ Montalegre, 5 08001 Barcelona. Informació Servei Educatiu: 93 306 41 35
- **Centres de Recursos Pedagògics** (CPR)
- **Departament d'Educació**, Mitjans Audiovisuals
- **Drac Màgic** (Cooperativa Promotora de Mitjans Audiovisuals) C/ Sant Pere
Mitjà,núm.66 -08003 Barcelona- Telèfon: 93216 00 04
- **Institut d'Estudis del Museu de Cinema de Girona**, C/ Sèquia,1-17001 Girona-
Telèfon: 972412777 informació Servei Educatiu: Gemma Carbó.
- **Institut Municipal d'Educació** de Barcelona, Plaça Espanya, 5
- **Grup IREF** (Innovació i recerca per a l'ensenyament de la filosofia) Pensar amb
el cinema C/ Sant Agustí 3-5 1-B 08012 Barcelona Telèfon: 93 2179761
- **Xarxa de Biblioteques Municipals**. (Diputació de Barcelona)

11.- Referències bibliogràfiques i fílmiques

Bibliogràfiques

- **CINE PARA EDUCAR.** Guia de más de 200 películas con valores. Lluís Prats (2005) Balacqua de ediciones y publicaciones S.L.

- **COMPRENDER Y DISFRUTAR EL CINE** (2003) La gran pantalla como recurso educativo. Vítor M. Amar Rodríguez. Grupo Comunicar Ediciones.

- **CURRÍCULUM ED. INFANTIL(1992)** Generalitat de Catalunya Departament d'Ensenyament

- **DICCIONARIO ESPASA CINE Y TV**, terminologia técnica. José Antonio Páramo. Espasa Calpe, S.A. Madrid 2002

- **EDUCAR DESDE LA MIRADA** (2003) Experiencias de educación para la salud a través del cine. Programa Cine y Salud. Gobierno de Aragón.

- **EL CINEMA, història d'una fascinació (2002)** Jordi Pons i Busquet . Fundació Museu del Cinema- Col·lecció Tomàs Mallol, Ajuntament de Girona i Àmbit Serveis editorials.

- **EL LLENGUATGE CINEMATOGRÀFIC: GRAMÁTICA, GÉNEROS, ESTILOS Y MATERIALES.** Joaquín ROMAGUERA I Ramió Madrid. Ediciones de la Torre. 1999.

- **EL PLANO** en el origen del cine. Emmanuel Siety (2004) Los pequeños cuadernos de "Cahiers du Cinéma". Ed. Paidós

- **ÉRASE UNA VEZ EL CINE** (1995) Biblioteca interactiva Mundo Maravilloso. SM Ediciones

- **IMAGEN** Joseba Zúñiga (2004) Escuela de cine y vídeo

- **JO I LES OMBRES** Mariano Dolci (2003) Temes d'in-fàn-ci-a. Associació de Mestres Rosa Sensat.

- **NIÑOS, MEDIOS DE COMUNICACIÓN Y SU CONOCIMIENTO** (1994) Ana Graviz y Jorge Pozo Ed. Herder

- **Què és l'ART? CINEMA** (2003) Núria Roca. Ed. Molino

- **LA COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL Y SU INTEGRACIÓN EN EL CURRÍCULUM.** Agustí Corominas (1994) Materiales para la innovación educativa. Ed. Graó.

-**LAS CLAVES DEL CINE** y otros medios audiovisuales (1994) Miquel Porter, Palmira González, Ana Casanovas. Ed. Planeta

- **LA LUZ EN EL CINE.** Jaques Loiseleux (2005) Los pequeños cuadernos de "Cahiers du Cinéma" Ed. Paidós

- **OMBRES XINESES I MÀSCARES** Mònica Martí-Isabel Sanz (2001) Parramón Ediciones S.A.

- **PETITA HISTÒRIA DEL CINEMA** Text: Manuel Quinto, Il.lustracions: Pilarín Bayés. Ed. Mediterrània

- **PETITE FABRIQUE DE L'IMAGE.** Parcours théorique & thématique 180 exercices. Jean-Claude Fozza, Anne-Marie Garat, Françoise Parfait (2000) Ed. Magnard

- **VOCABULARIOS DE CINE.** Joël Magny (2005) Los pequeños cuadernos de "Cahiers du Cinéma". Ed. Paidós

Fílmiques:

- CENT ANYS PROJECTANT CINEMA (1895-1995)

Història i evolució tecnològica dels diversos sistemes de projecció d'imatges en moviment, des de les ombres xineses fins a les pantalles gegants actuals.

Moral, Jordi; Puig, Lluís; [producció executiva]; Sala, Ramon; [productor]; Ripoll, Xavier; [guió i realització]

Departament d'Ensenyament; Programa de Mitjans Audiovisuals; Departament de Cultura; Programa de Difusió àudio-visual, 1993

Durada: 21minuts

Sistema: VHS

- COL·LECCIÓ DE CINEMA TOMÀS MALLOL

Moral, Jordi; Puig, Lluís; [producció executiva]; Sala, Ramon; [guionista productor]; Ripoll, Xavier; [realització]; Sala, Ramon; [realització]; Mallol, Tomàs; [col·laboració especial]

Departament d'Ensenyament; Programa de Mitjans Audiovisuals; Departament de Cultura (Programa de Difusió àudio-visual), 1993

Aquesta col·lecció està considerada com una de les millors del món en la seva especialitat. Abasta nombrosos procediments del pre-cinema (artilugis orientals, ombres xineses, llanternes màgiques, enginys per tal de crear la il·lusió de moviment...) del cinema pròpiament (càmera/ projector, Lumière, Pathé...), dels inicis de la fotografia (un laboratori de daguerrotips), així com col·leccions d'aparells de cinema infantil, de cinema amateur i del Cine-Nic. Com a complement, aparells dels inicis de la reproducció musical.

Sistema VHS. Durada: 12 minuts i mig.

- EL TALLER DEL CINEASTA

Servei Educatiu del CCCB (DVD) Dins del Dossier de treball Erice-Kiarostami Correspondències (febrer-maig 2006).

- ELS AUDIOVISUALS A LAULA. LA MÀGIA DE LES IMATGES EN MOVIMENT

El per què veiem les imatges en moviment.

Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. (1997)

Guió i producció: Aurora Maquinay

Realització: Albert Criado

Durada: 28 minuts (VHS)

- ELS CONTES CONTATS, Anglès fàcil amb Les Tres bessones

L'altre producte per treballar la llengua anglesa són els contes clàssics, aquests capítols van adreçats a nens i nenes de quatre a vuit anys. Partint de conte clàssic, molt coneguts pels nostres alumnes, les tres bessones ens porten per la història amb l'ajuda d'un personatge real que vocalitza i gesticula a la perfecció allò que la narració ens representa. No podem oblidar que el conte continua sent una de les estratègies més utilitzades a parvulari per l'amplitud de possibilitats que afavoreix: el llenguatge compressiu i expressió, l'estructuració lingüística, la imaginació, la creativitat, la identificació dels personatges, les actituds i els valors.

Il·lustracions. A partir de dibuixos originals de Roser Capdevila

Edició i disseny: Equip Cromosoma

Primera edició: març 2006

Productora: Cromosoma. (DVD)

- ELS PIONERS DEL CINEMA.

Recull d'alguns dels curtmetratges dels primers inventors i cineastes de la història del cinema. Lumière, Edison, E.S. Porter, Méliès.

Durada 50 minuts. Col.lecció Vídeos didàctics. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. (VHS)

- GARBANCITO DE LA MANCHA. Dir.: José Maria Blay.

Durada: 67 minuts 33 segons (DVD)

- L'ÈPOCA DAURADA DEL CINEMA MUT (1914-1919) i EL CINEMA DELS ANYS 20(1920- 1929).(DVD)

Fundació Videoteca dels països catalans.

Guions: Miquel Porter

Música: Joan Pineda

Realització: agustí Espriu i Josep Oller

Durada: 68 minuts

- LES TRES BESSONES I EL MÓN DEL CINEMA (DVD)

Dins de la Gran Biblioteca de Les Tres Bessones

Productora: Cromosoma (2005)

Aquests llibres i els seus corresponents DVD pretenen ajudar els nens i les nenes en diversos aspectes del seu procés educatiu. L'objectiu és fomentar-los l'hàbit lector, estimular la seva imaginació i ampliar els seus coneixements

Aquest DVD també conté una reproducció d'"El racó dels savis", la informació històrica de la segona part del llibre, que aquí es podrà llegir i escoltar.

- PROJECTES D'INNOVACIÓ EDUCATIVA. EDUCACIÓ EN COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació.(DVD)

- THE TRIPLES BABYS. Les Tres Bessones Bebès, Anglès de 0 a 4 anys.

Un programa per iniciar i perfeccionar l'anglès amb els més petits. Tenen una clara implicació didàctica, on s'ha estudiat molt bé la motivació i l'evolució de la història per arribar als infants els primers anys de la seva vida. Al final de cada capítol sempre hi ha una consolidació del vocabulari emprat en el curt i una cançó, un recurs per excel·lència per als més menuts.

Productora: Cromosoma (DVD)

Directors: Jordi Muray, Maria Gol

12.- Enllaços d'interès:

BASES DE DADES:

<http://www.mcu.es>

<http://wwwspanish.imdb.com>

ESCOLES:

Ceip Puig d'Arques (Cassà de la Selva)

<http://.xtec.es/ceippuigdarques/>(escola i noves tecnologies)

Ceip Bordils

<http://.xtec.es/ceipbordils/> (cinema en curs)

GRUPS I CINEMA:

<http://www.dracmagic.com> (audiovisuals i educació)

<http://www.grupiref.org> (filosofia i cinema)

<http://www.grupocomunicar.com> (cinema i escola, aula creativa)

<http://www.uhu.es/cine.educación/> (aprendre de cinema, el cinema a l'ensenyament)

<http://www.aulamedia.com> (educació i recursos audiovisuals)

INSTITUCIONS:

<http://www.museudelcinema.org> (Museu del Cinema de Girona)

<http://www.filmoteca.es> (Filmoteca de Barcelona)

<http://cultura.gencat.net/filmo/biblio/index.htm> (Biblioteca de la Filmoteca Delmiro de Caralt)

<http://www.xtec.es> (Recull de recursos i pàgines per l'ensenyament de diversos nivells)

<http://www.xtec.ripoll/ecine0.htm> (Història del cinema, llenguatge i recursos)

<http://www.cccb.org> (Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, cinema i vídeo)

<http://www.cromosoma.com> (Productora cinematogràfica de *Les Tres Bessones*)

http://www.educastur.princast.es/cpr/gijon/cine/cine_ensenanza.htm (cinema a l'ensenyament, Asturies)

REVISTES:

Archivos de la Filmoteca:

<http://www.archivosfilmoteca.com>

Dirigido:

<http://www.dirigido.com>

Cahiers de Cinema:

<http://www.cahiersducinema.com>

Revista "Comunicar"

<http://www.grupocomunicar.com>

Revista Making Of

<http://www.makingof.com>